

**Betænkning afgivet af det under
Industriministeriet den 4. februar
1992 nedsatte udvalg vedrørende
elektronisk betalingsformidling
uden betalingskort.**

ex: 2

*Publikation kan købes hos
boghandleren eller hos*

STATENS INFORMATION

Postboks 1103

1009 København K

Tlf. 33 37 92 28(9-16)

Fax 33 37 92 99

1

Tryk: Formula Graphic AS

Trykt på 100% genbrugspapir

© Industriministeriet

København, Oktober 1993

ISBN 87-601-3892-0

Ha 00-525-bet

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Kapitel 1 Indledende bemærkninger.....	6
1.1. Udvalgets nedsættelse.....	6
1.2. Udvalgets kommissorium.....	7
1.3. Udvalgets sammensætning.....	7
1.4. Tilrettelæggelse af udvalgets arbejde.....	8
Kapitel 2 Beskrivelse af systemer.....	11
2.1. Home-banking.....	11
2.2. Home-shopping.....	12
2.3. Information og skiltning.....	12
2.4. Systemer inden for telesektoren.....	13
2.4.1. Service 900-tjenester.....	13
2.4.2. Andre kategorier inden for telesektoren.....	14
2.5. Andre systemer.....	14
2.6. Systemer i andre lande.....	15
Kapitel 3 Gældende bestemmelser.....	16
3.1. Indledning.....	16
3.2. National lovgivning, administrative bestemmelser eller EF-direktiver om elektronisk betalingsformidling uden betalingskort.....	16
3.2.1. Ingen bestemmelser herom.....	16
3.2.2. Bekendtgørelse om Service 900-tjenester.....	16
3.2.3. Rådets direktiv om åbne net - ONP.....	17
3.2.4. ONP-rammedirektiv.....	17
3.2.5. Bank- og sparekasseloven.....	18
3.2.6. Bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i pengeinstitutter.....	19
3.2.7. Bekendtgørelse om systemrevisionens gennemførelse i fælles datacentraler.....	19
3.2.8. Finansrådets kodeks.....	19
3.2.9. Markedsføringsloven.....	20
3.2.10. Betalingskortloven.....	20
3.2.11. Aftaleloven.....	22
3.2.12. Købeloven.....	22
3.2.13. Dørsalgsloven.....	23
3.2.14. Direktivforslag om fjernsalg.....	23
3.2.15. Kreditaftaleloven.....	24
3.2.16. Lov om private registre.....	24
3.2.17. Rådets direktiv om beskyttelse af personoplysninger mv.....	26

3.3.	Den internationale retstilstand vedrørende elektronisk betalingsformidling uden betalingskort, home-banking mv. ..	27
3.3.1.	U.S.A.....	27
3.3.2.	Finland.....	28
3.3.3.	Island.....	28
3.3.4.	Norge	29
3.3.5.	Sverige.....	29
3.3.6.	Irland.....	29
3.3.7.	Italien.....	30
3.3.8.	Grækenland.....	30
3.3.9.	Portugal.....	30
3.3.10.	Spanien.....	30
3.3.11.	Frankrig.....	30
3.3.12.	Holland.....	31
3.3.13.	Belgien.....	31
3.3.14.	England.....	31
3.3.15.	Tyskland.....	31
3.3.16.	Luxembourg.....	31
3.3.17.	EE-henstilling.....	32
3.4.	Sammenfatning.....	32

Kapitel 4 Udvalgets overvejelser.....34

4.1.	Principielle overvejelser om behov for en regulering.....	34
------	---	----

Kapitel 5 Anvendelse af betalingskortlovens bestemmelser på elektroniske betalingssystemer uden betalingskort..37

5.1.	Lovrevision i 1992.....	37
5.2.	Dispensationsadgang.....	37
5.3.	Legitimationsmidlet.....	37
5.4.	Betalingsbegrebet.....	38
5.5.	Erhvervsmæssig og privat brug af elektroniske betalings-systemer.....	39
5.6.	Anmeldelsespligt.....	42
5.7.	De involverede parter.....	42
5.8.	Betalingskortlovens generalklausul.....	44
5.8.1.	Overskuelighed.....	45
5.8.2.	Frivillighed.....	45
5.8.3.	Beskyttelse mod misbrug.....	46
5.9.	Tilsyn og tilsynsbeføjelser.....	46
5.9.1.	Forbrugerombudsmandens tilsyn.....	46
5.10.	"§ 13 - oplysninger".....	48
5.11.	Tilslutning til systemerne mv.....	48
5.12.	Kvitteringskrav.....	49
5.13.	Opsigelsesadgang.....	49
5.14.	Kombination med andre ydelser, funktioner og rabat-ordninger.....	50

5.15.	Omkostningsfordeling.....	50
5.16.	Brugerens ansvar ved trediemands misbrug.....	50
5.16.1.	Kortindehavers selvrisiko.....	50
5.16.2.	Kortindehavers ubegrænsede hæftelse.....	51
5.16.3.	Anden uforsvarlig adfærd.....	53
5.17.	Betalingsmodtagerens ansvar ved trediemands misbrug.....	53
5.18.	Erstatning fortab forårsaget af systemfejl.....	54
5.19.	Misligholdelsesbeføjelser ved udebleven betaling.....	54
5.20.	Registrering, anvendelse og videregivelse af oplysninger.....	55

Kapitel 6 Udkast til forslag til lov om ændring af lov om betalingskort mv.....56

Bilag

1.	Betalingskortloven, bekendtgørelse nr. 464 af 15. juni 1992 af lov om betalingskort mv.....	74
2.	Home-banking udvalgets udtalelser af 26. juni 1991 om elektronisk betalingsformidling uden brug af kort.....	80
3.	Finansrådets kodeks af 1991.....	94
4.	Udtalelse af 8. september 1992 fra Generaldirektoratet for P&T.....	98
5.	Pressemeddelelse af 3. december 1992 fra BEUC.....	100

Kapitel I

Indledende bemærkninger

I.1. Udvalgets nedsættelse

Pengeinstitutterne er i de seneste år begyndt at udbyde home-banking systemer til privatkunder. Via disse systemer kan kunderne ad elektronisk vej udføre mere enkle bankforretninger uden at være i personlig kontakt med pengeinstitutpersonalet. Sådanne systemer har gennem længere tid været udbudt til erhvervskunder.

Som følge af den hastige teknologiske udvikling og brugernes stadig større tilvænning til de elektroniske betalingssystemer - såvel kortbaserede som systemer uden betalingskort - må elektroniske betalingssystemer uden betalingskort forventes at få betydelig større udbredelse i de kommende år.

I udlandet udbydes endvidere en række elektroniske systemer, som kan anvendes til at erhverve varer og også andre tjenesteydelser end bankydelser. Betalingen foregår i disse tilfælde især gennem postanvisninger, checks eller via betalingskortsystemerne.

Industriministeren nedsatte i foråret 1991 et hurtigt arbejdende udvalg, der skulle undersøge, i hvilket omfang der var behov for, at forbrugeren sikres en rimelig og tidssvarende retsbeskyttelse gennem en lovregulering, og i givet fald komme med forslag til udformning af en sådan lovgivning.

Udvalget, hvori Finansrådet, Pengeinstitutternes Betalingssystemer A/S (PBS), Forbrugerstyrelsen, Finanstilsynet, Forbrugerrådet, Justitsministeriet og Industriministeriet deltog, afgav den 26. juni 1991 en udtalelse til industriministeren. Udtalelsen er optrykt som bilag 2.

Det fremgår af udtalelsen, at der i udvalget var enighed om, at home-banking området bør reguleres gennem særlovgivning. Det var imidlertid ikke muligt for udvalget inden for den snævre tidsramme, der var afsat at udarbejde et forslag til en detaljeret særlovgivning, fordi en sådan forudsætter grundigt kendskab til de forskellige muligheder inden for elektroniske betalingssystemer herunder systemer inden for telesektoren og undersøgelse af den internationale udvikling på området.

Industriministeren, tiltrådte udvalgets anbefaling om hurtigst muligt at nedsætte et egentligt lovforberedende udvalg nu med deltagelse af telesektoren, Danmarks Nationalbank og Konkurrensecsekretariatet med henblik på afgivelse af betænkning i Folketingssamlingen 1992/93.

Den 4. februar 1992 nedsatte den daværende industriminister et lovforberedende udvalg vedrørende elektronisk betalingsformidling uden betalingskort med følgende kommissorium:

1.2. Udvalgets kommissorium

I fortsættelse af det udvalgsarbejde, der foregik tidligere på året, har udvalget til opgave at forberede og udarbejde et forslag til lovregulering af elektroniske betalingstransaktioner og formidling heraf, der foretages uden brug af kort.

Udvalget skal undersøge, hvorledes der sikres den fornødne retsbeskyttelse for private forbrugere, og for visse erhvervsdrivende, som måtte have et tilsvarende behov for beskyttelse enten gennem en ny særlovgivning eller ved ændring af betalingskortloven.

Udvalget skal derfor kortlægge den gældende lovgivning og derigennem konkretisere behovet for en særlovgivning. Ligeledes skal den internationale udvikling på området belyses i det omfang, det kan have betydning for udvalgets arbejde.

Udvalget fik til opgave at afslutte sit arbejde i så god tid, at lovforslag kunne fremsættes i Folketingssamlingen 1992/93".

1.3. Udvalgets sammensætning

Udvalget fik følgende sammensætning:

Fra Industriministeriet:

Kontorchef Jytte Ølgaard (formand).

Organisationsrepræsentanter m.v. :

Underdirektør Jens Loft Rasmussen, Finansrådet

Sekretariatschef Lotte Kolind Poulsen, Pengeinstitutternes BetalingsSystemer A/S

Afdelingsleder Søren Geckler, Forbrugerrådet

Myndighedsrepræsentanter:

Fuldmægtig Niels Bartholdy, Danmarks Nationalbank

Fuldmægtig Lars Hjortnæs, Justitsministeriet

1) Blandt andet som følge af afklaring af en række tekniske spørgsmål har udvalgets betænkning først kunnet afgives i efteråret 1993.

Fuldmægtig Helle Röd Eriksen, Generaldirektoratet for P&T
Civilingeniør Poul Tækker, Telestyrelsen
Fuldmægtig Søren Iversen, Finanstilsynet
Fuldmægtig Anne-Marie Madsen, Konkurrencesekretariatet
Fuldmægtig Charlotte Vindelin, Forbrugerstyrelsen

Sekretær:

Fuldmægtig Marianne Brechling, Industriministeriet

Desuden har følgende deltaget i nogle af møderne:

Cand. polit. Inger Frydendahl, Forbrugerrådet
Fuldmægtig Stig Nielsen, Finanstilsynet
Advokat Gitte Forsberg, KTAS
Fuldmægtig Ulrik Biitzow Mogensen, Konkurrencesekretariatet
Kontorchef Frank Bjerg Mortensen, Forbrugerstyrelsen

1.4. Tilrettelæggelse af udvalgets arbejde

Udvalget har afholdt i alt 11 møder. Udvalget påbegyndte sit arbejde ved bl.a. under et møde afholdt hos Pengeinstitutternes Betalingssystemer A/S at få beskrevet og demonstreret forskellige home-banking systemer. Endvidere blev der demonstreret et enkelt udenlandsk system til brug for varekøb, der dog kun i begrænset omfang kan benyttes her i landet. Sekretariatet har indhentet oplysning fra Skatteministeriet, Finansministeriet, Trafikministeriet, Generaldirektoratet for P&T, Økonomiministeriet, Justitsministeriet, Finanstilsynet og Forbrugerstyrelsen om dansk lovgivning, der regulerer home-banking m.v. Sekretariatet iværksatte endvidere via Udenrigsministeriet indhentning af oplysninger om, hvorvidt der i andre lande findes særlovgivning eller administrative bestemmelser om elektronisk betalingsformidling uden brug af betalingskort. Sekretariatet har i kapitel 3 foretaget en sammenskrivning af de indhentede oplysninger om dansk og udenlandsk ret.

Drøftelserne i udvalget har taget udgangspunkt i de betalingssystemer, hvor det er muligt uden kontakt med en person ad elektronisk vej, (fx. ved hjælp af en tryknaptelefon eller via en PC'er), med en kode eller lignende legitimationsmiddel, at foretage betalingsoverførsler, hæve penge, købe eller sælge valuta eller værdipapirer, erhverve varer eller tjenesteydelser, eller gennemføre lignende transaktioner.

Den væsentligste forskel fra de nu velkendte elektroniske betalingskortsystemer, hvor brugeren får adgang til systemet ved hjælp af et betalingskort er, at brugeren i de systemer, der her omtales, legitimerer sig med et andet "adgangstegn" end et betalingskort, dvs. en hemmelig kode eller et andet

lignende legitimationsmiddel, som ikke er betalingskort. Betalingsfunktionerne foretages uden personlig kontakt, typisk fra hjemmet. »

Også i betalingskortsystemerne kan transaktionerne dog foretages uden personlig kontakt fra hjemmet, kontoret eller et andet sted uden for det pågældende forretningssted. Det almindeligste er dog her, at transaktionerne sker ved personlig forevisning af et betalingskort.

Betalingskort er i betalingskortlovens § 2, stk. 1, defineret som hæve-, konto-, kredit- eller købekort. Der vil kunne tænkes elektroniske betalingssystemer med kort, som ikke umiddelbart er omfattet af denne definition. En fremtidig mulighed vil således være, at sikkerheden øges ved, at kommunikationsudstyret forsynes med en kortlæser, og at adgangen til systemet ud over indtastning af den personlige, hemmelige kode kræver anvendelse af et legitimationskort (chip-kort). I sidste instans vil spørgsmålet, om forholdet er omfattet af betalingskortlovens stk. 1, eller 2, skulle afgøres på grundlag af en konkret vurdering. Betalingskortloven, bekendtgørelse nr. 464 af 15. juni 1992 af lov om betalingskort m.v., er optrykt som bilag 1.

Drøftelserne i udvalget har bekræftet, at de nye betalingssystemer, der er på markedet i dag, eller som kan forventes indført i de kommende år, hovedsageligt vil basere sig på en sådan hemmelig kode eller lignende legitimationsmiddel.

Med henblik på en belysning af i hvilket omfang home-shopping udbydes eller planlægges udbudt her i landet, har udvalget opfordret telesektorens repræsentanter i udvalget til at redegøre for dette. Udvalget er herefter af KTAS i juni 1992, blevet forelagt en redegørelse, hvori omtales forskellige former for ukomplicerede tjenesteydelser, der udelukkende baserer sig på varianter over debiteringsformer af almindelig samtaletelefoni. Herudover har det ikke været muligt for udvalget at fremskaffe yderligere materiale vedrørende telesektorens udviklingsplaner.

Umiddelbart efter at udvalget havde afholdt sit afsluttende møde, præsenterede Jysk Telefon og Kommunadata i medierne et kommunikationsservice-system, kaldet Diatel A/S.

Telesektorens repræsentant i udvalget har oplyst, at årsagen til, at der ikke i nævneværdig grad tidligere har været offentlighed omkring Diatel A/S bl.a. skyldes, at selskabet endnu ikke var etableret.

Udvalget må konstatere, at oplysninger om telesektorens aktuelle projekter ikke har været tilgængelige for udvalget, der derfor ikke har kunnet foretage en detaljeret bedømmelse heraf.

Sekretariatet har efterfølgende fra Diatel A/S fået oplyst, at selskabet nu er

etableret. 40 mio. kr. er indbetalt. Dette system har som målgruppe telefonabonnenter med en PC'er, og systemet skal efter planerne udbydes til brugerne i foråret 1994.

Der forhandles om udvidelse af aktionærkredsen bag selskabet, således at bl.a. også en betalingsformidler bliver inddraget.

Diatel A/S har bekræftet, at det nye selskabs mål er at drive og markedsføre en kommunikationsservice. Systemet vil komme til at indeholde en lang række servicetilbud for brugerne spændende fra informationssøgning og mulighed for forskellige former for databehandling til mulighed for at foretage betalingsoverførsler og transaktioner, fx. i form af køb af varer og serviceydelser samt home-banking. Diatel A/S skal sikre brugerne en enkel adgang, døgnet rundt.

Nogle af de serviceydelser, der udbydes, vil være gratis, således at brugerne kun skal betale sædvanlig telefontakst for opkaldet. Andre - mindre omfattende - serviceydelser forventes udbudt i Diatel-systemet via teleselskabernes Service 900-tjenester, således at betaling for serviceydelser opkræves over telefonregningen. Brug af systemet til mere omfattende serviceydelser nødvendiggør, at brugeren indgår en egentlig tilslutningsaftale, i forbindelse med hvilken brugeren tildeles en hemmelig kode (password), med hvilken vedkommende kan legitimere sig over for systemet.

Diatel A/S har bekræftet, at systemet allerede fra det begyndes udbudt vil indeholde mulighed for at brugerne via systemet kan foretage køb af varer med samtidig betaling til leverandøren.

Diatel A/S har oplyst, at man skønner, at knap 30% af de danske husstande i dag har en PC'er eller hjemmecomputer, der teknisk vil kunne tilsluttes systemet. Det forventes, at halvdelen af de danske husstande i 1995 vil have en sådan computer. Udover en PC'er kræver den tekniske tilslutning til systemet, at der anskaffes særligt programmel og opkobling (modem). Omkostningerne til anskaffelse af disse sidstnævnte forventes at være ca. 500 kr.

Systemets målgruppe er ikke kun private forbrugere, men også mindre erhvervsdrivende. Med mindre erhvervsdrivende forstås fx. håndværkss virksomheder, liberale erhverv og lignende med en omsætning på under 10 mio. kroner.

Diatel A/S har i øvrigt oplyst, at systemets betalings- og sikkerhedskoncept er en delmængde af det såkaldte TeleSeC-koncept. Diatel A/S's betalings- og sikkerhedskoncept udnytter bankernes standard for elektroniske signaturer (ISO/IEC 9796).

I det følgende beskrives nogle hovedkategorier inden for eksisterende elektroniske betalingssystemer.

Kapitel 2

Beskrivelse af systemer

2.1. Home-banking

Den ene hovedkategori er *home-banking* systemerne, der foreløbig ifølge Finansrådet først og fremmest indebærer mulighed for at overføre beløb mellem konti i pengeinstitutterne.

I dag anvendes her i landet inden for pengeinstitutsektoren en række systemer, hvor brugerne ad elektronisk vej ved hjælp af trykknaptelefoner eller PC'er og ved anvendelse af en hemmelig kode kan foretage bankforretninger uden personlig kontakt med pengeinstitutternes personale. Systemerne udbydes og anvendes såvel til private forbrugere som til erhvervsdrivende. Antalsmæssigt har privatkunde-systemerne den største udbredelse, mens systemer beregnet for erhvervskunder giver en væsentlig bredere anvendelsesmulighed end privatkunde-systemerne. I erhvervssystemerne er der således åbnet for adskillige flere typer bankforretninger, herunder til eksempel købs- og salgsordrer vedrørende valuta og værdipapirer. Sådanne muligheder må forventes efterhånden også at blive tilbudt i privatkunde-systemerne.

Nogle af systemerne er kombineret med forskellige sikkerhedsforanstaltninger, som for eksempel *dial back*, (kontrolopringning), som indebærer, at adgangen til systemerne kan være selve telefonforbindelsen, hvor identifikationen sker i kraft af, at der ringes op fra fx. den pågældende brugers hjem eller forretningssted direkte til systemet, hvorefter koden identificeres, og transaktionerne gennemføres egenhændigt af brugeren.

Som led i den teknologiske udvikling kan man imidlertid fx. forestille sig, at der udvikles en computer, hvor legimationsmidlet til betalingssystemet er fingeraftryk, eller andre særlige identifikationsobjekter der af sikkerhedsmæssige hensyn anvendes i forbindelse med legimationsmidlet. I sidste instans vil spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om et betalingskort eller en kode eller lignende legimationsmiddel afhænge af en konkret vurdering.

De systemer, som de danske pengeinstitutter i dag udbyder, indeholder kun mulighed for at erhverve tjenesteydelser, som pengeinstitutterne selv sælger. Pengeinstitutterne formidler imidlertid også salg af andres tjenesteydelser, fx. visse former for forsikring, og det kan ikke udelukkes, at disse også vil blive udbudt af pengeinstitutterne i deres home-banking systemer.

2.2. Home-shopping

Den anden hovedkategori er *home-shopping* systemer, hvorigennem man kan erhverve varer eller tjenesteydelser.

Disse systemer kan udformes som integrerede systemer, som vil kunne muliggøre, at der foretages overførsel af beløb fra brugerens pengeinstitut-konto til vareudbyderens konto, i princippet svarende til den overførsel, der sker ved det pengeinstitutudstedte Dankort. Det mest anvendte i home-shopping systemerne i udlandet er dog, at pengeoverførsler sker ved oplysning af et betalingskortnummer, hvilket jf. nedenfor er omfattet af betalingskortloven.

Elektroniske betalingssystemer kan endvidere være indrettet således, at brugeren påtager sig en ubetinget betalingsforpligtelse over for udbyderen af systemet, når der er afgivet en ordre, svarende til fx. brug af de internationale betalingskortsystemer. Som udgangspunkt gælder en ubetinget betalingsforpligtelse, når et af de internationale kreditkort anvendes. Kreditaftaleloven indeholder dog en undtagelse herfra, idet en forbruger vil kunne gøre mangelkrav gældende mod en kreditgiver (her kortudsteder), når kreditten er ydet efter en forudgående aftale mellem kreditgiver og sælger af den pågældende vare.

Endelig kan systemerne være indrettet således, at brugeren - som fx. i stormagasinerne - bevarer adgangen til efter at have afgivet bestilling at holde betalingen tilbage og modregne eventuelle erstatningskrav. I disse tilfælde betaler brugeren i forbindelse med købet af varen eller tjenesteydelsen ikke kontant, men der etableres i stedet en fordring på efterfølgende erlæggelse af købesummen. Der vil normalt - ganske som det kendes i dag med kontokort - løbende ske debitering på en konto hos den pågældende med henblik på periodevis afregning.

Den særlige brug af betalingskortsystemerne, der åbner mulighed for en kortindehaver til i en købsituation at foretage bestillinger ved oplysning om sit ikke-hemmelige betalingskortnummer, er omtalt i det optrykte bilag om dansk ret, og anses for at være omfattet af betalingskortloven og omtales derfor ikke nærmere nedenfor.

2.3. Information og skiltning

Udvalget er opmærksom på, at formidling af pengeinstitutydelser og eventuelt andre tjenesteydelser via home-banking og home-shopping systemer forudsætter, at kunderne sikres en passende information vedrørende aftalegrundlag, ansvarsregler og selve de tjenesteydelser, der udbydes. De forudsætninger, der ellers lægges til grund i markedsførings- og skiltningsregler, er normalt, at der i forbindelse med omsætningen forekommer en form for

personlig betjening og/eller, at kunderne møder op i forretningslokaler. I det øjeblik dette ikke er tilfældet, må det på anden måde sikres, at kunderne får den nødvendige information.

2.4. Systemer inden for telesektoren

2.4.1. Service 900-tjenester

Teleselskaberne udbyder i dag en række Service 900- tjenester.

Ved Service 900-tjenester forstås ydelser, der stilles til rådighed via det offentlige telefonnet, hvor televirksomhederne tillige foretager registreringen af forbruget af ydelsen samt faktureringen og opkrævningen af betalingen. Samtlige forhold over for telefonabonnenterne varetages af televirksomhederne.

De tjenester, der på nuværende tidspunkt udbydes, er rene informationstjenester og har overvejende karakter af diverse underholdningstilbud.

Der er fastsat særlige regler i telekommunikationslovgivningen om Service 900-tjenesterne. Det fremgår heraf, at ydelserne alene leveres via telefonnettet. En Service 900-tjeneste skal indeholde en samlet ydelse, således at der ikke forudsættes foretaget yderligere opkald til Service 900-numre eller andre telefonnumre for at få den annoncerede ydelse leveret.

Der er nedsat et Service 900-Nævn, der påser, at reglerne overholdes, og af egen drift eller på grundlag af klager tager stilling til konkrete forhold. Nævnet tager ikke stilling til de civilretlige forhold mellem abonnent, televirksomheden og den enkelte leverandør af Service 900-ydelserne.

På sigt vil Service 900-tjenester kunne tænkes anvendt i forbindelse med andet end erhvervelse af simple telefonydelser, fx. køb af varer eller avancerede, kostbare individuelle rådgivningsydelser. En kunde vil således kunne tænkes ud fra et postordrekatalog eller en dagligvareforretnings katalog at bestille varer. Varene vil blive leveret eller afhentet på et senere tidspunkt, mens betalingen opkræves over telefonregningen eller muligvis ved en speciel regning. Anvendelsesområdet er kun begrænset af den nuværende regulering af Service 900-tjenesterne.

Fra teleselskabernes side mener man dog, at fremtiden for fjernsalgssystemer snarere vil være et system, hvor køberen identificerer sig over for sælgerens EDB-anlæg ved hjælp af en eller anden form for hemmelig kode. Sådanne køb af varer eller tjenesteydelser vil kunne anses som en anden kategori af home-shopping systemerne.

2.4.2. Andre kategorier inden for telesektoren

I det såkaldte GSM-mobiltelefonsystem sker identifikation af brugeren over for systemet ved hjælp af et kort (såkaldte SIM-kort), der indeholder en mikrochip. I mikrochippen er indlagt en kode, der entydigt identificerer abonnenten. Der bruges desuden PIN-kode. Disse kort er imidlertid allerede omfattet af betalingskortloven, men det kan tænkes, at mikrochippen indbygges i selve telefonapparatet, i stedet for at blive indbygget i et kort. I så fald må det afgøres efter en konkret vurdering, i hvilket omfang betalingskortloven finder anvendelse.

Teleselskaberne undersøger løbende mulighederne for at etablere mere sofistikerede systemer. Selskaberne har tidligere arbejdet med et nu skrinlagt system, - kaldet Teledata - der bl.a. gav mulighed for at købe varer og indhente information om lokalsamfundet. I systemet var der adgang til de nævnte faciliteter via en PC'er opstillet i hjemmet med on-line adgang over det offentlige telefonnet til erhvervsdrivende udbydere af varer og tjenesteydelser og til kommunen. Sådanne systemer vil indebære, at teleselskaberne - i samarbejde med pengeinstitutter, postordrevirksomheder og andre udbydere af varer og tjenesteydelser - etablerer værtssystemer med en mere selvstændig profil og rolle, således at køb, fakturering, levering og efterfølgende betaling fx. sker gennem et til formålet etableret driftsselskab, som kan være ejet af teleselskabet. Dette selskab vil i så fald være systemudbyder og omfattet af begrebet home-shopping.

Andre mulige faciliteter er bl.a. det såkaldte universelle nummer. Dette indebærer, at en telefonabonnent kan nås på terminaler, der ikke befinder sig på den pågældendes betalingsadresse, hvor abonnementslinien fysisk er tilsluttet, og hvor abonnenten tilsvarende kan ringe fra en hvilken som helst telefon og få registreret afgiften på sin regning. Brugeren vil formentlig skulle identificere sig over for tjenesten gennem et kundennummer og en PIN-kode, der indtastes der, hvor der kaldes fra. Sådanne systemer vil kunne sidestilles med elektroniske betalingssystemer uden brug af kort, hvortil der er knyttet en hemmelig kode.

2.5. Andre systemer

Der eksisterer en række informationssystemer, hvor adgang til informationsydelsen er betinget af angivelse af en hemmelig kode, og hvor gebyr for leverede informationer debiteres brugerens løbende konto. Her er der tale om levering af en tjenesteydelse, og sådanne systemer vil umiddelbart kunne sidestilles med home-shopping. Det er imidlertid karakteristisk, at fordringerne udelukkende udgør afregning for brug af det elektroniske systems primære informationsfunktioner, og at systemerne er begrænsede til kun at formidle rene informationsydelser, data-programmer, regne-programmer og lignende. Som et eksempel kan nævnes Retsinformation, der

udbydes af Justitsministeriet, visse telekommunikationsydelser, diverse EDB-programmel mv.

Som endnu en kategori af elektroniske betalingssystemer kan peges på de betalingssystemer, der åbner mulighed for betalingsoverførsler på baggrund af debtors accept af, at kreditor kan debitere kontoen for betaling (Beta-lingsService og Plan Total Giro). I disse systemer er det ikke brugeren, der direkte initierer den enkelte transaktion ved hjælp af en kode, og systemerne falder således ikke umiddelbart inden for det udgangspunkt, udvalget har taget. Udvalget har ikke inden for den tidsramme, der har været fastlagt for udvalgsarbejdet haft mulighed for at behandle disse systemer.

Der kan endelig peges på informationssystemer, hvor den tilsluttede part, vederlagsfrit kan søge oplysninger om indestående og allerede gennemførte transaktioner på fx. pengeinstitutkonti. Et eksempel herpå er GiroBanks GiroFonsystem. Udvalget har ikke behandlet disse informationssystemer, da de ikke medfører nogen form for betalingstransaktion, hvorfor de ikke er omfattet af udvalgets kommissorium. Systemerne er dog i dag omfattet af Finansrådets kodeks vedrørende home-banking.

2.6. Systemer i andre lande

I *USA* er der etableret home-shopping systemer med adgang til store varehuses artikelsortiment. Systemerne giver typisk via PC-baseret kommunikation adgang til at bestille varer fra varehuskæder, on-line adgang til rejsebureauer med mulighed for at booke flybilletter og reservere hotelværelser, mulighed for banktjenester, fx. i form af regningsbetalinger, og en lang række informationer og nyhedstjenester. Forbrug af den slags informationsfaciliteter er ofte belagt med afgifter til systemudbyder.

Betalinger for de varer eller serviceydelser, der erhverves via home-shopping systemer, sker i dag typisk ved oplysning om betalingskortnummer eller efterfølgende ved check.

I *Frankrig* er det såkaldte Minitel-system meget udbredt. Systemet er baseret på minicomputere, der oprindeligt blev udleveret vederlagsfrit af telefonselskaberne. I dag udlejes de til nye brugere for et meget beskedent vederlag. Systemet giver som det amerikanske dels mulighed for at erhverve en lang række forskellige varer og tjenesteydelser dels adgang til en lang række forskellige former for information. Ved nogle af systemets anvendelsesmuligheder kræves - ligesom i de danske Service 900-tjenester - ingen særlig kode for at få adgang til systemerne. Ved andre af anvendelsesmulighederne kræves, at brugeren forinden fra udbyderen af den enkelte tjeneste har fået oplyst en kode, der giver adgang til denne udbyders tjenester.

Kapitel 3

Gældende bestemmelser

3.1 Indledning

I forbindelse med såvel det tidligere udvalgsarbejde i foråret 1991 som det nuværende omkring home-banking m.v. har man fundet, at der burde foretages en systematisk gennemgang af, i hvilket omfang home-banking m.v. allerede er omfattet af gældende lovgivning.

Industriministeriet har i den anledning rettet forespørgsel til Skatteministeriet, Finansministeriet, Trafikministeriet, Generaldirektoratet for P&T, Økonomiministeriet, Justitsministeriet, Finanstilsynet samt Forbrugerstyrelsen og forespurgt, hvorvidt der inden for det pågældendes ressort findes regler eller administrative bestemmelser, der regulerer home-banking m.v. eller kan tænkes at have indflydelse på en regulering heraf.

3.2. National lovgivning, administrative bestemmelser eller EF-direktiver om elektronisk betalingsformidling uden betalingskort

3.2.1. Ingen bestemmelser herom

Økonomiministeriet, Skatteministeriet, Finansministeriet og Generaldirektoratet for P&T udtaler enten, at der ikke findes, eller at man ikke er bekendt med regler eller administrative bestemmelser herom, der regulerer dette område særskilt.

3.2.2 Bekendtgørelse om Service 900-tjenester

Generaldirektoratet for P&T har dog gjort opmærksom på kommunikationsministerens bekendtgørelse nr. 931 af 23. november 1992 om Service 900-tjenester.

Bekendtgørelsen, der omhandler vilkårene for etablering og drift af Service 900-tjenester, indeholder i kapitel 1 bestemmelser om anvendelse og definition.

I kapitel 2 er der fastsat nærmere bestemmelser om, at udbyderen skal anmelde en Service 900-tjeneste, forinden etablering og drift kan ske.

I kapitel 3 er der fastsat bestemmelser om vilkår for udbud og markedsføring. Disse indebærer navnlig begrænsninger i arten af ydelser, der må tilbydes, påbud om oplysningspligt samt krav om automatisk afbrydelse.

Service 900-ydelser inddeles på baggrund af nogle kriterier i kategorier fra I-III med tilsvarende stigende takster. Aftalevilkår og takster skal godkendes af kommunikationsministeren.

For kategori I og II gælder, at tjenesten i ingen henseende må indeholde beskrivelser af seksuelle eller erotiske forhold, kontaktformidling med henblik på seksuelt samvær eller andre elementer af sådan karakter, indeholde beskrivelse af vold, indeholde spil og/eller konkurrencer eller elementer heraf. Endelig må tjenesten ikke i særlig grad være rettet mod børn under 16 år eller være uegnet for børn under 16 år, jf. bekendtgørelsens § 17. Kategori I er tilgængelig for alle telefonabonnenter, hvorimod de øvrige kategorier kun er tilgængelige under visse betingelser.

Der er ikke i bekendtgørelsen indeholdt bestemmelser svarende til betalingskortloven om ansvar og tabsbegrænsning. Det følger dog af bekendtgørelsens § 14, at udbyderne skal sikre, at forbindelsen afbrydes efter en passende periode og senest efter 30 minutter.

Kapitel 6 indeholder endelig nærmere regler om, at tvisten vedrørende overtrædelse af bekendtgørelsen kan indbringes for Service 900-Nævnet. Service 900-Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. bekendtgørelsens § 24, stk. 4.

Der findes efter det oplyste ikke inden for telesektoren forskrifter eller sikkerhedsprocedurer i forbindelse med elektroniske betalingstransaktioner.

3.2.3. Rådets direktiv om åbne net - **ONP**

Generaldirektoratet har endvidere henledt opmærksomheden på *Rådets direktiv om oprettelse af det indre marked for teletjenester ved gennemførelse af tilrådighedsstillelse af åbne net ONP* (Open Network Provision - tilrådighedsstillelse af åbne net) (90/387/EØF) og Kommissionens direktiv af 28. juni 1990 om liberalisering af markedet for teletjenester (90/388/EØF).

Oprettelsen af et åbent marked for telekommunikationstjenester, herunder værdiforøgende tillægstjenester, blev opstillet som en overordnet politisk målsætning af Rådet af telekommunikationsministre i en resolution af 30. juni 1988.

3.2.4. ONP-rammedirektiv

Kommissionen vedtog som følge heraf den 28. juni 1990 et *direktiv om liberalisering af markedet for teletjenester*, og Rådet vedtog et *direktiv om oprettelse af et indre marked* for telekommunikationstjenester gennem implementering af åbne net, som generelt omtales som ONP-rammedirekti-

vet. Dette direktiv fastlægger de generelle principper og procedurer, som danner udgangspunktet for udviklingen af harmoniserede EF-bestemmelser for adgang til og brug af offentlige telenet og -tjenester.

Ved teletjenester forstås tjenester, hvis ydelse helt eller delvis består af transmission og rutning af signaler gennem det offentlige telenet ved hjælp af telekommunikationsteknik, med undtagelse af radio- og tv-spredning.

For de enkelte teletjenester skal ONP-bestemmelserne fastlægges i særdirrektiver eller henstillinger, der vedtages af Rådet. Rammedirektivet indeholder et arbejdsprogram frem til udgangen af 1992. Ifølge arbejdsprogrammet skal der bl.a. udarbejdes henstillinger om pakkekoblet datatransmission og om ONP for ISDN (det digitale tjenesteintegrerede net), samt en resolution om ISDN.

Med liberaliseringen af teleområdet kan stadig flere teleydelser udbydes af andre end televirksomhederne. Disse konkurrencetjenester er ofte baseret på udnyttelse af basistjenester, fx. faste kredsløb eller det offentlige telefonnet, der fortsat er omfattet af televirksomhedernes eneret.

Televirksomhederne pålægges i direktiverne at stille deres net til rådighed for disse konkurrencetjenester. ONP-vilkårene skal - i korthed - sikre, at adgangen til basistjenesterne kan ske på åbne og ensartede objektive transparente og ikke-diskriminerende vilkår.

3.2.5. Bank- og sparekasseloven

Finanstilsynet skal påse overholdelsen af bank- og sparekasseloven og af de bestemmelser, der er udstedt i medfør heraf. I forbindelse hermed skal pengeinstitutterne give Tilsynet de nødvendige oplysninger.

Tilsynet omfatter i henhold til den indarbejdede tradition ikke blot et pengeinstituts egen edb-afdeling, men også fællesejede edb-centraler og centraler, som udfører bogførings- og andre pengeinstitutfunktioner på bankens eller sparekassens vegne.

Bank- og sparekasseloven indeholder ikke specifikke bestemmelser, der regulerer pengeinstitutternes home-banking systemer. Disse er imidlertid omfattet af lovens almindelige bestemmelser.

Efter lovens § 1, stk. 6, skal pengeinstitutter drives i overensstemmelse med redelig forretningsskik og god pengeinstitutpraksis. En opfyldelse heraf stiller bl.a. krav til et pengeinstituts regnskabssystemer.

Finanstilsynet kan efter § 34, stk. 5, i bank- og sparekasseloven fastsætte bestemmelser om revisionens gennemførelse i pengeinstitutter, herunder

om oprettelse af interne revisionsafdelinger og systemrevisionsafdelinger og om systemrevisionens gennemførelse i fælles datacentraler.

3.2.6. Bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i pengeinstitutter

I henhold til bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i pengeinstitutter skal et pengeinstituts valgte revisorer bl.a. påse, at pengeinstituttets regnskabs- og sikkerhedsmæssige organisation, herunder pengeinstituttets anvendelse af edb, er tilrettelagt på en betryggende måde, og at der føres kontrol med den daglige bogførings pålidelighed, herunder om bogføringen er tilrettelagt på en sådan måde, at den til enhver tid kan danne grundlag for de indberetninger, der skal foretages til Tilsynet.

Når der er foretaget revision, skal det i revisionsprotokollatet bl.a. oplyses, om pengeinstituttets forretningsgange er sikkerhedsmæssigt betryggende.

3.2.7. Bekendtgørelse om systemrevisionens gennemførelse i fælles datacentraler

Med hjemmel i bank- og sparekasselovens § 34, stk. 5, har Finanstilsynet udarbejdet en *bekendtgørelse om systemrevisionens gennemførelse i fælles datacentraler*. Denne bekendtgørelse er trådt i kraft den 1. januar 1992.

Bekendtgørelsen indeholder i kapitel 1 nogle indledende bestemmelser om anvendelsesområdet og en definition af systemrevision. I kapitel 2 fastsættes bestemmelser om valg og sammensætning af revisor- og revisionsudvalget m.v.

Bekendtgørelsen fastslår i kapitel 3, at der i pengeinstitutternes fælles datacentraler skal oprettes en systemrevisionsafdeling og fastsætter nærmere regler for virksomheden. Kapitel 4 indeholder bestemmelser om tavshedspligt og kapitel 5 straffebestemmelser og ikrafttræden.

Der er herudover ikke specifikke bestemmelser i bank- og sparekasselovgivningen, der regulerer pengeinstitutternes home-banking mv. systemer

Området for home-banking følges i praksis af Finanstilsynet, og der skrides ind over for tvivlsomme forhold.

3.2.8. Finansrådets kodeks

Fsv. angår pengeinstitutternes home-banking systemer har *Finansrådet* i 1991, udarbejdet en *kodeks*, som finder anvendelse, indtil der lovgives på området. Kodeksen har været forhandlet med Forbrugerrådet, som dog ikke

har kunnet tilslutte sig, at ansvars- og tabsbegrænsningsreglerne omfatter ubegrænset hæftelse.

Kodeksen fastsætter vejledende regler for forholdet mellem pengeinstitutterne og forbrugere vedrørende anvendelse af home-banking systemer. Kodeksen omfatter vilkår, der er knyttet til anvendelsen af systemet, herunder ansvars- og tabsbegrænsningsregler samt regler om ændring, opsigelse mv.

Ansvars- og tabsbegrænsningsreglerne svarer i flere henseender til bestemmelserne i betalingskortloven. Kodeksen er optrykt som bilag 3.

3.2.9. Markedsføringsloven

Forbrugerstyrelsen har fsv. angår elektronisk betalingsformidling oplyst, at *markedsføringsloven* som helhed finder anvendelse på enhver handling, der foretages i erhvervsøjemed. Af bemærkningerne til lovens § 1 fremgår det, at banker og sparekasser i deres egenskab af private erhvervsvirksomheder også er omfattet af bestemmelserne i markedsføringsloven. Dette indebærer bl.a., at enhver sådan handling skal være i overensstemmelse med god markedsføringsskik, samt at Forbrugerombudsmanden fx. kan nedlægge forbud mod handlinger, der ikke er i overensstemmelse hermed. Det bemærkes, at der med hensyn til elektroniske formidlinger af betaling først og fremmest vil kunne stilles krav til kontraktvilkårene.

Forbrugerombudsmanden har behandlet enkelte sager vedrørende home-banking i medfør af markedsføringsloven. Forbrugerombudsmanden har således bl.a. henstillet til en bank at undlade at benytte nogle nærmere angivne ansvarsbestemmelser, der var i strid med principperne i markedsføringsloven, ligesom der er rettet henstillinger til pengeinstitutterne vedrørende visse forhold, der kunne give anledning til misbrug. I forbindelse med sidstnævnte sag, der blev rejst i medfør af markedsføringsloven, anførte Forbrugerombudsmanden udtrykkeligt, at der ikke hermed var taget stilling til, om forholdet også var omfattet af betalingskortloven.

3.2.10. Betalingskortloven

Det fremgår af *betalingskortlovens* § 1, at denne gælder for betalingssystemer med betalingskort samt betalingssystemer, der kan sidestilles hermed.

I bemærkningerne til lovens § 2 er bl.a. anført:

"For at undgå modsætningsslutning fra betalingskort er i § 1 tilføjet "betalingssystemer, der kan sidestilles hermed". Dette indebærer, at der ikke nødvendigvis skal være tilknyttet et (plast)-kort til betalingssystemet, som det er almindeligt i dag. Også mere

avancerede betalingssystemer, der fx. anvender mikrodatamater som "kort", er således omfattet. Det er således ikke afgørende efter loven, om der anvendes et kort i den i øjeblikket kendte udformning, men om det er et betalingssystem, der anvender kort eller andre indretninger med lignende funktion.

Det afgørende kriterium er, at man anvender kortet som et legitimationsbevis af særlig karakter i betalingsøjemed, dvs. er i stand til at gennemføre en disposition, for hvilken der ellers skulle erlægges penge. Betalingskort har således ofte en funktion som pengerepræsentativ af særlig art på linie med checks og veksler. Men loven gælder også, såfremt brugen alene medfører, at der for betalingsmodtagerens ydelse ved hjælp af kortet sker registrering af en fordringsret på kortindehaver fx. ved brug af kortet i et stormagasin med internt kontokortsystem."

Hævekort til pengeinstitutkonti, som alene har funktion som bankbog var oprindeligt ikke omfattet af loven, idet der ikke tidligere skete overførsel af betaling eller registrering af fordringsrettigheder ved hævetransaktionen (bortset fra et eventuelt gebyr for udførelsen).

Ifølge den seneste ændring af betalingskortloven, finder ansvars- og tabsbegrænsningsreglerne nu anvendelse på hævekort, idet der ofte ved brug af et betalingskort samtidig sker en hævetransaktion.

Nogle betalingssystemer med betalingskort indeholder mulighed for kortindehaverne for at gennemføre transaktioner, uden at kortet fremvises. Ved postordre eller telefonsalg kan kortindehaverne således i nogle systemer gennemføre transaktionerne alene ved at oplyse betalingskortnummeret, der i øvrigt ikke er hemmeligt.

Forbrugerombudsmanden har i sin administrative praksis - i forbindelse med sikkerhedsundersøgelser udført i medfør af lovens § 10 - anset også denne anvendelse af betalingssystemet for omfattet af betalingskortloven. Der er ikke foretaget nogen administrativ afgørelse af, i hvilket omfang lovens enkelte bestemmelser, herunder kvitteringskravet i § 15 og de særlige regler om betalingsmodtagers beskyttelse ved misbrug i øvrigt finder anvendelse på denne særlige brug af betalingssystemerne.

Det rådgivende betalingskortudvalg har afgivet en udtalelse herom. Flertallet gav udtryk for, at postordresalg var omfattet af loven. I administrativ praksis er det antaget, at beløbsoverførsler mellem conti i postgiro og pengeinstitutter, der gennemføres ved hjælp af betalingskort, indebærer overførsel af betaling til pengeinstitutterne og er omfattet af loven, selvom overførslerne ikke vedrører konkrete køb af varer eller tjenesteydelser.

Derimod er det usikkert, om en PC'er, der tjener som indgang til et home-banking system, eller om en hemmelig kode kan sidestilles med de i bemærkningerne omtalte mikrodatamater eller anses for et sådant legitimationsbevis.

Når et betalingssystem er omfattet af loven indebærer det bl.a., at systemet skal anmeldes til Forbrugerombudsmanden. I forbindelse med systemets drift påser Forbrugerombudsmanden, efter generalklausulen i lovens § 12a, stk. 1, at systemet indrettes og virker således, at der sikres brugerne overskuelighed, frivillighed og beskyttelse mod misbrug. Endvidere finder specialreglerne i loven anvendelse.

Ingen udbydere af de oven for omtalte home-banking systemer har anmeldt systemerne til betalingskortregistret.

Såfremt systemerne inddrages under loven, indebærer dette bl.a., at der som udgangspunkt skal gives kvittering ved alle transaktioner.

Justitsministeriet har fremsendt følgende redegørelse:

3.2.11. Aftaleloven

Aftaleloven finder anvendelse på aftaler og andre retshandler på formuerettens område. Lovens regler gælder således for aftaler om anskaffelse af home-bankingsystemer mv. og vil ligeledes finde anvendelse på spørgsmålet om, hvorvidt der fx. ved "TV-shopping" og lignende er indgået bindende aftaler om køb mv. Aftaleloven indeholder bl.a. regler om fuldmagt og om ugyldige viljeerklæringer. Det kan særligt nævnes, at en aftale eller anden retshandel efter aftalelovens § 36 kan tilsidesættes helt eller delvist, hvis det vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre den gældende.

3.2.12. Købeloven

Købeloven indeholder regler om levering, misligholdelse mv. Købeloven vil næppe gælde for aftaler mellem udbyder og kunde om anskaffelse af eller tilmelding til et home-banking system, men det må antages, at visse af købelovens bestemmelser, som er udtryk for almindelige retsgrundsætninger, i et vist omfang vil kunne finde tilsvarende anvendelse. Det gælder fx. reglerne om mangler ved salgsgenstanden.

Forespørgsler på konti og depoter og overførsler mellem egne konti er ikke omfattet af købeloven. Efter Justitsministeriets opfattelse er heller ikke betalinger til andre, der foretages via et home-banking system, omfattet af købeloven. Derimod vil købeloven naturligvis finde anvendelse på køb af løsøre, der foregår via en TV-skærm mv.

3.2.13. Dørsalgsloven

Aftaler om køb af varer, der er indgået af forbrugere via et home-banking system, vil kunne være omfattet af reglerne i *lov om visse forbrugsaftaler* om fortrydelsesret ved fjernsalg.

Reglerne om fjernsalg omfatter bl.a. aftaler om salg af varer, når sælgeren i et læsbart medie har tilbudt at sende varen efter bestilling afgivet pr. telefon, brev eller andet læsbart medie, og køberen har afgivet bestilling på denne måde.

3.2.14. Direktivforslag om fjernsalg

Forslag til direktiv om fjernsalg finder anvendelse på aftaler indgået mellem en forbruger og en erhvervsdrivende, hvor aftalen ikke er indgået under et personligt møde mellem de to parter. Forslaget er fremsat i maj 1992.

Forslaget har således et meget vidt anvendelsesområde, idet det omfatter alle aftaler mellem forbrugere og erhvervsdrivende, hvad enten aftalerne angår levering af varer eller tjenesteydelser, når blot de ikke er indgået ved et personligt møde, men fx. pr. brev, telefon eller anden fjernkommunikationsteknik. Forslaget omfatter således fx. de situationer, hvor der fremsættes et kommercielt tilbud gennem fjernsynet, og hvor forbrugeren svarer pr. telefon (TV-shopping).

Forslaget har 3 målsætninger. For det første skal forbrugeren retsstillig ved afgivelse af bestillingen sikres. For det andet skal forbrugeren sikres retten til frit at vælge fx. ikke at modtage visse former for kommercielle tilbud. For det tredje skal forbrugeren sikres tilbagebetaling, såfremt aftalen ikke gennemføres.

Det indeholder regler om annoncering i fjernsyn (art. 7), uanmodet fremsendelse af varer (art. 8), opfyldelsesfrist for aftalen (art. 9), oplysninger om indholdet af aftalen (art. 10), fortrydelsesret (art. 11), og betaling med kort (art. 12).

Den sidste bestemmelse tager sigte på de situationer, hvor betaling sker alene ved at angive nummeret på et betalingskort eller kreditkort under fx. en telefonsamtale (betaling med kort uden forevisning af kort).

Efter artiklen skal enhver indsigelse fra indehaveren af betalingskortet med hensyn til gyldighed af transaktionen, hvor kortets nummer er blevet oplyst, medføre annullering af transaktionen. Leverandørens konto debiteres for beløbet, og indehaverens konto skal krediteres uden at spørgsmålet om erstatning og renter foregribes. Bestemmelsen, er i overensstem-

melse med de vilkår, der i dag er fastsat i tilslutningsaftalen mellem leverandøren og kortudsteder inden for pengeinstituttsektoren.

Det er efter de foreløbige drøftelser i rådsarbejdsgruppen usikkert, om bestemmelsen vil blive opretholdt i forslaget.

Forslaget indeholder ikke i øvrigt bestemmelser om forbrugernes finansielle sikkerhed og Kommissionen har afvist at inddrage sådanne bestemmelser i direktivforslaget.

3.2.15. Kreditaftaleloven

Kreditaftaleloven indeholder bl.a. regler om kreditgiverens oplysningspligt, særlige kreditvilkår mv. Efter kreditaftalelovens § 8 skal en kreditaftale indgås skriftligt. Under forudsætning af, at forbrugeren inden aftalens indgåelse har haft lejlighed til at gøre sig bekendt med de vilkår, der skal gælde for kreditaftalen, er det Justitsministeriets umiddelbare opfattelse, at der ikke er noget til hinder for, at forbrugeren accept afgives elektronisk, og kreditaftaleloven finder derfor efter Justitsministeriets opfattelse anvendelse på kreditaftaler, der indgås via et home-banking system..

3.2.16. Lov om private registre

Efter *lov om private registre mv.*, § 1, stk. 1, må registrering, der omfatter personoplysninger, og hvor der gøres brug af elektronisk databehandling, og systematisk registrering, der omfatter oplysninger om personer, institutioners, foreningers eller virksomheders private eller økonomiske forhold eller i øvrigt oplysninger, som med rimelighed kan forlanges unddraget offentligheden, kun finde sted efter reglerne i kapital 2, 2a, 2b, 2c og 3.

I det omfang, der finder en sådan registrering sted i forbindelse med home-banking transaktioner, vil registerlovens bestemmelser således skulle iagttages.

Lovens anvendelsesområde er ifølge § 1 registrering af oplysninger om både privatpersoners og virksomheders, institutioners og foreningers private eller økonomiske forhold. Privatpersoner og virksomheder har således i relation til registerlovens bestemmelser den samme retsbeskyttelse.

De centrale bestemmelser er i øvrigt lovens § 3, stk. 1, og § 4, stk. 2, idet det forudsættes, at der som udgangspunkt i forbindelse med home-banking ikke må registreres oplysninger om rent private forhold.

Efter *lov om private registre mv.*, § 3, stk. 1, må erhvervsvirksomheder, erhvervsdrivende, institutioner, foreninger og lignende kun foretage registrering som nævnt i § 1 i det omfang, registreringen er et naturligt led i

den normale drift af virksomheder mv. af den pågældende art.

Det fremgår af bemærkningerne hertil, at bestemmelsen har karakter af en retlig standard, og det er således ikke muligt på udtømmende måde generelt at angive, hvilke oplysninger en virksomhed mv. må registrere. Spørgsmålet må derfor afgøres ud fra en samlet vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Bestemmelsen i § 3, stk. 1, regulerer alene registrering af oplysninger til internt brug, og spørgsmålet om, i hvilket omfang der må ske videregivelse til trediemand af registrerede oplysninger, reguleres nærmere i § 4, stk. 2.

Efter denne bestemmelse må registrerede oplysninger kun videregives uden den registreredes samtykke i det omfang, videregivelse uden sådant samtykke er et naturligt led i den normale drift af virksomheder mv. af den pågældende art. Oplysninger om forhold, der ligger mere end 5 år tilbage, må dog ikke videregives uden samtykke, medmindre det er åbenbart, at det er af afgørende betydning for bedømmelsen af et forhold, som søges belyst, at oplysningen videregives, eller adgangen til videregivelse følger af anden lovgivning.

Af bemærkningerne hertil fremgår, at der ved videregivelse forstås, at oplysningen overlades til trediemand. Således er bl.a. overladelse af oplysninger fra ét aktieselskab til et andet selskab inden for en koncern videregivelse i lovens forstand.

Specielt fsv. angår videregivelse af oplysninger til andre virksomheder til markedsføringsformål skal lovens § 4b iagttages.

Efter § 4b, stk. 1, må virksomheder ikke videregive registrerede oplysninger om forbrugere til andre virksomheder til brug ved markedsføring. Efter stk. 2, kan videregivelse som nævnt i stk. 1, dog ske, når betingelserne i § 4 er opfyldt, og den virksomhed, som ønsker at videregive oplysningerne ved kundeforholdets begyndelse eller på et senere tidspunkt har givet den registrerede tydelig skriftlig meddelelse om, at videregivelse kan finde sted, og den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til videregivelsen. Principperne i denne regulering af videregivelse til markedsføringsformål er udarbejdet på baggrund af Europarådets rekommandation nr. R(95)10 om beskyttelse af personoplysninger, der anvendes til direkte markedsføring. Efter rekommandationen, som Danmark har tiltrådt, skal den registrerede bl.a. underrettes direkte eller på anden passende måde om muligheden for, at oplysningerne kan videregives, og den registrerede skal kunne modsætte sig videregivelsen.

Med hensyn til den interne anvendelse af registrerede oplysninger antages det, at lov om private registre mv. ikke direkte regulerer denne. Der kan således ikke opstilles generelle begrænsninger for den enkelte virksomheds

egen anvendelse af et eventuelt navneraster til markedsføringsformål.

Fsv. angår behandlingen af registrerede oplysninger, skal lovens § 6 iagttages.

Efter § 6 skal en oplysning i registre, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling (edb-registre), slettes, når den på grund af alder eller af andre grunde har mistet sin betydning for varetagelsen af registerets opgaver. Edb-registre, der anvendes løbende, skal indrettes således, at der kan foretages fornøden ajourføring af oplysningerne. Virksomheder mv. skal foretage den fornødne kontrol til sikring af, at der ikke indføres urigtige eller vildledende oplysninger i et edb-register. Oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende, skal snarest muligt slettes eller berigtiges. Der skal træffes de fornødne sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysninger i et edb-register misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab.

Der er således ikke fastsat generelle tidsfrister for sletning, og det må derfor bero på en konkret bedømmelse, hvornår sletning vil være påkrævet. Reglerne er fastsat bl.a. ud fra princippet om at undgå en unødigt dataophobning.

3.2.17. Rådets direktiv om beskyttelse af personoplysninger mv.

Registertilsynet har fsv. angår tele-shopping henledt opmærksomheden på forslaget til *Rådets direktiv om beskyttelse af personoplysninger og kommunikationshemmeligheden i forbindelse med offentlige digitale telenet, herunder det tjenesteintegrerede digitalnet og offentlige digitale mobilnet, DOK KOM (90) 314 (SYN 288).*

Direktivforslaget bygger på følgende 2 grundlæggende principper:

- mængden af data vedrørende den enkelte abonnent skal begrænses til det mest nødvendige, og
- abonnenten skal sikres retten til fuldt ud selv at bestemme over informationen.

Direktivforslaget indeholder i art. 16 en bestemmelse, hvorefter det påhviler teleselskabet at sikre, at abonnentens telefonnummer samt andre personlige oplysninger vedrørende abonnenten, herunder oplysninger om omfang og art af dennes teleindkøb og om dennes konsultation af information via en teledatatjeneste, kun registreres i det omfang, disse oplysninger er nødvendige for, at den pågældende tjeneste kan stilles til rådighed, samt at de af tjenesteleverandøren kun anvendes til formål, der er godkendt af abonnenten. Tjenesteleverandøren må ikke uden abonnentens forudgående udtrykkelige samtykke etablere elektroniske profiler over abonnenter eller

klassificere de individuelle abonnenter i kategorier, jf. dog art. 20.

Det forekommer uklart, hvad der her forstås ved tjenesteleverandører. Såfremt der hermed menes fx. leverandøren af en via telefon bestilt vare, ligger der i art. 16 et tilløb til en regulering af omfanget og den interne anvendelse af oplysninger, der er registreret i forbindelse med en aktivitet omfattet af udvalgets definition af home-banking.

Sammenfattende har Registertilsynet udtalt, at adgangen til at registrere oplysninger og videregive disse i forbindelse med home-banking vil være omfattet af lov om private registre mv., hvorimod den interne anvendelse af oplysningerne ikke er reguleret af loven.

Generaldirektoratet for P&T har i et notat om direktivforslaget bl.a. udtalt, at forslaget indeholder en række krav, som i praksis vil være vanskelige at gennemføre eller vil være særdeles kostbare at indføre, og som kan vanskeliggøre den fri bevægelighed af terminaludstyr. Generaldirektoratet har med henvisning til art. 16 udtalt, at man finder det uhensigtsmæssigt, at telesekskaberne pålægges ansvar for noget, der burde være dem uvedkomment, eller som de ikke har nogen mulighed for at kontrollere. Art. 16 har ikke været behandlet i Rådets arbejdsgruppe.

Behandlingen af direktivforslaget er af praktiske årsager stillet i bero, indtil forhandlingerne om. Rådets direktiv om beskyttelse af personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i Fællesskabet og om informationssystemers sikkerhed DOK KOM (90) 314 (SYN 287) er afsluttet.

3.3. Den internationale retstilstand vedrørende elektronisk betalingsformidling uden betalingskort, home-banking mv.

Sekretariatet har fra ambassaderne i Washington, Norden og de tolv EF-lande indhentet oplysning om, hvorvidt der såvel inden for den finansielle sektor, som telesektoren eksisterer lovgivning eller administrative bestemmelser om elektroniske betalingsformidlingssystemer uden betalingskort.

3.3.1. USA

I USA er der givet regler om elektronisk betalingsformidling i *Regulation E*, der vedrører "*Electronic Fund Transfers*". Reglerne er udstedt af "*Board of the Federal Reserve Systems*". Reglerne omfatter både traditionelle betalingstransaktioner med betalingskort og overførsler via home-banking systemer, hvor forbrugeren ved anvendelse af kode uden brug af kort initierer en elektronisk betalingsoverførsel til eller fra sin konto. Omfattet er også den type betalingsoverførsel, som er beskrevet oven for under home-shopping systemer samt aftaler om overførsel til en forud angivet kreditor, svarende til det danske PBS-system. Beskyttelsesreglerne

omfatter kun fysiske personer.

Der er tale om forbrugerbeskyttelsesregler, der bl.a. indeholder bestemmelser om, at kort mv., som hovedregel kun må udleveres efter anmodning, ligesom reglerne indeholder bestemmelser om oplysningskrav for systemudbyderen svarende til betalingskortlovens § 13.

I et særligt kapitel er der regler om forbrugerens ansvar i forbindelse med misbrug og regler om maksimering af ansvaret, der afhænger af, hvor hurtigt man anmelder en uberettiget hævnning til kortudsteder.

Herudover er der navnlig bestemmelser om kvittering i forbindelse med transaktionernes udførsel, og krav om regelmæssige fremsendelse af kontooversigter og forpligtelser for kortudsteder til at opklare fejl inden for et bestemt antal dage mv.

Ifølge Federal Reserve Board eksisterer der ikke anden regulering møntet på home-banking.

Norden:

3.3.2. Finland

I Finland findes der ingen særlig lov om betalingskort eller elektronisk betalingsformidling. Ansvar og spørgsmål mv. i forbindelse med betalingsformidling, og anvendelsen af betalingskort indgår i forbrugerbeskyttelseslovgivningen og i bankloven.

Herudover har man indgået aftaler med kontrolmyndighederne om fremgangsmåder i tilslutning til god bankpraksis og kundepleje. Det samme er tilfældet med hensyn til bankforretninger via hjemmeterminale og øvrig home-banking virksomhed.

I forbindelse med befolkningens større benyttelse af datanettet vil man overveje behovet for en ny lov og herunder kortlægge ansvarsreglerne.

3.3.3. Island

Home-banking er vedkendt i Island, men der findes ikke nogen særlovgivning for dette område, og man finder ikke, at der er noget større behov herfor.

Tvivlsspørgsmål og eventuelle tvister, der måtte opstå, afgøres af et af Altinget sagkyndigt nævn, der blev nedsat for ca. 10 år siden, på grundlag af allerede gældende lovgivning, eksempelvis banklovgivning og markedsføringslovgivning. Nævnet har endvidere til opgave at udstede tilladelser til

etablering og drift af virksomheder inden for edb-branchen. Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for de ordinære domstole.

3.3.4. Norge

I Norge findes ingen lovgivning, der regulerer forhold omkring home-banking eller elektronisk betalingsformidling. Finans- og Justitsministeriet har dog nedsat en kommission (*Banklovskommissionen*), der bl.a. skal fremkomme med forslag til regler, der regulerer elektronisk betalingsformidling.

Rapporten forventes tidligst fremlagt i løbet af 1993 med henblik på senere behandling i Stortinget.

Rapporten forventes at indeholde en offentligretlig del, der omhandler generelle regler omkring koncession og drift af systemerne mv. og en privatretlig del, der regulerer forholdet mellem kortudsteder, kortindehaver og betalingsmodtager.

Lovforslaget forventes at opstille nogle fælles regler, der gælder for betalingstransaktioner, hvad enten de er baseret på kort, kode eller andet legitimationsmiddel. Herudover vil forslaget formentlig indeholde nogle specielle regler afhængig af, hvilke transaktioner, der er tale om.

I dag reguleres forholdet mellem bank og kunde af de almindelige aftaleretlige regler og af brancheaftaler.

3.3.5. Sverige

Finansinspektionen har oplyst, at der ikke eksisterer regler angående home-banking.

Den svenske regering har nedsat et udvalg, som skal undersøge, om der er behov, for at udarbejde bestemmelser og normer på dette område. Udvalget forventes tidligst at kunne aflægge en rapport i løbet af 1993. Fra svensk side vil der blive lagt vægt på eventuelle EF-regler.

Øvrige Europa:

3.3.6. Irland

Der findes ingen love eller generelle retningslinier, som specielt vedrører elektroniske betalingsformidlingssystemer uden brug af betalingskort.

Der er tale om et område, som er under udvikling i Irland, og hvor hver enkelt bank arbejder med egne systemer.

3.3.7. Italien

Der eksisterer ikke lovgivning eller administrative bestemmelser om elektroniske betalingsformidlingssystemer uden betalingskort.

Systemet anvendes i Italien og reguleres af de enkelte banker ved indgåelse af kontrakt med brugerne. Der eksisterer ingen standardmodel for sådanne kontrakter.

3.3.8. Grækenland

Der findes ikke regler om elektronisk betalingsformidling uden betalingskort. Systemet kendes ikke i Grækenland og vil næppe blive indført i nærmeste fremtid.

3.3.9. Portugal

Der findes ingen lovgivning om elektronisk betalingsformidling uden betalingskort i Portugal, og denne form for betalingssystem eksisterer ikke.

3.3.10. Spanien

Spanien har ingen bestemmelser vedrørende elektronisk betalingsformidling mellem bankerne og deres kunder.

3.3.11. Frankrig

Banque de France og det franske finansministerium har oplyst, at der ikke eksisterer særlovgivning til regulering af forhold vedrørende elektroniske betalingsformidlingssystemer uden betalingskort.

Reglerne for forholdet mellem betalingsformidleren og forbrugeren, herunder om beskyttelse af forbrugeren, følger normalt de skriftlige aftaler, forbrugeren indgår med pengeinstituttet, hvor der er aftalefrihed inden for rammerne af de almindelige love til regulering af forholdet mellem pengeinstitut og kunde.

Banque de France har dog henledt opmærksomheden på, at der især fra forbrugerside ikke er tilfredshed med denne tilstand, og at en rådgivende komité under det franske Kreditråd (*Conseil National de Credit*) arbejder med spørgsmålet om indførelse af særlovgivning på området. Den rådgivende komité der består af repræsentanter for *Banque de France*, staten, pengeinstitutter, forsikringsselskaber og forbrugere har i 1991 offentliggjort en rapport om de juridiske aspekter af home-banking og tele-betaling. Heri anbefaler komiteen, at der bl.a. med udgangspunkt i EF-Kommissionens henstilling af 17. november 1988 om betalingssystemer indføres en øget

beskyttelse af forbrugeren, hvad enten denne er en fysisk eller juridisk person. Anbefalingernes gennemførelse er under overvejelse i det franske Kreditråd

3.3.12. Holland

Der findes ikke i Holland en speciel lovgivning for home-banking, og en sådan er heller ikke under forberedelse.

I den nye lov om forbrugerkreditter (*Wet Consument Enkrediet*) er det fastsat, at kreditgivning kun kan ske på basis af en skriftlig personlig underskrevet overenskomst.

3.3.13. Belgien

Området *Direct Banking* er ikke lovreguleret i Belgien. Der er indtil videre kun 5 belgiske banker, som kan tilbyde denne service, og på organisationsniveau har man ikke taget initiativ til at udarbejde fælles normer for Direct Banking for det belgiske betalingssystem. Der har alene været afholdt drøftelser vedrørende koordinering af udstyr og programmer. Relationer mellem bank og kunde er et internt anliggende, hvor hver bank benytter egne standardkontrakter.

3.3.14. England

Der findes ingen lovgivning eller administrative bestemmelser på området.

The Review Committee har i februar 1989 afgivet en rapport med titlen "*banking services: law and practice*" der bl. a. indeholder en række henstillinger af forbrugerbeskyttelsesmæssig karakter i forbindelse med home-banking.

3.3.15. Tyskland

I Tyskland findes ikke specielle lovregler om elektroniske betalingsformidlingssystemer uden betalingskort.

Civilretlige regler af mere bred karakter dækker også dette område og disse regler har indtil videre vist sig at være tilstrækkelige.

3.3.16. Luxembourg

Der findes ingen regler for home-banking i Luxembourg, hvor denne betalingsmåde endnu ikke er indført.

3.3.17. EF-henstilling

EF-Kommissionen har udarbejdet en henstilling fra november 1988 om betalingssystemer, herunder navnlig om forholdet mellem kortindehaver og kortudsteder samt et debatoplæg fra oktober 1990 om betalingssystemer i Det Indre Marked.

EF-Kommissionen er af den opfattelse, at det er hensigtsmæssigt at forøge beskyttelsen af forbrugeren, i forbindelse med finansielle tjenesteydelser, såvel mht. betalingssystemer som ved finansiell selvbetjening.

Kommissionens henstilling, der ikke er bindende, dækker i vidt omfang samme område som den danske betalingskortlov, men medtager desuden andre former for finansielle transaktioner, som vil kunne udføres af forbrugeren selv, herunder pengeautomater og home-banking.

Formålet med henstillingen er navnlig at påvirke kontraktindgåelsen mellem kortudsteder og kortindehaver (betalingsindretningshaver) i retning af, at forbrugeren får sikre og klare informationer om kontraktvilkårene. Det er endvidere hensigten at indføre ensartede vilkår, der skal sikre en minimumsbeskyttelse i forhold til disse former for finansielle tjenesteydelser.

Finansrådet har i den forbindelse oplyst, at EF-Kommissionen har accepteret EF-bankforeningens *Code of best practice of the European Banking Industry on Card Payment systems*, som ikke regulerer home-banking området.

Fra EF-Kommissionen er det oplyst, at man løbende følger, hvorledes henstillingen efterleves, og at man på grundlag heraf på et senere tidspunkt vil tage stilling til, hvorvidt der er behov for at udarbejde et direktivforslag på området.

Der foreligger ikke umiddelbart konkrete planer om påtænkte initiativer på dette område.

3.4. Sammenfatning

Det fremgår af det oven for anførte, at der bortset fra den frivillige kodeks, der er udarbejdet for pengeinstitutsektoren, ikke i Danmark findes direkte aftaler eller speciallovgivning for elektronisk betalingsformidling uden betalingskort. Som en følge heraf eksisterer der ikke bestemmelser om ansvars- og tabsbegrænsningsregler svarende til bestemmelserne i betalingskortloven.

Området er dog i visse forbindelser omfattet af Forbrugerombudsmandens kompetence i medfør af henholdsvis markedsføringsloven og betalingskort-

loven. Finanstilsynet følger endvidere området i praksis i tilslutning til dets tilsynsopgaver i henhold til bank- og sparekasselovgivningen.

En lang række love af generel karakter, fx. aftalelov, købelov, lov om visse forbrugeraftaler, kreditaftalelov, lov om private registre, konkurrencelov og bogføringslov finder ligeledes anvendelse på home-banking, selvom de ikke indeholder udtrykkelige bestemmelser herom.

Bortset fra USA eksisterer der ikke i andre af de undersøgte lande speciel lovgivning eller administrative bestemmelser vedrørende elektronisk betalingsformidling uden betalingskort. Fsv. angår USA finder Regulation E Electronic Funds Transfers anvendelse, hvad enten legitimationsmidlet er et kort, en kode, en kombination heraf eller andet.

I Tyskland, Frankrig og Norge er forholdet mellem bank og kunde reguleret af de almindelige aftaleretlige regler, hvortil kommer, at der i Norge er udarbejdet nogle generelle retningslinier mellem bank og kunde.

I de øvrige europæiske lande er denne form for betalingsformidling - i det omfang den eksisterer - baseret på aftaler eller kontrakter mellem bruger og kortudsteder.

Kapitel 4

Udvalgets overvejelser

4.1. Principielle overvejelser om behov for en regulering

Forbrugerrådet, Danmarks Nationalbank, Justitsministeriet, Finanstilsynet, Konkurrencesekretariatet, Forbrugerstyrelsen og Industriministeriets Departement finder det vigtigt, at der af hensyn til den fremtidige teknologiske udvikling allerede nu fastlægges nærmere rammer for, og meldes ud om, efter hvilke retningslinier systemerne bør indrettes. Således vil der allerede i projekteringsfasen, tilretningen af systemerne til udbud her i landet og i forbindelse med markedsføringen af systemerne kunne tages et rimeligt fornuftigt hensyn til forbrugerbeskyttelsesaspekter. Herved kan det undgås, at udbyderne ved systemudviklingen låses fast i løsninger, der senere vanskeliggør eller urimeligt fordyrer ændringer heraf. Ved fastlæggelsen af sådanne rammer, finder denne del af udvalget, at der må indbygges en tidsfastsat revisionsklausul.

Samtidig lægger udvalgets flertal vægt på, at den fremtidige regulering ikke bliver baseret på detaljerede forskrifter om, hvordan systemerne skal indrettes, men på nogle overordnede hensyn svarende til generalklausulen i betalingskortlovens § 12a, herunder regler om et offentligt tilsyn.

Selv om der udvalget bekendt ikke i dag findes egentlige home-shopping systemer i drift i Danmark, hvor der kan købes varer og ikke blot tjenesteydelser, og hvor betalingen gennemføres elektronisk over samme system, må sådanne systemer i den ene eller anden form imidlertid inden for de nærmeste år forventes at blive udviklet, jf. hvad der oven for i kapitel 1.4. er anført angående Diatel A/S.

Der kan konstateres betydelige lighedspunkter mellem de oven for beskrevne home-banking samt home-shopping systemer og betalingssystemer med betalingskort. Selv om systemerne allerede i dag vil være under tilsyn i medfør af markedsføringsloven og - fsv. angår de pengeinstitutdrevne systemer - tillige i medfør af bank- og sparekasselovgivningen - finder udvalget, at udgangspunktet for en særlig lovregulering af de systemer, der kan sidestilles med betalingskortsituationen, men som alene baserer sig på en kode, bør tages i betalingskortloven med de nødvendige tilpasninger. Man har lagt vægt på, at der ikke er den store forskel på, om brugeren legitimerer sig ved hjælp af et betalingskort eller en kode og på, at der - bortset fra denne forskel - er tale om ganske de samme transaktioner.

Finansrådet, PBS, Generaldirektoratet for P&T og Telestyrelsen finder dog

ikke, at disse hensyn kan begrunde, at der på nuværende tidspunkt udfærdiges lovgivning på området. Telesektoren henviser specielt til, at den ikke er udbyder af egentlige home-shopping systemer. I de tilfælde, hvor televirk-somhederne ville stå som systemudbydere, er der enighed om, at en regule-ring følgelig også måtte omfatte denne sektor.

Finansrådet og PBS anfører, at der ikke under udvalgsarbejdet er påvist tilfælde, hvor forbrugere er kommet i vanskeligheder ved brug af pengeinstitutternes home-banking systemer, og da de danske pengeinstitutter følger den af Finansrådet med Forbrugerrådet forhandlede kodeks, synes der derfor ikke at være et påtrængende lovgivningsbehov. Finansrådets kodeks er optrykt som bilag 3.

Finansrådet og PBS bemærker, at den i december 1992 offentliggjorte BEUC-rapport fremhæver, at Danmark som det eneste EF-land har en "Code of practice" eller regler, som specielt sigter på regulering af home-banking. Det nævnes, at kodeksen er ret omfattende i sin regulering, og at den er den mest håndfaste beskyttelse af forbrugerne, som findes inden for EF. Den europæiske forbrugerorganisation BEUC anbefaler, at EF-Kommissionen udvikler EF-lovgivning, som særligt retter sig mod home-ban-king, og hvor udgangspunktet tages dels i den eksisterende Kommissions-henstilling om elektronisk betalingsformidling fra 1988 og dels i den dan-ske kodeks.

Det er over for sekretariatet oplyst, at det er BEUC's opfattelse, at tids-punktet nu er inde til, at lovgiver gør noget ved denne stadigt mere omfat-tende teknologi. Organisationen ønsker, at alle de aspekter, der indgår i home-banking serviceydelser og de tilsluttede telekommunikationsvirk-somheder, inddrages under EF-lovgivningen. En pressemeddelelse fra BEUC af 3. december 1992 er optrykt som bilag 5

I følge *Generaldirektoratet for P&T og Telestyrelsen*, adskiller telesektoren sig så markant fra andre udbydere af elektroniske betalingssystemer, at det-te bør medføre, at køb af telekommunikationsydelser, uanset legitimations-midlet er et betalingskort eller en kode bør undtages fra en eventuel regule-ring. Særudtalelsen af 8. september 1992 fra Generaldirektoratet for P&T er optrykt som bilag 4.

Drøftelserne i udvalget har således vist, at der ikke har kunnet opnås enig-hed om behovet for en lovregulering på indeværende tidspunkt. Det forslag til ændring af betalingskortloven, der foreslås nedenfor, indeholder imidler-tid en vidtgående hensyntagen til modstridende interesser i udvalget og er udtryk for et kompromis. Flere af de medlemmer, som finder, at der nu bør gennemføres en lovregulering, havde gerne set en strammere regulering, men er afstået herfra som led i en kompromisløsning, der har bred opbak-ning.

Forbrugerrådet ønsker dog at fremhæve, at man ikke kan tilslutte sig et kompromis, der omfatter ansvars- og tabsbegrænsningsregler med ubegrænset hæftelse, jf. nedenfor under punkt 5.16.2. *Forbrugerrådet* kan således ikke anerkende, at de foreslåede ansvarsregler på dette punkt er parallelle til de regler, der gælder for betalingssystemer med betalingskort. *Forbrugerrådet* tilslutter sig, at der i øvrigt er tilstræbt en sådan parallelitet i lovudkastet.

Forbrugerstyrelsen er enig i *Forbrugerrådets* opfattelse af, at der ikke bør være ubegrænset hæftelse, når koden er oplyst, jf. nedenfor under pkt. 5.16.2.

Udvalget er i øvrigt enig om, at en regulering af home-banking og home-shopping området i betalingskortloven, lige så lidt som det er tilfældet i den eksisterende betalingskortlov, bør gribe ind i de almindelige civilretlige regler, herunder bl.a. reglerne om fjernsalg i dørsalgsloven. Når betalingskort i dag anvendes i forbindelse med køb, ændrer det således ikke på relationen til købelovgivningen eller til EF-direktivforslaget vedrørende fjernsalg.

I det følgende foretages en systematisk gennemgang af de områder i den gældende betalingskortlov, hvortil elektroniske betalingssystemer uden brug af kort vil kunne paralleliseres, og hvor loven med de nødvendige tilpasninger vil kunne finde anvendelse. Med det kendskab man i dag har til sådanne elektroniske betalingssystemer, har det været nærliggende for udvalget at tage udgangspunkt i den gældende lov, der regulerer betalingssystemer, som i overvejende grad kan sammenlignes med de systemer, som falder inden for rammerne af udvalgets kommissorium.

Kapitel 5

Anvendelse af betalingskortlovens bestemmelser på elektroniske betalingssystemer uden betalingskort

5.1. Lovrevision i 1992

Betalingskortloven er senest blevet revideret i marts 1992, hvor en ændring af loven blev vedtaget i Folketinget. Udvalget har derfor ikke fundet grundlag for at foretage en egentlig gennemgang og vurdering af, om loven er hensigtsmæssigt udformet, fsv. angår reguleringen af betalingssystemer med betalingskort.

5.2. Dispensationsadgang

Udvalget finder, at det vil være hensigtsmæssigt i en forsøgsperiode, at kunne dispensere helt eller delvist fra lovens regler fsv. angår elektroniske systemer, hvor der sker en registrering og opsamling af fordringer på brugeren, men hvor de pågældende fordringer udelukkende udgør afregning for brug af det elektroniske systems primære informationsfunktioner. Som eksempler herpå, kan nævnes telekommunikationstjenester via fx. kontokald systemer, edb-biblioteker og andre lignende informationssystemer, hvor brugeren via terminal, eventuelt ved hjælp af et modem, har adgang til informationer, diverse edb-programmer, eller data-baser med søgefunktioner som fx. Retsinformation, UNI-C m.fl. Med hensyn til en afgrænsning af betalingsbegrebet henvises til kapitel 5. 4. nedenfor.

Det karakteristiske for disse systemer er, at de er begrænsede til kun at formidle telefonydelser, rene informationsydelser, dataprogrammer, regneprogrammer og lignende.

En dispensation vil i overensstemmelse med bemærkningerne til lovforslaget om betalingskortloven, skulle foretages ud fra en afvejning mellem forbrugerpolitiske og erhvervspolitiske hensyn.

En dispensation vil kunne meddeles generelt og vil kunne tidsbegrænses og betinges som led i en forsøgsordning.

Udvalget finder, at det sædvanligvis ikke vil være hensigtsmæssigt, at der gives dispensation fra lovens ansvars- og tabsbegrænsningsregler.

5.3. Legitimationsmidlet

Udvalgets overvejelser har primært koncentreret sig om de home-banking og home-shopping systemer, der baserer sig på, at brugerne legitimerer sig

over for systemerne alene ved hjælp af en kode. Disse systemer påkalder sig særlig opmærksomhed, da adgangen hertil er betinget af indehavselse af en kode eller anden form for entydig identifikation af den enkelte bruger, der skal hindre, at udenforstående foretager transaktioner i den pågældende brugers navn eller på anden måde misbruger systemet. Etableringen af hemmelige koder mv. må forventes alene at ske i systemer, hvor der foretages dispositioner med forholdsvis følgerige økonomiske konsekvenser.

Systemerne med hemmelige koder adskiller sig væsentligt fra tilfælde, hvor "brugeren" identificeres ved et ikke-hemmeligt nummer, fx. et telefonnummer. Netop den nærliggende mulighed for at sådanne ikke-hemmelige numre misbruges, afholder udbydere af varer og tjenesteydelser fra at etablere mere komplicerede faciliteter. De kendte systemer indskrænker sig da også til begrænsede systemer som fx. almindeligt postordresalg, hvor varer sendes til forbrugere på grundlag af blot en bestillingskupon, der let kan udfyldes af en uberettiget. Sædvanligvis foreskrives det i forretningernes tilslutningsaftaler, at beløb skal tilbageføres ved indsigelse fra forbrugeren.

Det karakteristiske for brug af betalingskort er, at kortindehaveren ved forevisning af betalingskortet kan erhverve varer eller tjenesteydelser, foranledige overførsel af betaling, hæve penge eller foretage lignende transaktioner. Tilsvarende gælder, at den tildelte kode danner grundlag for brugerens adgang til systemet, og på helt samme måde som et betalingskort legitimerer kortindehaveren over for betalingskortsystemet og hermed også åbner mulighed for misbrug.

Fsv. angår adgangen til de for tiden udbudte faciliteter inden for Service 900-området, baserer disse sig udelukkende på identifikation af brugeren ved, at der ringes op fra dennes telefon. Da der således ikke gøres brug af nogen form for kode, finder udvalget ikke, at disse tjenester i den kendte udformning bør være omfattet af den påtænkte lovgivning.

5.4. Betalingsbegrebet

Betalingskortloven gælder både for de kort, der kun kan anvendes hos kortudstederen, og for dem, der også kan anvendes hos andre erhvervsdrivende. Loven gælder endvidere, uanset om der er tale om debetkort eller kreditkort. Begrebet "i betalingsøjemed" i lovens § 2 er således ikke begrænset til tilfælde, hvor brugen af kortet indebærer, at der sker overførsel af beløb mellem konti i et pengeinstitut eller hos en trediemand.

Et flertal i udvalget er af den opfattelse, at betalingsbegrebet i betalingskortloven bør finde tilsvarende anvendelse på de betalingssystemer uden brug af betalingskort, men med brug af en kode, som udvalget her behandler. Dvs., at såvel direkte overførsel af betaling fra/til bankkonti som en registrering og opsamling i systemet af fordringer på brugeren til efterføl-

gende betaling via andre betalingskanaler - parallelt til eksempelvis visse konto- og kreditkort - forstås som en betaling i lovens forstand.

Overførsler mellem egne konti i et pengeinstitut omfattes ligeledes, idet disse betragtes som en samtidig hævefunktion på en konto og indbetaling på en anden konto.

Det vil næppe være hensigtsmæssigt at fastsætte regler om, at der skal ydes en kredit af en vis længde, for at systemerne skal være omfattet. Betalingskortloven indeholder da heller ikke sådanne forskrifter.

Finansrådet og *PBS* finder, at betalingsbegrebet i betalingskortloven er unødigt vidtgående. Efter Finansrådets og PBS's opfattelse er det først, når forbrugeren indbetaler eller overfører et beløb til leverandøren, at der sker en egentlig betaling. Betalingskortlovens vidtgående betalingsbegreb, mener man, fører til u hensigtsmæssige resultater, hvilket da også har medført, at man har fundet det påkrævet at angive områder, hvor dispensationen fra loven vil være nødvendig, jf. nedenfor. *Mindretallet* mener, at det ikke virker hensigtsmæssigt, at en registrering af en fordring - opstået ved fx. et elektronisk initieret køb i en forretning - anses for omfattet af en regulering af elektroniske betalingsoverførsler. *Mindretallet* har ikke indvendinger imod, at reguleringen omfatter overførsler mellem egne konti.

5.5. Erhvervsmæssig og privat brug af elektroniske betalings-systemer

Betalingskortloven skelner ikke mellem erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende kortindehavere, ligesom den ikke tager hensyn til, om betalingskortet har været anvendt til erhvervsmæssige eller private formål.

Vedrørende home-banking systemerne har Finansrådet oplyst, at der er betydelig forskelle i anvendelsesmulighederne for erhvervs- og privatkunder. Den erhvervsmæssige brug af systemerne har et bredere anvendelsesområde, og systemerne er ofte modulopbygget, så kunden selv kan afgøre omfanget af systemets anvendelsesmuligheder, herunder mellem hvilke konti overførsler kan ske, samt om der skal gælde grænser for, hvor store beløb, der kan overføres fra den enkelte konto. I de nuværende systemer foretages der i følge Finansrådet ofte meget store erhvervsmæssige transaktioner mellem konti, uden at det har givet anledning til problemer.

Fsv. angår regulering af elektroniske betalingssystemer med brug af kode, har det i udvalget været drøftet, hvorvidt betalingskortlovens beskyttelsesregler også burde omfatte mindre erhvervsdrivende.

Udvalget, bortset fra *Forbrugerstyrelsen* og *Forbrugerrådet*, finder, at det ville hindre en hensigtsmæssig udnyttelse af den teknologiske udvikling og

medføre en unødigt begrænsning af sådanne systemer, hvis de foreslåede regler for elektroniske betalingssystemer uden brug af betalingskort skulle finde anvendelse på erhvervsdrivendes brug af systemerne. Hertil kommer, at elektroniske betalingssystemer inden for pengeinstituttsektoren, som har størst udbredelse, er undergivet Finanstilsynets kontrol.

Flertallet finder derfor, at man i en periode indtil loven skal revideres, bør undtage erhvervsdrivende fra beskyttelsen, når de tilslutter sig systemerne som led i deres erhverv.

Forbrugerstyrelsen finder, at mindre erhvervsdrivende har et beskyttelsesbehov, der svarer ganske til det, der gør sig gældende i forhold til almindelige forbrugere, idet det for begge de to grupper er karakteristisk, at de på grund af det ulige styrkeforhold mellem parterne fx. ikke har nogen reel mulighed for at forhandle aftalevilkår.

Som en mulig afgrænsning har *Forbrugerstyrelsen* peget på, at aftaler om tilslutning til erhvervssystemer, der er indgået som led i erhvervsdrift med henblik på en vis - større - transaktionsmængde, burde undtages fra en regulering. En anden løsning kunne være en model, hvorefter loven principielt gjaldt for både erhvervs- og privatkundesystemer. Forbudet imod at fravige lovens regler, jf. *bestemmelsen* i den gældende lovs § 33, stk. 1, kunne så indskrænkes til kun at gælde for aftaler med forbrugere.

Forbrugerrådet er enig i, at mindre erhvervsdrivende som anført kan have et beskyttelsesbehov på linie med forbrugerne. Da de mindre erhvervsdrivende ikke har været repræsenteret i udvalget, og da Finansrådet har understreget, at anvendelsesmulighederne i systemer med forbrugerbeskyttelse i forhold til systemer uden beskyttelsesbehov vil være begrænsede, finder Forbrugerrådet, at der bør lægges afgørende vægt på de mindre erhvervsdrivendes organisationers egne ønsker i henseende til beskyttelsesbehov.

Udvalget bemærker, at loven imidlertid ikke er begrænset til tilslutningsaftalen og retsforholdet mellem brugeren og systemudbyderen. Loven skal derimod sikre, at systemerne som sådan fungerer betryggende. Ofte vil såvel erhvervsdrivende som private kunne anvende et system, ligesom det ofte er det samme kommunikationsudstyr, kontrol- og afstemningsprocedurer mv. der anvendes såvel i privatsystemerne som i erhvervssystemerne.

Flertallet har på denne baggrund fundet det mest hensigtsmæssigt at foreskrive, at loven generelt finder anvendelse på elektroniske betalingssystemer uden kort, hvorimod undtagelsesbestemmelsen fastsætter, at erhvervsdrivendes brug af systemerne ikke er omfattet, når tilslutningen til systemet udelukkende er sket med henblik på erhvervsmæssig anvendelse.

Såfremt samtlige systembrugere således er tilsluttet systemet med henblik

på erhvervsmæssig anvendelse, og systemet i øvrigt ikke udbydes til forbrugere, er der efter flertallets opfattelse ikke behov for at inddrage systemet under lovreguleringen.

For systemer, der kan udbydes såvel med henblik på erhvervsmæssig som ikke-erhvervsmæssig anvendelse, de såkaldt blandede systemer, bevirker undtagelsesbestemmelsen, at bl.a. lovens generalklausul, lovens generelle frivillighedsprincip samt ansvars- og tabsbegrænsningsreglerne ikke finder anvendelse på erhvervsdrivendes brug af systemerne, forudsat at den pågældende har tilsluttet sig systemet alene med henblik på erhvervsmæssig anvendelse. Da lovens beskyttelsesregler således fraviges i disse situationer, hvor der kun er tale om erhvervsmæssig brug, er det en naturlig konsekvens heraf, at bevisbyrden for, at der er indgået en sådan aftale, påhviler systemudbyder.

Lovens øvrige regler om bl.a. anmeldelse og Forbrugerombudsmandens tilsyn finder uden indskrænkning anvendelse på de blandede systemer.

Systemudbyder vil dog ofte ikke have mulighed for at kontrollere, om den enkelte transaktion har erhvervsmæssig eller privat karakter. Hvis fx. en erhvervsdrivende, der er tilsluttet systemet med henblik på erhvervsmæssig brug af dette, i strid med tilslutningsaftalen og uden systemudbyders viden også anvender det til private transaktioner, finder udvalget, at dette skal have som konsekvens, at vedkommendes brug af systemet kun bringes ind under lovens beskyttelsesregler, såfremt systemudbyder har vidst eller burde vide, at systemet blev anvendt på denne måde.

Bestemmelsen er bl.a. møntet på, at erhvervsdrivende, som benytter et blandet system, let kan komme i den situation, at anvende systemet både til transaktioner, der foretages som led i erhvervsvirksomheden og til private transaktioner.

Selv om enkelte brugere i øvrigt har status som privatkunder, der derfor ikke handler som led i et egentligt erhverv, medfører dette ikke, at disse inddrages under lovens beskyttelsesregler, såfremt der undtagelsesvis er indgået en aftale om **erhvervslignende** brug af systemet, og såfremt deres engagement har en sådan karakter og en meget betydelig størrelse, at de i omfang svarer til transaktioner, der foretages af en større erhvervsvirksomhed. I sådanne særlige tilfælde anses brugen af systemet for erhvervsmæssigt.

Det bemærkes, at udvalget på det her omtalte punkt har tilstræbt at imødekomme nogle ganske særlige behov vedrørende de i praksis anvendte systemer, og at udvalget herved ikke har taget stilling til fortolkningen af forbrugerbegrebet i øvrigt.

Efter udvalgets opfattelse må spørgsmålet om, hvorvidt de enkelte transaktioner har erhvervsmæssig karakter, afgøres efter en konkret vurdering i det enkelte tilfælde.

5.6. Anmeldelsespligt

Efter betalingskortloven skal enhver kortudsteder anmeldes til Forbrugerombudsmanden, ligesom loven opstiller nogle krav til anmeldelsens indhold. Der er i udvalget overvejende stemning for at overføre anmeldelsespligten til også at omfatte de elektroniske betalingssystemer uden betalingskort, idet der til brug for erfaringsindsamling og tilsynsarbejde er behov for et tilsvarende anmeldelsessystem.

Betalingssystemer uden betalingskort, men med kode, holdes som nævnt uden for loven, såfremt samtlige brugere er tilsluttet udelukkende med henblik på erhvervsmæssig anvendelse af systemerne og disse ikke udbydes til forbrugere. Såfremt en udbyder af et sådant system efterfølgende vil tillade at private forbrugere anvender det, skal der ske anmeldelse af systemet.

Anmeldelsespligten indtræder således for udbydere af systemer, der er bestemt til ikke-erhvervsmæssig anvendelse eller blandede systemer, der er bestemt til såvel erhvervsmæssig brug som privat brug.

Anmeldelsespligten indtræder inden tilslutningsaftalen om systemets ibrugtagning, og ansvaret for korrekt og rettidig anmeldelse påhviler systemudbyderen.

5.7. De involverede parter

Betalingskortloven indeholder ikke længere definitioner af, hvem der er kortudsteder, betalingsmodtager og kortindehaver. Bestemmelserne blev ophævet ved lovrevisionen, idet de ikke længere skønnedes nødvendige.

Den tidligere lov fastsatte, at ved *kortudsteder* forstås:

- 1) den, med hvem kortindehaver indgår aftale om brug af betalingskort, og
- 2) den, med hvem betalingsmodtager indgår aftale om tilslutning til betalingssystemet.

Der kan i de enkelte betalingssystemer være en række kortudstedere. I Dankort systemet er de enkelte pengeinstitutter kortudstedere efter nr. 1), idet de indgår aftale med kortindehaverne. Pengeinstitutternes BetalingsSystemer A/S er kortudsteder efter nr. 2), idet det er Pengeinstitutternes BetalingsSystemer A/S, der indgår aftale med forretningerne om tilslutning til systemet.

Det forhold, at der i de almindeligt forekommende betalingskortsystemer sker transmission over teleselskabernes net, har således ikke bevirket, at teleselskaberne er blevet anset som kortudsteder i disse systemer. Efter udvalgets opfattelse bør denne retstilstand opretholdes i forhold til systemer uden betalingskort, når teleselskabernes rolle udelukkende indskrænker sig til at transportere sædvanlig telekommunikation i det offentlige net.

Såfremt teleselskaberne derimod deltager i home-banking eller home-shopping systemer på en sådan måde, at det er teleselskabet, der udbyder det legitimationsmiddel, som over for sælgeren af varer eller tjenesteydelser identificerer brugeren (fx. hvor teleselskabet udsteder den hemmelige kode) kan teleselskaberne anses som kodeudsteder/systemudbyder af disse systemer. Et eksempel herpå er "det universelle telefonnummer", som er beskrevet ovenfor.

Den tidligere betalingskortlov fastsatte, at ved *kortindehaver* forstås:

- den, der indgår aftale med kortudsteder om brug af betalingskort.

Den tidligere lov fastsatte, at der ved *betalingsmodtager* forstås:

- 1) den, der med kortudsteder indgår aftale om at modtage betalingsoverførsel ved kortindehavers brug af betalingskort, og
- 2) den, hos hvem kortindehaveren ved brug af kortet kan erhverve varer eller tjenesteydelser, eller foranledige overførsel af betaling.

Der er i en række systemer sammenfald mellem kortudsteder og betalingsmodtager.

I tilfælde af fejl er det ofte vanskeligt eller umuligt at afgøre, hvilket led i systemet fejlene kan henføres til. Det er vigtigt, at brugeren altid kan holde sig til én person, uanset hvilken teknisk del af systemet fejlen måtte kunne henføres til. EF-henstillingen fra 1988 om betalingssystemer (88/590/EØF) foreskriver da også, at kortudstederen skal være ansvarlig for ukorrekte transaktioner, selvom disse er iværksat på elektroniske indretninger, som kortudstederen hverken direkte eller indirekte kontrollerer.

Der indgår i nogle tilfælde i betalingskortsystemerne en række tekniske faciliteter og udstyr, som ingen af kortudstederne direkte råder over. Et eksempel herpå er kommunikationslinier mv. Registreringen af de enkelte køb med betalingskort sker ligeledes i et vist omfang ved hjælp af betalingsmodtagerens edb-udstyr. Såfremt et Dankort fx. anvendes ved køb i nogle af stormagasinerne eller hos benzinselskaberne, sker registreringen i deres edb-anlæg, og oplysningerne overføres først senere til PBS. Denne tendens til integrering af de forskellige systemer er stadig stigende.

Kortudstederens ansvar over for tilsynsmyndigheden er ikke begrænset til kortudstederens eget udstyr, men omfatter samtlige forhold, der har indflydelse på betalingskortsystemets funktion. Anvendelse af fremmed edb-udstyr til registrering af Dankorttransaktioner nødvendiggør således, at PBS sikrer sig, at dette fremmede udstyr har et tilstrækkeligt sikkerhedsniveau.

I de kommende home-shopping systemer forventes vare- og tjenesteydelsesudbyderes edb-anlæg og tekniske anlæg at blive integreret i de samlede systemer i væsentlig videre omfang, end tilfældet er ved betalingskortsystemerne. Det vil derfor være afgørende for brugeren, at kunne holde sig til den part med hvem en aftale om brug af betalingssystemet er indgået, og som hermed er systemudbyder. Et eventuelt ansvar hos en trediepart skal ikke udelukke brugerens krav imod systemudbyderen. Systemudbyder vil eventuelt kunne gøre ansvar gældende over for trediemand, men dette forhold må ordnes mellem systemudbyder og trediemand indbyrdes. Da integrerede home-shopping systemer endnu ikke kendes i Danmark, vil det være naturligt, at ansvarsspørgsmålet tages op til revurdering i forbindelse med en revision af loven.

Da elektroniske betalingssystemer uden betalingskort er et nyt område, der ikke tidligere har været lovreguleret, finder udvalget det hensigtsmæssigt at definere, hvem der som *systemudbyder* over for forbrugeren og tilsynsmyndigheden har ansvaret for betalingssystemets udformning, funktion og sikkerhed.

Udvalget har fundet, at betalingskortlovens tidligere definition af kortudsteder vil kunne danne forbillede for en lovdefinition af "systemudbyder". Udvalget har derimod ikke fundet tilstrækkeligt behov for i lovteksten at medtage en definition af "kodeindehaveren" eller "brugeren" og "betalingsmodtageren". Begreberne "kortindehaver" og "betalingsmodtager" fra betalingskortsystemerne vil kunne anvendes analogt.

5.8. Betalingskortlovens generalklausul

De overordnede principper i betalingskortloven er, at systemerne skal indrettes og virke således, at brugerne sikres *overskuelighed*, *frivillighed* og *beskyttelse* mod misbrug. Dette sikres gennem en kombination af systemernes indretning og af krav om, at tilstrækkelige oplysninger stilles til rådighed for brugeren, samt af præceptive lovregler om fx. ansvarsbegrænsning for kortindehaver.

Generalklausulen i betalingskortlovens § 12a opstiller rammerne for Forbrugerombudsmandens tilsyn med betalingskortsystemerne. Generalklausulens nærmere indhold fastlægges løbende gennem praksis, bl.a. i forbindelse med de sikkerhedsundersøgelser, der regelmæssigt gennemføres.

5.8.1. Overskuelighed

Overskuelighed skal sikre, dels at brugeren kan få overblik over systemets fordele og ulemper, når den pågældende beslutter sig til, om vedkommende vil tilslutte sig systemet, dels at brugeren løbende kan følge med, når systemet anvendes. Dette indebærer bl.a., at det skal være klart for brugeren, hvad den pågældende skal betale for erhvervelse og brug af kortet, og hvorledes eventuelle andre ydelser, der også udbydes i tilknytning til betalingskortet, prisfastsættes. Overskueligheden indebærer endvidere, at der kan stilles krav til udformningen af kontoudtog, således at brugeren ad denne vej sikres fyldestgørende information om de gennemførte transaktioner.

Der er enighed i udvalget om, at der på tilsvarende vis bør sikres brugere overskuelighed over de elektroniske betalingssystemer uden brug af kort. »

5.8.2. Frivillighed

Baggrunden for lovens krav om *frivillighed* var først og fremmest et ønske om at undgå, at kun indehavere af betalingskort skulle kunne erhverve visse ydelser. I USA var det således ofte besværligt at leje biler eller hotelværelser, såfremt man ikke havde et betalingskort. Et anden side af dette beskyttelseshensyn er, at der ikke må ydes særfordele til kortindehavere, der ikke samtidig ydes til personer uden betalingskort.

Fsv. angår home-banking systemer med begrænsede faciliteter, der fx. blot giver adgang til at søge oplysninger og foretage enklere bankforretninger, er der ikke behov for en tilsvarende direkte gennemførelse af frivillighedsprincippet som ved betalingskortsystemer. I sådanne home-banking systemer vil teknikken ofte hensigtsmæssigt kunne anvendes til en række accessoriske formål, fx. informationssøgning og lignende. Der vil ikke være noget forretningsmæssigt grundlag for det, såfremt der blev stillet krav om, at udbyderne af sådanne systemer med begrænset anvendelsesområde også skulle være forpligtet til at udbyde disse accessoriske funktioner separat.

Ved administrationen af frivillighedsprincippet bør der i systemer med begrænset anvendelsesområde, som dem der nu udbydes af pengeinstitutterne, heller ikke stilles krav om, at prisfastsættelsen for de accessoriske ydelser skal være ens for alle kundekategorier. Der er herved lagt vægt på, at der i den finansielle sektor ikke kun udbydes ét system, men en række forskellige systemer, der ikke er samordnet. Forholdene adskiller sig således fra tilfældet i forbindelse med introduktionen af Dankortet.

Der knytter sig dog en vis betænkelighed til risikoen for udhuling af det eksisterende frivillighedsprincip, og det forudsættes, at Forbrugerombudsmanden administrerer reglerne under hensyntagen hertil. Der henvises iøvrigt til kapitel 5.14. nedenfor, om kombination med andre ydelser, funk-

tioner og rabatordninger.

Er der tale om systemer med bredere anvendelsesområde, som fx. de oven for beskrevne amerikanske home-shopping systemer med adgang til stormagasiners varesortimenter, der kan sidestilles med danske stormagasiners betalingskortsystemer, finder udvalget at frivillighedsprincippet bør gennemføres, ligesom det sker for stormagasinerne betalingskortsystemer.

5.8.3. Beskyttelse mod misbrug

Misbrug omfatter ikke blot beskyttelse imod tilsigtet misbrug, men tillige beskyttelse imod urimelighed i bred forstand for brugerne, som fx. for ringe sikkerheds- og korrektionsprocedurer og for ringe mulighed for brugerne for at kontrollere de gennemførte transaktioner. Endvidere omfatter begrebet også den bredere beskyttelse mod den ene aftaleparts urimelige forretningsbetingelser.

Udvalget er enig om, at brugere af home-banking og home-shopping systemer har et tilsvarende behov for beskyttelse imod misbrug.

5.9. Tilsyn og tilsynsbeføjelser

5.9.1. Forbrugerombudsmandens tilsyn

Forbrugerombudsmanden fører tilsyn med betalingskortlovens overholdelse.

Såfremt et betalingssystem ikke fungerer betryggende eller loven i øvrigt ikke overholdes, påhviler det Forbrugerombudsmanden ved forhandling at søge forholdet ændret. Såfremt en ændring ikke kan ske ved forhandling, kan Forbrugerombudsmanden udstede påbud herom. .

Forbrugerombudsmanden kan endvidere kræve alle oplysninger, der er nødvendige for hans virksomhed, og han kan betjene sig af sagkyndige i det omfang, det er nødvendigt for hans virksomhed.

Udvalget finder, at der er behov for, at tilsynet på tilsvarende vis udstrækkes til elektroniske betalingssystemer uden brug af kort. Den enkelte bruger af systemerne har som nævnt oven for ingen mulighed for at skaffe sig indsigt i, hvorledes systemerne virker, og hvilken sikkerhed der er forbundet med det enkelte system. De foreløbige - sparsomme - erfaringer bl.a. vedrørende kontraktvilkår synes da også at vise, at der er behov for tilsyn på området.

Da der her er tale om betalingssystemer, som helt overvejende kan sidestilles med de velkendte betalingskortsystemer, og da der grundlæggende er tale om beskyttelseshensyn over for forbrugerne af de elektroniske beta-

lingssystemer uden betalingskort, og beskyttelsen bl.a. omfatter aftalevilkår, finder udvalget, at tilsynsbeføjelsen bør henlægges til Forbrugerombudsmanden, der dog bør udføre denne i tæt samarbejde med andre relevante myndigheder.

Betalingskort kan som Dankortet være tilknyttet en pengeinstitutkonto, der har andre funktioner og tjener andre formål end afvikling af kortindehaverens betalingskorttransaktioner. Efter praksis afgøres det efter en konkret vurdering, i hvilket omfang et sådant kontomellemværende er omfattet af betalingskortlovens regulering og dermed af Forbrugerombudsmandens tilsyn efter denne lov. Konto vilkår imellem pengeinstitutter og indehavere af Dankort anses således kun omfattet af lovens § 13, såfremt det drejer sig om vilkår, der specifikt er knyttet til udstedelse og anvendelse af betalingskort.

Tilsvarende er det som udgangspunkt kun den del af pengeinstitutternes bogførings- og edb-systemer mv., der anvendes til Dankort konteringer, der er omfattet af Forbrugerombudsmandens tilsyn efter betalingskortloven. I praksis er det imidlertid de samme bogføringssystemer mv., der anvendes til Dankort konteringer og til andre konteringer, ligesom spørgsmålet om sikkerhed i forbindelse med Dankort transaktioner ikke kan undgå at berøre de generelle sikkerhedsmæssige aspekter.

Finanstilsynet fører som led i sin tilsynsvirksomhed efter bank- og sparekasselovgivningen bl.a. tilsyn med pengeinstitutternes bogførings-, og edb-systemer.

De sikkerhedsundersøgelser, der tidligere er foretaget af Dankort betalings-systemet har været udført i et samarbejde mellem Forbrugerombudsmanden og Finanstilsynet, da undersøgelserne har omfattet ikke blot betalingskortspecifikke aspekter, men tillige mere generelle sikkerhedsmæssige og tekniske forhold i pengeinstitutterne og de tilknyttede edb-centraler.

Der er mellem de to tilsyn enighed om, at samarbejdet om sikkerhedsundersøgelserne har været meget nyttigt, bl.a. som følge af de forskellige indfaldsvinkler, som de to tilsyn har til området.

Udvalget finder ikke, at de pengeinstitutdrevne home-banking systemer bør undtages fra Forbrugerombudsmandens tilsyn. Den arbejdsdeling, der har været fulgt på betalingskortområdet mellem Forbrugerombudsmanden og Finanstilsynet, bør også udstrækkes til elektroniske betalingssystemer uden betalingskort.

På baggrund af erfaringerne fra betalingskortloven forudsætter udvalget, at de sikkerhedsmæssige og edb-tekniske undersøgelser, som Forbrugerombudsmanden finder nødvendige inden for pengeinstitutsektoren, sker i et

samarbejde mellem Forbrugerombudsmanden og Finanstilsynet, således at Forbrugerombudsmanden i videst muligt omfang benytter sig af den sagkundskab, der er opbygget i Finanstilsynet. Det forudsættes, at Finanstilsynet stiller den nødvendige bistand til rådighed for Forbrugerombudsmanden, når denne anmoder derom.

Når det drejer sig om tilsvarende undersøgelser uden for pengeinstituttoren, forventes det, at Forbrugerombudsmanden på samme måde i videst muligt omfang vil søge sagkyndig bistand i Finanstilsynet.

Finanstilsynet har oplyst, at man forventer, at væksten i både den indenlandske og grænseoverskridende edb-anvendelse vil gøre det nødvendigt for tilsynet at øge opmærksomheden på dette område ud over de opgaver, der allerede i dag er lovbestemte (Værdipapircentralen, Københavns Fondsbørs, Garantifonden for Futures og Optioner (FUTOP), Pengeinstitutternes Betalingssystemer A/S og datacentraler). Finanstilsynet er således igang med at udbygge indsatsen på edb-området.

Det vil ligeledes kunne være hensigtsmæssigt, at Forbrugerombudsmanden inddrager Konkurrencesekretariatet, Registertilsynet eller Generaldirektoratet for P&T, såfremt der opstår spørgsmål af betydning for disse myndigheders ansvarsområde.

5.10. "§ 13 - oplysninger"

I betalingskortlovens § 13 sikres aktuelle og potentielle kortindehavere en række oplysninger om systemets anvendelsesmuligheder, vilkår, omkostningerne ved brug af systemet samt oplysning om indhentning af personlige oplysninger ved anmodning om betalingskort. Endvidere skal der gives oplysninger om, hvorledes der skal forholdes, hvis kortet bortkommer.

Der skal dog kun gives oplysninger, såfremt det drejer sig om kontovilkår, der specifikt er knyttet til tilslutning og anvendelse af systemet. Har den underliggende konto andre funktioner og kan benyttes på anden måde end i forbindelse med betalingssystemet, må det afgøres efter en konkret vurdering, i hvilket omfang kontobetingelserne er underlagt den specielle oplysningspligt.

Der er i udvalget enighed om, at tilsvarende regler bør gælde i forbindelse med elektroniske betalingssystemer uden kort.

5.11. Tilslutning til systemerne mv.

Efter betalingskortlovens § 14 må betalingskort kun udleveres efter anmodning. Tilsvarende bør tilslutning til andre elektroniske betalingssystemer efter udvalgets opfattelse kun finde sted efter anmodning.

Ved afslag på anmodning om tilslutning til et home-banking eller home-shopping system bør der i lighed med betalingskortlovens regulering gælde, at afslaget på opfordring skal begrundes.

5.12. Kvitteringskrav

Efter betalingskortlovens § 15 har kortindehaver krav på en kvittering efter hver betalingskorttransaktion. I bestemmelsens stk. 2, er der hjemmel for industriministeren til at dispensere herfra.

Af bestemmelsens forarbejder fremgår, at der ikke er behov for kvittering ved småpengekort og de særlige kort, der benyttes til mobiltelefoner. Betalingskort med bredt anvendelsesområde bør derimod ikke undtages fra lovens anvendelsesområde.

I en række af de elektroniske betalingssystemer, der anvendes i dag, er det muligt for brugerne hurtigt og let at kontrollere, hvilke ordrer der er afgivet til systemerne, samt om de er gennemført. Udvalget finder ikke, at der i disse tilfælde er behov for kvittering efter enhver transaktion. Udvalget går dog ud fra, at pengeinstitutterne og andre systemudbydere vil fortsætte med at udstede kvittering i de tilfælde, hvor det sker i dag, som fx. ved fondshandler og valutatransaktioner.

Forbrugeren kan dog også i andre situationer fx. ved home-shopping systemer have brug for at kunne sikre sig bevis for sine transaktioner, og systemerne bør derfor være indrettet således, at den nødvendige dokumentation kan gives, hvis forbrugeren ønsker det. Dette vil for pengeinstitutternes vedkommende ske ved udsendelse af kontoudskrifter eller om nødvendigt ved en skriftlig bekræftelse på en beløbsoverførsel.

Udvalget finder ikke, at der er behov for detaljerede regler vedrørende hyppigheden af udsendelse af kontoudtog, idet forholdet vil falde ind under generalklausulens overskuelighedsregel. I påkommende tilfælde vil Forbrugerbudsmanden i medfør af klausulen kunne gribe ind, hvis den førte praksis fører til uoverskuelighed. For konti, hvor der løbende debiteres transaktioner, vil der dog normalt være behov for, at der udsendes kontoudtog én gang om måneden, men der må dog foretages en helhedsvurdering, hvori også indgår systemets anvendelsesmuligheder mv.

5.13. Opsigelsesadgang

Efter betalingskortlovens § 16 er kortindehaver og betalingsmodtager berettigede til uden varsel at opsiges aftalen med kortudsteder om tilslutning til systemet. En tilsvarende regel bør gælde for elektroniske betalingssystemer uden brug af kort.

5.14. Kombination med andre ydelser, funktioner og rabatordninger

Betalingskortloven tillader, at betalingskort kombineres med andre ydelser, funktioner og rabatordninger, såfremt disse også udbydes separat, og markedsføringen heraf foretages ligeværdigt. Der bør som nævnt oven for ikke stilles tilsvarende krav om, at udbydere af egentlige home-banking systemer med begrænset anvendelsesområde skal pålægges separat at udbyde accessoriske funktioner, som fx. informationssøgning vedrørende valutakurser mv., der knytter sig naturligt til home-banking transaktioner.

Pengeinstitutterne bør således kunne udbyde tillægsydelser, der er led i almindelig og sædvanlig bankvirksomhed, således som det fortolkes efter bank- og sparekasseloven, forudsat, at det ikke sker i tilslutning til en midlertidig afvikling af anden virksomhed eller medvirken ved omstrukturering af erhvervsvirksomheder, jf. § 1a i loven. Et pengeinstitut vil således ikke kunne markedsføre systemer, der giver mulighed for tillægsydelser inden for andre områder, som fx. flybilleter til reduceret pris.

Udbydere af generelle systemer, fx. svarende til det franske Minitel-system eller de amerikanske home-shopping systemer, bør derimod pålægges pligt til separat udbud af accessoriske ydelser og funktioner mv., der ikke direkte er forbundet med betalingstransaktioner.

5.15. Omkostningsfordeling

Kortudsteders omkostninger ved drift af betalingssystemet må ikke pålægges betalingsmodtager, jf. lovens § 20. Bestemmelsen skal ses i lyset af Dankortets dominerende stilling. Udvalget finder ikke, at reglen bør udstrækkes til generelt at gælde for elektroniske betalingssystemer uden brug af kort.

5.16. Brugerens ansvar ved trediemands misbrug

5.16.1. Kortindehavers selvrisiko

Betalingskortloven indeholder i § 21 bestemmelser om begrænsning af kortindehavers og betalingsmodtagers ansvar ved trediemands misbrug af betalingskort. Loven inddrager nu udtrykkeligt spørgsmålet om PIN-kodens opbevaring.

Lovens § 21, stk. 1, fastsætter, at kortindehaver hæfter med op til 1.200 kr. for tab som følge af andres uberettigede brug af betalingskortet, når den til kortet hørende personlige, hemmelige kode er anvendt. Baggrunden for denne selvrisiko er bl.a., at man, når koden har været anvendt, normalt kan gå ud fra, at det er kortindehaveren, der ikke har passet ordentligt på koden.

Anvendelsen af reglen forudsætter ifølge lovbemærkningerne, at systemet er således indrettet, at det alene er kortindehaver, der har adgang til og rådighed over koden. Hvis sikkerhedsniveauet i betalingssystemet ikke - bortset fra helt enkeltstående, ekstraordinære tilfælde - udelukker, at uvedkommende, herunder ansatte hos kortudstederen eller betalingsmodtagerne, der ikke har beføjelser dertil, skaffer sig adgang til koden, følger det af lovbemærkningerne, at kortudstederen hverken vil kunne påberåbe sig reglen i § 21, stk. 1, eller bestemmelsen i stk. 2.

I modsætning til fx. Dankort systemet transmitteres den hemmelige kode i ikke-krypteret form over det offentlige telefonnet i de home-banking systemer, der anvendes herhjemme i dag. Dette muliggør, at koden ret let ved anvendelse af ukompliceret udstyr kan opfanges og misbruges. Men i modsætning til fx. kontanthævninger med betalingskort er opklaringsmulighederne gode, idet det relativt let vil kunne spores, hvem en overførsel af penge via home-banking eller fremsendelse af varer er sket **til**.

Udvalget finder, at der bør etableres en *indberetningsordning* for de elektroniske betalingssystemer uden betalingskort, således at Forbrugerombudsmanden bliver bekendt med alle tilfælde, hvor der gøres indsigelse imod transaktioner. Så længe der ikke foreligger oplysninger, der tyder på, at der ved elektronisk aflytning finder et misbrug sted, bør den teoretiske mulighed for, at der kan ske elektronisk aflytning af PIN-koden, når den transmitteres, ikke udelukke anvendelse af en selvrisikoregel svarende til den gældende lovs § 21, stk. 1.

5.16.2. Kortindehavers ubegrænsede hæftelse

Lovens § 21, stk. 2, fastsætter, at kortindehaver hæfter uden beløbsbegrænsning for tab, der opstår som følge af andres uberettigede brug af betalingskortet og den dertil hørende hemmelige personlige kode, såfremt kortudsteder godtgør, at kortindehaver har oplyst koden til den, der har foretaget den uberettigede brug.

Misbrug af betalingskort forudsætter, at misbrugeren udover kendskab til koden skaffer sig adgang til selve kortet. Den ubegrænsede hæftelse ved videregivelse af koden forudsættes efter lovbemærkningerne kun at ville blive gjort gældende i situationer, hvor misbrugeren udover kendskab til koden har haft let adgang til kortet. Efter lovbemærkningerne forudsættes den ubetingede hæftelse ikke at blive gjort gældende, hvor misbrugeren ved tyveri, indbrud eller lignende uberettiget og uforudsigeligt har skaffet sig besiddelse af kortet.

I de home-banking systemer, der anvendes herhjemme i dag, kan uberettigede få adgang til systemerne, blot de kender den hemmelige kode. Der er således ikke en dobbelt sikkerhed som i betalingskortsystemerne. På den

anden side har sådanne systemer normalt et mindre omfattende anvendelsesområde, ligesom opklaringsmulighederne, som omtalt oven for, er gode.

Hertil kommer, at brugeren, der har videregivet sin personlige hemmelige kode til enhver tid kan foretage en spærring af kontoen eller en ændring af koden. Det følger af § 21, stk. 5, at systemudbyder er ansvarlig for brug, der finder sted, efter at systemudbyder har fået underretning om, at koden er kommet en uberettiget i hænde.

Flertallet af udvalget (bortset fra Forbrugerstyrelsen og Forbrugerrådet) finder endvidere, at der bør gælde en *ubegrænset hæftelse* i tilfælde, hvor brugeren har *oplyst koden* til den, der har foretaget den uberettigede brug for herved at indskærpe agtpågivenheden og formindske risikoen for misbrug. Det forudsættes, at systemudbyderne ikke vil påberåbe sig den ubegrænsede hæftelse, hvor adgangen til systemet ikke kun er betinget af anvendelse af koden, men tillige fx. af opkald fra en bestemt telefon, som misbrugeren har skaffet sig adgang til ved indbrud, eller på anden lignende uberettiget og uforudsigelig måde.

Det har i denne forbindelse været drøftet, om den ubegrænsede hæftelse burde begrænses til situationer, hvor koden tidsmæssigt er videregivet i tilknytning til misbruget. En så upræcis afgrænsning har der imidlertid ikke været flertal for i udvalget.

Forbrugerrådet fremfører, at den ubegrænsede hæftelse i de helt ekstreme tilfælde, den måtte blive aktuel, vil kunne have direkte minerende følger, uden at der er sikkerhed for, at risikoen har været klar for offeret. Dels vil der kunne være tale om overførsler af endog meget store beløb i en situation, hvor der ikke, som ved hævning i kontantautomater med betalingskort, er en beløbsgrænse, dels vil det ikke på samme måde som ved et betalingskorts forsvinden hurtigt fremgå, at særlige forholdsregler bør træffes for at hindre (fortsat) misbrug. Misbruget vil først fremgå ved udsendelsen af næste kontoudtog. Det kan i almindelighed næppe forventes, at alle brugere vil gøre sig klart, at systemer, der markedsføres med henblik på at give en bekvem adgang til simple transaktioner i en almindelig husholdningsøkonomi, vil kunne indebære uoverskuelig økonomisk risiko, hvis tillid tidligere vist til en anden person senere svigtes og dette først fremgår langt senere ved modtagelsen af månedligt kontoudtog. Forbrugerrådet finder derfor ikke, at ønsket om at ansvarsreglerne skal være parallelle til dem, der gælder for betalingssystemer med kort med rimelighed kan føre til, at der indføres en ubegrænset hæftelse. Bevidst bedragerisk adfærd vil kunne imødegås via anden lovgivning, ligesom det ikke vil være dækket af ansvarsbegrænsningsreglerne i betalingskortloven.

Forbrugerstyrelsen kan tilslutte sig dette.

Udvalget finder i øvrigt, at der som nævnt oven for bør etableres en indberetningsordning for misbrugstilfælde mv.

5.16.3. Anden uforsvarlig adfærd

Lovens § 21, stk. 3, fastsætter, at kortindehaver hæfter med op til 8.000 kr. for tab som følge af andres uberettigede brug af kortet, hvis kortudsteder godtgør,

- 1) at kortindehaver har overladt kortet til den, der har foretaget den uberettigede brug,
- 2) at kortindehaver eller nogen, som kortindehaver har overladt kortet til, ved grov uforsvarlig adfærd har muliggjort den uberettigede brug, eller
- 3) at kortindehaver eller nogen, som kortindehaver har overladt kortet til, har undladt at underrette kortudsteder snarest muligt efter at have fået kendskab til, at kortet er bortkommet.

Bestemmelserne synes hensigtsmæssigt at kunne danne grundlag for bestemmelser om ansvarsgrundlaget ved andre elektroniske betalingssystemer, således at "oplyst koden" erstatter "overladt kortet", mv.

§ 21 indeholder endvidere bestemmelser om bortfald af ansvar fra det tidspunkt, hvor kortet er meldt bortkommet, forpligtelse for kortudsteder til at bekræfte modtagelsen af underretning samt bestemmelser om revision af beløbsgrænserne.

Tilsvarende regler bør gælde elektroniske betalingssystemer uden betalingskort.

5.17. Betalingsmodtagerens ansvar ved trediemands misbrug

Lovens § 21, stk. 6 og 7, regulerer - ufravigeligt - spørgsmålet om ansvarsfordelingen mellem betalingsmodtager og kortudsteder. § 21, stk. 7, omhandler endvidere spørgsmålet om betalingsmodtagers ansvar over for kortindehaver.

Hvor erhvervsdrivende, fx. stormagasiner, ved at tilslutte sig home-shopping systemer mv. kan udbyde deres produkter gennem systemerne, egner spørgsmålet om, hvorledes ansvaret i forbindelse med trediemands misbrug skal fordeles indbyrdes mellem systemudbyderen og stormagasinet sig bedst til en aftalemæssig regulering de erhvervsdrivende parter imellem. Der bør næppe i den kommende lovregulering indsættes bestemmelser herom.

Derimod bør loven fortsat indeholde en forskrift om, at betalingsmodtager er ansvarlig over for brugeren, såfremt betalingsmodtager vidste eller burde vide, at det var en uberettiget, der benyttede systemet.

5.18. Erstatning for tab forårsaget af systemfejl

Efter betalingskortlovens § 22, stk. 1, er kortudsteder ansvarlig for kortindehavers og betalingsmodtagerens tab, der skyldes fejlregistrering, konteringsfejl og teknisk sammenbrud eller andre lignende omstændigheder, selv om fejlen er hændelig. Hvis kortindehaver forsætligt eller groft uagtsomt har medvirket til fejlen, kan erstatningen til denne nedsættes eller bortfalde. Kortudsteder er dog ikke ansvarlig for tab hos betalingsmodtager som følge af forhold hos denne. Kortudsteder har efter stk. 4 bevisbyrden for, at en betalingstransaktion ikke skyldes fejlregistrering, konteringsfejl, teknisk sammenbrud eller lignende.

Reglen i § 22 finder kun anvendelse på transaktioner, der er accepteret eller påbegyndt, men som ikke gennemføres korrekt. Der kan ikke rejses erstatningskrav for, at systemet er lukket for modtagelse af transaktioner.

Der er i *udvalget* enighed om, at der er behov for helt tilsvarende regler til beskyttelse af brugerne.

Forholdet mellem systemudbyder og den endelige modtager af betalingen, egner sig bedst til en aftalemæssig regulering de erhvervsdrivende imellem, der må være brugeren uvedkommende.

Udvalget har overvejet at foreslå, at de enkelte sælgere af varer og tjenesteydelser skulle hæfte solidarisk med systemudbyderne, for tekniske fejl og fejlkonteringer i forbindelse med køb. Baggrunden herfor er, at sælgernes edb-anlæg mv. forventes at blive integreret i de samlede systemer. En sådan solidarisk hæftelse vil motivere parterne til at sikre sig, at de systemer, som de gensidigt tilslutter sig, har tilstrækkelig teknisk og økonomisk styrke. Udvalget har imidlertid fundet, at sådanne overvejelser bør foretages i forbindelse med en ændring af reglerne for betalingskortsystemer, da der også i disse systemer sker en integration af kortudstedernes og betalingsmodtagernes edb-anlæg og tekniske faciliteter.

5.19. Misligholdelsesbeføjelser ved udebleven betaling

Ved udebleven betaling, der skyldes tekniske fejl eller lignende som nævnt oven for, kan der ikke gøres misligholdelsesbeføjelser gældende over for kortindehaver, bortset fra rentekrav. Er der sket træk på kortindehaverens konto, anses betaling for sket med frigørende virkning for kortindehaver.

For at kunne deltage i de betalingssystemer, der er omfattet af betalingskortloven, skal betalingsmodtager tilmelde sig systemerne. Betalingsmodtager kan anses for ved tilmeldingen at have accepteret, at misligholdelsesbeføjelser ikke kan gøres gældende udover, hvad der følger af bestemmelsen i § 22.

Der er i udvalget enighed om, at tilsvarende regler bør gælde for elektroniske betalingssystemer uden betalingskort, hvor kreditor har tilmeldt sig systemet.

5.20. Registrering, anvendelse og videregivelse af oplysninger

Betalingskortlovens registerregler går i store træk ud på, at der kun må registreres og videregives oplysninger om kortindehavere og betalingsmodtagere, når dette er nødvendigt for en forsvarlig drift af betalingssystemet. Sådanne oplysninger må ikke anvendes til andet end driften af betalingssystemet. Baggrunden herfor er navnlig, at det i betalingskortsystemerne er muligt at få en detaljeret indsigt i de enkelte kortindehavers forbrugsmønstre (danne "forbrugsprofiler").

Der bør gælde tilsvarende regler i de systemer uden betalingskort, hvor det er muligt at skabe sig en lignende indsigt i den enkeltes forbrugsmønstre.

Kapitel 6

Udkast til forslag til lov om ændring af lov om betalingskort mv.

På grundlag af det oven for anførte foreslår udvalget som led i et kompromis den gældende betalingskortlov ændret, således at den også kommer til at omfatte elektroniske betalingssystemer uden betalingskort med de begrænsninger og tilføjelser, der fremgår af lovforslaget og bemærkningerne hertil. Kompromiset har således kun Forbrugerrådets tilslutning, hvis § 26e, stk. 2, udelades. Det bemærkes dog, at flere af udvalgets medlemmer har afgivet særstandpunkter. Der henvises herom til det tidligere anførte, især i kapitel 4.1. og kapitel 5.16.2.

§1

I lov nr. 284 af 6. juni 1984 om betalingskort mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 464 af 15. juni 1992, foretages følgende ændringer:

I. § 1 affattes således:.

"§ 1. Loven gælder for betalingssystemer med betalingskort samt betalingssystemer, der kan sidestilles hermed, som udbydes eller kan benyttes her i landet.

Stk. 2. Loven, bortset fra §§ 13, 15, 18, 20 og 21 og § 25, gælder endvidere for betalingssystemer uden betalingskort, men med kode eller andet lignende legitimationsmiddel, såfremt systemet udbydes eller kan benyttes her i landet, jf. dog stk. 3-4. Kapitel 6a gælder kun for disse betalingssystemer.

Stk. 3. Såfremt de i stk. 2, nævnte systemer udbydes med henblik på såvel erhvervsmæssig som ikke-erhvervsmæssig anvendelse, gælder kapitlerne 4, 5 og 6a ikke i forholdet mellem systemudbyderen og den enkelte bruger, hvis systemudbyder godtgør, at brugeren i tilslutningsaftalen har forpligtet sig til udelukkende at anvende betalingssystemet erhvervsmæssigt eller på erhvervslignende måde. Anvender brugeren betalingssystemet i strid hermed, gælder de pågældende kapitler dog, medmindre det godtgøres, at systemudbyder hverken vidste eller burde vide, at systemet anvendes på en uberettiget måde.

Stk. 4. Loven gælder ikke for betalingssystemer som nævnt i stk. 2, såfremt systemet udelukkende udbydes og tilslutning kun kan ske med henblik på erhvervsmæssig anvendelse, og såfremt systemudbyder ikke indgår aftale om eller efterfølgende accepterer, at systemet anvendes på anden måde.

Stk. 5. Industriministeren kan bestemme, at betalingssystemer, jf. stk. 1, og 2, helt eller delvis undtages fra lovens bestemmelser."

2. I. § 2 indsættes efter stk. 2, som nyt stykke:

"Stk. 3. Ved betalingssystemer som nævnt i § 1, stk. 2, forstås elektroniske systemer, hvor brugeren uden personlig kontakt kan foretage de i stk. 1, nævnte transaktioner."

3. Efter § 26 indsættes som nyt kapitel:

“Kapitel 6a

Elektroniske betalingssystemer uden betalingskort men med kode.

§ 26 a. Ved systemudbyder forstås:

- 1) Den, der med brugeren indgår aftale om brug af det elektroniske betalingssystem.
- 2) Den, der med betalingsmodtager indgår aftale om tilslutning til systemet således, at brugeren via systemet kan erhverve varer eller tjenesteydelser, foranledige overførsel af betaling, hæve penge eller foretage lignende transaktioner hos betalingsmodtager.

§ 26 b. Systemudbyder skal ved individuelle henvendelser til forbrugere og ved besvarelser af forespørgsler om elektroniske betalingssystemer udlevere skriftligt materiale indeholdende oplysninger om:

- 1) Systemets anvendelsesmuligheder.
- 2) Vilkår, der er knyttet til opbevaring og anvendelse af koden og brugernummer, herunder oplysning om, hvor ofte kodeindehaveren vil modtage kontoudtog, og om systemet giver mulighed for at tilbagekalde en ordre.
- 3) Omkostninger ved tilslutning til og brug af systemet, herunder eventuelle kreditomkostninger opgjort som de årlige omkostninger i procent.
- 4) Fremgangsmåden ved eventuel vurdering af kreditværdigheden.
- 5) Brug, opbevaring og videregivelse af personlige oplysninger og oplysninger om indkøb mv.
- 6) Tekniske krav til kommunikationsudstyret hos brugeren.

7) Hvorledes der advares, hvis der opstår uregelmæssigheder eller fejl i kommunikationsudstyret, hvis kode, andet legitimationsmiddel bortkommer, misbruges eller er i en uberettigets besiddelse.

Stk. 2. Systemudbyder skal, før aftale om tilslutning til systemet indgås, meddele brugeren de i stk. 1, nævnte oplysninger skriftligt.

Stk. 3. Forbrugerombudsmanden kan fastsætte nærmere regler om indholdet og opstillingen af de i stk. 1, og 2, nævnte oplysninger, herunder om opgørelse og beregning af kreditomkostningerne.

§ 26 c. Brugeren har ved enhver betalingstransaktion krav på kvittering, medmindre betalingssystemet giver brugeren let adgang til på anden måde at gøre sig bekendt med og skaffe sig dokumentation for, hvilke ordrer der er afgivet, samt hvorvidt de er gennemført.

Stk. 2. Forbrugerombudsmanden kan bestemme, at kvittering også i andre tilfælde kan undlades.

§ 26 d. § 19 a gælder ikke for ydelser, funktioner eller rabatter, der udbydes som led i pengeinstitutvirksomhed.

§ 26 e. Medmindre andet følger af stk. 2, eller 3, hæfter brugeren af det elektroniske betalingssystem med op til 1.200 kr. for tab som følge af andres uberettigede brug af betalingssystemet, når brugerens personlige, hemmelige kode er anvendt.

Stk. 2. Brugeren hæfter uden beløbsbegrænsning for tab, der opstår som følge af andres uberettigede dispositioner i betalingssystemet, når systemudbyder godtgør, at brugeren har oplyst sin personlige og hemmelige kode til den, der har foretaget den uberettigede disposition.

Stk. 3. Brugeren hæfter med op til 8.000 kr. for tab som følge af andres uberettigede brug af betalingssystemet, hvis systemudbyder godtgør,

- 1) at brugeren eller nogen, som brugeren har oplyst sin personlige og hemmelige kode til, ved groft uforsvarlig adfærd har muliggjort den uberettigede brug, eller
- 2) at brugeren eller nogen, som brugeren har oplyst sin personlige og hemmelige kode til, har undladt at underrette systemudbyder, snarest muligt efter at have fået kendskab til at koden er kommet til den uberettigedes kendskab.

Stk. 4. Brugeren hæfter kun efter stk. 1-3, såfremt transaktionen er korrekt registreret og bogført.

Stk. 5. Systemudbyder er ansvarlig for uberettiget brug, der finder sted, efter at systemudbyder har fået underretning om, at en uberettiget har fået kendskab til koden. Systemudbyder skal snarest over for brugeren bekræfte modtagelsen af underretning om, at koden er kommet til den uberettigedes kendskab. Bekræftelsen skal være skriftlig og angive tidspunktet for underretningen.

Stk. 6. Uanset stk. 1-3, er den betalingsmodtager, der er tilsluttet systemet, ansvarlig for tab over for brugeren, såfremt betalingsmodtageren vidste eller burde vide, at brugeren var uberettiget til at benytte systemet.

Stk. 7. Industriministeren kan, i det omfang det betinges af prisudviklingen, ændre beløbsangivelserne i stk. 1, og 3.

§ 26f. Forinden Forbrugerombudsmanden træffer afgørelse om forhold vedrørende sikkerhedsmæssige og edb-tekniske aspekter i elektroniske betalingssystemer uden betalingskort, men med kode inden for pengeinstituttsektoren, skal der indhentes en udtalelse fra Finanstilsynet".

4. § 30, stk. 1, nr. 1, affattes således:

"1) overtræder § 3, § 6, stk. 1, § 7, stk. 1, 2 og 4, § 13, stk. 1, og 2, § 14, stk. 1, § 18, § 19a, §§ 24-25 og § 26b, stk. 1, og 2."

5. § 33 affattes således:

"§ 33. Bestemmelserne i §§ 14, 15, 16, 19, 20, stk. 2, samt §§ 21, 22, 26c og 26e kan ikke ved forudgående aftale fraviges til skade for kortindehaver eller bruger af et elektronisk betalingssystem uden betalingskort.

Stk.2. § 16 og § 20, stk. 1, samt §§ 21 og 22 kan ikke ved forudgående aftale fraviges til skade for betalingsmodtager.."

6. I § 37 ændres "1992-93" til.....

§ 2

Loven træder i kraft den.....1993

Stk. 2. Hvis et elektronisk betalingssystem omfattet af § 1, stk. 2, er taget i brug inden den.....skal systemudbyder senest denne dato:

1) Foretage anmeldelse i henhold til § 6, jf. § 7.

2) Meddele dem, der var brugere den.....de i § 26b nævnte oplysninger.

Stk. 3. Overtrædelse af stk. 2, straffes med bøde. § 30, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

Bemærkninger til lovudkastet.

Til § 1

Til nr. 1

Formuleringen af *stk. 1*, er med en enkelt redaktionel ændring uændret i forhold til gældende lov.

Til §2

I *stk. 2*, foreslås det, at loven på tilsvarende måde også finder anvendelse på betalingssystemer uden betalingskort men med kode, som udbydes eller kan benyttes her i landet.

At betalingskortloven gælder "tilsvarende" for elektroniske betalingssystemer uden betalingskort betyder, at loven finder anvendelse med de sproglige tilføjelser, der følger af sagens natur. Således modsvares kortudsteder og kortindehaver af henholdsvis systemudbyder og bruger. Fsv. angår definitionen af systemudbyder, henvises til § 26a og bemærkningerne hertil.

Til forskel fra de hidtil velkendte elektroniske betalingskortsystemer, hvor brugeren får adgang til systemet ved hjælp af et betalingskort, vil brugeren i de systemer, der omhandles i forslaget § 1, *stk. 2*, skulle legitimere sig med et andet adgangstegn end et betalingskort. Dette kan være en hemmelig kode eller et andet lignende legitimationsmiddel. Som led i den teknologiske udvikling kan man fx. forestille sig, at der udvikles betalingssystemer, hvor legitimationsmidlet er fingeraftryk eller andre særlige identifikationskendetegn, (øjets iris, stemmegenkendelse mv.), der af sikkerhedsmæssige hensyn anvendes i forbindelse med et eventuelt brugernummer eller lignende. Ligeledes vil der kunne tænkes systemer, hvor kommunikationsudstyret forsynes med kortlæser, og hvor adgangen til systemet udover indtastning af den personlige, hemmelige kode kræver anvendelse af et legitimationskort (chip-kort). I sidste instans vil spørgsmålet, om forholdet er omfattet af *stk. 1*, eller *stk. 2*, skulle afgøres på grundlag af en konkret vurdering.

Elektroniske betalingssystemer uden betalingskort vil typisk være konstrueret således, at det er muligt uden kontakt med en fysisk person ad elektronisk vej at anvende systemerne i betalingsøjemed, således at brugeren kan foretage betalingsoverførsler, hæve penge, købe eller sælge valuta eller værdipapirer, erhverve varer eller tjenesteydelser eller gennemføre lignende transaktioner.

Visse af lovens bestemmelser er dog ikke egnede til at finde anvendelse på systemer uden betalingskort. De foreslås derfor undtaget og erstattet af

særlige regler. Fsv. angår opregningen af de oplysninger, som kortudsteder skal give ved henvendelser - den gældende lovs § 13 - foreslås således en udvidet oplysningspligt for systemer uden betalingskort, jf. nedenfor om forslagets § 26 b.

Det ubetingede kvitteringskrav i den gældende lovs § 15 er for systemer uden betalingskort modificeret ved forslagets § 26c. En bestemmelse som den gældende lovs § 18, hvorved betalingsmodtager forpligtes til at modtage kontant betaling inden for normal forretningsstid, er ikke fundet hensigtsmæssig for sådanne systemer, der fungerer uden personlig kontakt.

Efter den gældende lovs § 20 må kortudsteders omkostninger ved drift af betalingssystemet ikke pålægges betalingsmodtager. Denne bestemmelse skal ses i lyset af Dankortets dominerende stilling. Formålet med bestemmelsen er at hindre, at forbrugere, der ikke er kortindehavere, indirekte tvinges til at bidrage til omkostningerne med et betalingssystem gennem forhøjede priser hos betalingsmodtagerne. Der ikke er noget behov for, at den skal udstrækkes til at gælde for systemer uden betalingskort.

Erstatning i forbindelse med misbrug af betalingskort er reguleret i § 21. Bestemmelsen regulerer forhold omkring det fysiske kort, og en tilsvarende regel for misbrug ved systemer uden kort er derfor medtaget i forslagets § 26e med de nødvendige tilretninger.

Den gældende lovs § 22, stk. 2, har til formål at friholde kortindehaver for følgerne af, at manglende eller fejlagtig registrering af betalingstransaktioner forårsaget hos kortudsteder bevirker, at kortindehaver misligholder sine betalingsforpligtelser. Anvendelse af § 22, stk. 2, forudsætter for elektroniske betalingssystemer uden kort, at betalingsmodtager har tilsluttet sig det elektroniske betalingssystem.

Endvidere foreslås det, at § 25 ikke skal finde anvendelse på systemer uden betalingskort, idet bestemmelsen ikke er egnet til systemer, hvor brugeren ikke legitimerer sig ved hjælp af en fysisk genstand.

Endelig er de særlige regler for elektroniske betalingssystemer uden betalingskort samlet i kapitel 6a.

Til stk. 3

Betalingskortloven omfatter betalingssystemer med betalingskort, og skelner ikke mellem erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende kortindehavere, ligesom den ikke tager hensyn til, om betalingskortet har været anvendt til erhvervsmæssige eller private forhold.

Der er i systemerne uden betalingskort ikke samme behov for beskyttelse,

når erhvervsdrivende tilslutter sig systemerne som led i deres erhverv.

Loven er imidlertid ikke begrænset til tilslutningsaftalen og retsforholdet mellem brugeren og systemudbyderen, men skal sikre, at den af loven omfattede anvendelse af systemerne som sådan fungerer betryggende. Ofte er det samme kommunikationsudstyr og kontrolprocedurer mv. der anvendes såvel ved private som erhvervsdrivendes brug af systemerne.

Forslaget foreskriver derfor i stk. 2, at loven skal gælde for betalingssystemer uden betalingskort, medens undtagelsesbestemmelsen i stk. 3, fastsætter, at erhvervsdrivendes brug af systemerne ikke er omfattet af lovens beskyttelsesregler, når brugerens tilslutning til systemet udelukkende er aftalt med henblik på erhvervsmæssig anvendelse, selv om systemet ikke er et rent erhvervssystem.

Mange systemer vil således kunne udbydes både til erhvervsmæssig og privat brug, og det vil her være den konkrete aftale, der er afgørende for, om brugen af systemet falder ind under lovens beskyttelsesregler eller er omfattet af undtagelsesbestemmelsen. Hvis brugeren er tilsluttet systemet alene med henblik på sit erhverv, vil undtagelsesbestemmelsen medføre, at lovens generalklausul, lovens frivillighedsprincip og ansvars- og tabsbegrænsningsreglerne ikke finder anvendelse i retsforholdet mellem brugeren og systemudbyder.

Systemudbyder vil dog normalt ikke have mulighed for at kontrollere, om den enkelte transaktion har erhvervsmæssig eller privat karakter. Såfremt en erhvervsdrivende, der ifølge tilslutningsaftalen er tilsluttet systemet med henblik på erhvervsmæssig brug af dette, i strid hermed og uden at systemudbyderen vidste det eller burde vide det, også anvender det til private transaktioner, vil vedkommende ikke herved bringe sig ind under lovens beskyttelsesregler.

Det fastslås i bestemmelsen, at det er systemudbyder - dvs. den der indgår aftale med brugeren om tilslutning til systemet og dermed stiller koden eller andet lignende legimationsmiddel til rådighed for brugeren - der har bevisbyrden for, at tilslutning til systemet udelukkende er sket med henblik på erhvervsmæssig brug. Systemudbyder skal for hver enkelt bruger, der ikke ønskes at være omfattet af loven, kunne godtgøre, at vedkommende udelukkende er tilsluttet med henblik på erhvervsmæssig anvendelse. I modsat fald finder lovens beskyttelsesregler anvendelse, og mindre fordelagtige forhold aftalt for forbrugeren kan ikke gøres gældende.

Fsv. angår spørgsmålet om fx. selvrisiko og hæftelse ifølge ansvars- og tabsbegrænsningsreglerne henvises til bemærkningerne til forslagens § 26e.

Efter betalingskortloven skal enhver kortudsteder anmeldes til Forbruger-

ombudsmanden, ligesom loven opstiller nogle krav til anmeldelsens indhold.

Betalingsystemer uden betalingskort men med kode, hvor der alene sker tilslutning med henblik på erhvervsmæssig anvendelse, skal ikke anmeldes til Forbrugerombudsmanden. Anmeldelsespligten indtræder, såfremt **systemudbyderen** tillader, at systemerne anvendes ikke-erhvervsmæssigt.

Det følger tillige af reglerne, at blandede systemer, der tillades anvendt enten erhvervsmæssigt eller privat, ligeledes skal anmeldes, ligesom de er undergivet Forbrugerombudsmandens tilsyn.

Anmeldelsespligten påhviler systemudbyderen.

Selv om enkelte brugere i øvrigt har status som privatkunder, der derfor ikke handler som led i et egentligt erhverv, medfører dette ikke, at disse indrages under lovens beskyttelsesregler, såfremt der undtagelsesvis indgås en aftale om erhvervslignende brug af systemet, og såfremt deres engagement har en sådan karakter og en meget betydelig størrelse, at de i omfang svarer til transaktioner, der foretages af en større erhvervsvirksomhed. I sådanne helt særlige tilfælde anses brugen af systemet for erhvervsmæssigt.

På dette punkt er det alene tilstræbt at imødekomme nogle særlige behov vedrørende de i praksis anvendte systemer, uden at der herved er taget stilling til fortolkningen af forbrugerbegrebet i øvrigt.

Efter udvalgets opfattelse må spørgsmålet om, hvorvidt de enkelte transaktioner har erhvervsmæssig karakter, afgøres efter en konkret vurdering i det enkelte tilfælde.

Til stk. 4

Forslaget fastsætter, at loven ikke finder anvendelse på erhvervssystemer, der udelukkende udbydes, og hvor tilslutning kun kan ske med henblik på erhvervsmæssig anvendelse. Det er tillige en betingelse, at systemet ikke efterfølgende i praksis udtrykkeligt eller stiltiende tillades anvendt til private formål.

Anvendelse til private formål vil således ikke bringe systemet ind under lovens regulering, hvis systemudbyder ikke har kendskab til disse forhold. For at sikre at systemet ikke bringes ind under lovens anvendelsesområde, må systemudbyder som led i sin almindelige overvågning af systemet etablere en ordning, hvorefter der effektivt gribes ind, såfremt gennemførte transaktioner viser, at systemet også anvendes til private formål. Såfremt en sådan overvågning er etableret, vil enkeltstående tilfælde af privat anvendelse, som systemudbyder efterfølgende får kendskab til, ikke automatisk

medfører at systemet omfattes af loven. Derimod vil gentagen privat anvendelse af systemet, som systemudbyder accepterer, medføre, at systemet omfattes af loven. Det er således ikke en betingelse, at der skal foreligge en udtrykkelig aftale, for at systemet falder ind under lovens regulering. I tvivlstilfælde må forholdet afgøres på grundlag af en konkret vurdering.

Til stk.5

Det foreslås, at industriministerens nuværende hjemmel til helt eller delvis at kunne undtage systemer fra lovens bestemmelser udstrækkes til også at omfatte systemer uden betalingskort.

Det vil således være hensigtsmæssigt i en forsøgsperiode, at kunne dispensere helt eller delvist fra loven fsv. angår elektroniske systemer, hvor der sker en registrering og opsamling af fordringer på brugeren, men hvor betalingselementet alene er afregning for brug af det elektroniske systems primære funktioner. Som eksempler herpå kan nævnes telekommunikationstjenester fx. kontokaldsystemer, edb-biblioteker og andre lignende informationssystemer, hvor brugeren ved hjælp af kode eller lignende via terminal, eventuelt ved hjælp af et modem, har adgang til informationer, diverse edb-programmer, eller data-baser med søgefunktioner som fx. Retsinformation, UNI-C m.fl. jf. i øvrigt bemærkningerne til nr. 2.

Det karakteristiske for disse systemer er, at de ydelser, der udbydes i systemerne, alene er telefonydelser, rene informationsydelser, dataprogrammer, regneprogrammer og lignende. Der er tale om systemer, som principielt er omfattet af reguleringen, men som der vil kunne gives dispensation fra.

En dispensation vil i overensstemmelse med bemærkningerne til lovforslaget om betalingskortloven, skulle foretages ud fra en afvejning mellem forbrugerpolitiske og erhvervspolitiske hensyn.

En undtagelse fra loven vil kunne meddeles generelt og vil kunne tidsbegrænses og betinges som led i en forsøgsordning. Det forudsættes, at der sædvanligvis ikke dispenseres fra lovens ansvars- og tabsbegrænsningsregler.

Til nr. 2

Bestemmelserne i stk. 1, og 2, er uændret.

Definitionen i stk. 3, henviser til definitionen af betalingskort i stk. 1.

Adgangen til systemerne forudsætter som tidligere omtalt anvendelse af en personlig, sædvanligvis hemmelig kode eller andet lignende legitimationsmiddel, der ikke er betalingskort. Definitionen indebærer endvidere, at systemet - ligesom det kan ske i visse betalingskortsystemer - kan anvendes

uden personlig kontakt. Det forhold, at en pengeinstitutkunde pr. telefon ringer til sin filial og til personalet anmoder om overførsel af penge mellem sine forskellige konti eller overførsel til fremmede konti efter at have opgivet et hemmeligt mærke til sin indlånskonto, falder uden for lovens område.

Definitionen indebærer, at systemer, der anvendes i "betalingsøjemed", således som dette begreb er defineret i den gældende betalingskortlov, er omfattet. Det vil sige, at såvel systemer, hvor der kan foretages direkte overførsel fra bankkonti uden personlig kontakt, som systemer, der blot indebærer en registrering og opsamling i systemet af fordringer på brugeren til efterfølgende betaling via andre betalingskanaler - parallelt til eksempelvis konto- og kreditkort - er betalingssystemer i lovens forstand.

- Begrebet "hæve penge" omfatter også overførsel mellem brugerens egne konti, fx. overførsel fra en lønkonto til en budgetkonto, idet der sker hævnings af penge på lønkontoen.

Loven berører ikke spørgsmålet, om en køber kan gøre krav gældende over for systemudbyderen i anledning af mangler ved salgsgenstanden og lignende. Forholdet mellem leverandør og køber reguleres som udgangspunkt af andre regelsæt som fx. købelov, kreditaftalelov og lov om visse forbrugsaftaler. Forholdet er således helt parallelt med den gældende betalingskortlov.

Definitionen i stk. 3, omfatter ikke almindelige telefonsystemer, hvor brugeren identificeres ved, at opkaldet foretages fra den pågældendes telefon, idet der ikke anvendes en kode eller lignende legitimationsmiddel. Således vil heller ikke de forskellige underholdningstilbud, som teleselskaberne nu udbyder på denne måde som Service 900-tjenester, være omfattet.

Til nr. 3

Til § 26a

Betalingskortloven indeholder ikke længere definitioner af, hvem der er kortudsteder, betalingsmodtager og kortindehaver. Bestemmelserne herom blev ophævet ved lovrevisionen i marts 1992, uden at der var tilsigtet nogen realitetsændring, idet definitionerne ikke længere skønnedes nødvendige.

Den tidligere lov fastsatte, at ved kortudsteder forstås:

- 1) Den, med hvem kortindehaver indgår aftale om brug af betalingskort, og
- 2) Den, med hvem betalingsmodtager indgår aftale om tilslutning til betalingssystemet.

Kortudsteder kan være flere juridiske personer, og der kan derfor være en række kortudstedere inden for samme betalingssystem. I Dankort systemet er de enkelte pengeinstitutter kortudstedere efter nr. 1), idet de indgår aftale med kortindehaverne. Pengeinstitutternes Betalingssystemer A/S er kortudsteder efter nr. 2), idet det er Pengeinstitutternes Betalingssystemer A/S, der indgår aftale med betalingsmodtager om tilslutning til systemet.

Da elektroniske betalingssystemer uden betalingskort er et nyt område, der ikke tidligere har været lovreguleret, findes det hensigtsmæssigt at definere, hvem der er systemudbydere, og dermed hvem der over for forbrugeren og tilsynsmyndigheden har ansvaret for betalingssystemets udformning, funktion og sikkerhed. Definitionen i § 26a svarer med redaktionelle ændringer til den tidligere definition på kortudsteder.

De systemer, der anvendes i dag, er betalingssystemer, hvor de personer, der i sidste ende skal modtage pengene for varer eller tjenesteydelser, ikke er tilsluttet. På længere sigt vil der kunne forventes udviklet integrerede systemer med tilslutning af både kontoførende pengeinstitutter og andre udbydere som forretninger eller leverandører.

Da loven vil skulle revideres i en overskuelig fremtid, er det ikke på nuværende tidspunkt fundet nødvendigt i selve lovteksten at definere begreberne "bruger" og "betalingsmodtager". Begreberne fra betalingskort-systemerne vil kunne anvendes analogt.

Udbydere af systemer, der alene formidler og videretransporterer elektroniske meddelelser, men ikke selv stiller koder eller lignende legimationsmidler til rådighed, er ikke systemudbydere i lovens forstand.

Til § 26b

I betalingskortlovens § 13 sikres aktuelle og potentielle kortindehavere en række oplysninger om systemets anvendelsesmuligheder, vilkår, omkostninger ved brug af systemet samt oplysninger om indhentning af personlige oplysninger ved anmodning om betalingskort. Endvidere skal der gives oplysninger om, hvorledes der skal forholdes, hvis kortet bortkommer. Det følger tillige af de almindelige regler om overskuelighed, at systemudbydere må give brugeren oplysning om ændring af vilkår inden disse træder ikraft.

Der skal dog kun gives oplysninger, såfremt det drejer sig om kontovilkår, der er knyttet til tilslutning og anvendelse af systemet. Har den underliggende konto andre funktioner og kan benyttes på anden måde end i forbindelse med betalingssystemet, er kontobetingelserne ikke underlagt den specielle oplysningspligt.

Bestemmelsen i § 26b opretholder tilsvarende regler, suppleret med en pligt

til at oplyse, hvorvidt der er mulighed for at tilbagekalde en ordre samt oplyse om, hvilke tekniske krav der stilles til kommunikationsudstyret hos brugeren.

Til § 26c

Efter betalingskortlovens § 15 har kortindehaver krav på en kvittering efter hver betalingskorttransaktion. I bestemmelsens stk. 2, er der hjemmel for industriministeren til at dispensere herfra. Efter forarbejderne til bestemmelsen vil dispensation imidlertid ikke kunne meddeles til almindelige betalingskort med et bredt anvendelsesområde.

I en række af de elektroniske betalingssystemer uden betalingskort er det imidlertid muligt for brugerne hurtigt og let at kontrollere samt skaffe sig dokumentation for, hvilke ordrer, der er afgivet til systemerne, samt hvorvidt de er gennemført.

I disse tilfælde er der ikke pligt til at udstede kvittering efter enhver transaktion. Det forudsættes dog, at udbyderne af systemerne fortsat vil udstede kvittering i de tilfælde, det sker i dag, som fx. ved pengeinstitutternes fondshandler og valutatransaktioner, eller hvis bruger i øvrigt særskilt anmoder herom.

Bestemmelsen i stk. 2, åbner mulighed for, at Forbrugerombudsmanden kan undtage fra kvitteringskravet også i andre tilfælde.

Det er systemudbyders ansvar, at pligten til at udstede kvittering opfyldes, og der må tages højde herfor i tilslutningsaftalen med betalingsmodtagerne.

Det er endvidere en følge af generalklausulens overskuelighedsregel i § 12a, at brugerne med jævne mellemrum skal modtage kontoudtog. I påkommende tilfælde vil Forbrugerombudsmanden i medfør af generalklausulen kunne gribe ind, hvis den førte praksis fører til uoverskuelighed eller risiko for, at eventuelt misbrug først opdages på et sent tidspunkt.

Udskrivning af kontoudtog inden for pengeinstitutterne er ofte transaktionsstyret, således at brugeren får tilsendt et kontoudtog efter det antal bevægelser, som der er plads til på kontoudtoget. Home-banking systemerne vil kunne benyttes til transaktioner på en række konti, og transaktionshyppigheden på den enkelte konto kan være forskellig. For konti, hvor der løbende foretages transaktioner, vil der dog normalt være behov for, at der udsendes kontoudtog én gang om måneden, men der må dog alt i alt foretages en helhedsvurdering af systemets anvendelsesmuligheder mv. i forhold til behovet for udstedelse af kontoudtog.

Til § 26d

Efter § 19a, der er en særlig udmøntning af lovens generelle frivillighedsprincip, må betalingskort ikke kombineres med andre funktioner, ydelser eller rabatordninger, medmindre disse funktioner, ydelser eller rabatordninger også udbydes uden betalingskort. Baggrunden for dette krav er først og fremmest et ønske om at undgå, at kun indehavere af betalingskort skal kunne erhverve visse ydelser. Bestemmelsen sikrer endvidere, at der ikke ydes særfordele til kortindehavere, medmindre disse også tilbydes kontantkunderne. Den, der af den ene eller anden grund ikke kan opnå eller ikke ønsker at have et betalingskort, er således ikke afskåret fra at erhverve de pågældende ydelser mv. til samme pris og på samme vilkår som kortindehavere.

Der udbydes en række home-banking systemer med begrænsede faciliteter, der fx. giver adgang til at søge oplysninger om saldi og de seneste bevægelser på en given konto samt til at foretage enklere bankforretninger. I de pågældende home-banking systemer vil teknikken ofte hensigtsmæssigt kunne anvendes til en række accessoriske formål, som fx. informationssøgning om valuta og værdipapirkurser. Der vil dog ikke være noget forretningsmæssigt grundlag for særskilt udbud af sådanne accessoriske funktioner og ydelser.

Med administrationen af frivillighedsprincippet bør der fsv. angår systemer med begrænset anvendelsesområde som dem, der nu udbydes af pengeinstitutterne, heller ikke stilles krav om, at prisfastsættelsen for de accessoriske ydelser skal være ens for alle kundekategorier. Til forskel fra hvad der var tilfældet i forbindelse med introduktionen af Dankortet, udbydes der i den finansielle sektor ikke kun ét fællessystem, men en række forskellige systemer, der ikke er samordnet.

Bestemmelsen medfører kun begrænsning af frivillighedsprincippet i de tilfælde, hvor den i bestemmelsen nævnte funktion, ydelse eller rabat er et led i almindeligt forekommende pengeinstitutforretninger, således som disse reguleres i bank- og sparekasselovgivningen, dog bortset fra virksomhed af midlertidig karakter jf. § 1a i bank- og sparekasseloven. Dette medfører, at et pengeinstitut ikke vil kunne markedsføre systemer, der giver mulighed for tillægsydelser inden for andre områder, som fx. køb af forsikringer eller flybilletter til reduceret pris. For elektroniske betalingssystemer med bredere anvendelsesområde som fx. home-shopping systemer vil frivillighedsprincippet fortsat gælde fuldt ud.

§26e

Ansvars- og tabsbegrænsningsreglerne tager udgangspunkt i den gældende lovs § 21, der blev indsat i loven i marts 1992. Der henvises derfor til bemærkningerne til denne bestemmelse.

Ved ændringen af loven i marts 1992 blev spørgsmålet om opbevaring af PIN-koden inddraget i lovtæksten, idet der blev fastsat objektive grænser for kortindehavers hæftelse i en række tilfælde.

Tilsvarende regler foreslås fsv. angår systemer uden kort. Systemer uden kort adskiller sig dog fra betalingskortsystemer med PIN-kode, idet misbrug af disse systemer forudsætter, at misbrugeren skaffer sig adgang til såvel PIN-koden som betalingskortet. Misbrug af betalingssystemerne uden betalingskort forudsætter derimod normalt kun, at misbrugeren skaffer sig adgang til koden eller lignende legitimationsmiddel.

Ifølge bemærkningerne til den nugældende lovs § 21 forudsættes det, at alene kortindehaveren har adgang til og rådighed over koden. Hvis sikkerhedssystemer i et betalingssystem ikke - bortset fra i helt enkeltstående og ekstraordinære tilfælde - udelukker, at uvedkommende, herunder ansatte hos kortudsteder og hos betalingsmodtager, får kendskab til koden, følger det af lovbemærkninger til § 21, at kortudstederen hverken vil kunne påberåbe sig bestemmelserne i § 21, stk. 1, eller stk. 2. Begrebet "personlig og hemmelig kode" skal her forstås på samme måde.

I modsætning til fx. i Dankort systemet transmitteres den hemmelige kode i de home-banking systemer, der anvendes herhjemme i dag, i ikke-krypteret form over det offentlige telefonnet. Dette muliggør, at koden ret let ved anvendelse af ukompliceret udstyr kan opfanges og misbruges. På den anden side har sådanne systemer normalt et mindre omfattende anvendelsesområde, ligesom opklaringsmulighederne modsat, fx. ved kontanthævninger af penge, er gode, da det normalt relativt let vil kunne spores, hvem en overførsel af penge via et home-banking system eller fremsendelse af en vare er sket til.

Systemudbyder er efter § 22 ansvarlig for systemets funktion, og ved systembrist vil systemudbyder skulle godtgøre brugeren eventuelle tab. Hvis en række personer kommer ud for transaktioner, som de ikke kan vedkende sig, vil det give anledning til en vurdering af systemsikkerheden. Endvidere kan fx. selvrisiko og hæftelse ifølge ansvars- og tabsbegrænsningsreglerne i forslagets § 26e, kun gøres gældende, hvis der er oplyst om dem, og systemet er anmeldt og anerkendt som forsvarligt for forbrugere i overensstemmelse med loven i øvrigt. For at muliggøre en indgriben fra tilsynsmyndighedens side, såfremt misbrug i mere organiseret form måtte finde sted, er der behov for, at der etableres en indberetningsordning om alle tilfælde, hvor der gøres indsigelse imod posteringer i de elektroniske betalingssystemer. Det forudsættes, at Forbrugerombudsmanden med hjemmel i lovens § 10, stk. 2, etablerer en sådan ordning. Det forhold, at PIN-koden for tiden transmitteres i ikke-krypteret form over det offentlige telefonnet, udelukker således ikke i sig selv anvendelse af bestemmelsen i § 26e, stk. 1-3.

Til stk. 2

Det foreslås, at brugeren skal hæfte uden beløbsbegrænsning for tab ved andres uberettigede dispositioner, når brugeren har oplyst koden til den, der har foretaget misbruget. Bestemmelsen tager sigte på den tilsigtede, bevidste oplysning af koden, idet et misbrug muliggjort af manglende iagttagelse af sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med opbevaring og brug af koden vil skulle bedømmes efter stk. 1, eller 3.

Således, som det fremgår af bemærkningerne til forslaget til betalingskortlovens § 21, stk. 2, forudsættes det, at systemudbyderne ikke vil påberåbe sig den ubegrænsede hæftelse, hvor adgangen til systemet ikke kun er betinget af anvendelsen af koden, men tillige af fx. opkald fra en bestemt telefon, og misbrugeren har skaffet sig adgang til denne ved indbrud eller på anden lignende uberettiget og uforudsigelig måde.

Systemudbyder forudsættes at give omhyggelig information til brugeren om de pågældende risici ved opbevaring og brug af koden.

Forslaget om den ubegrænsede hæftelse skal ses i sammenhæng med den revisionsklausul, der er indsat i lovforslagets § 1, nr. 6, hvorefter en revision forudses efter nogle års erfaring med loven. I forbindelse hermed vil det være hensigtsmæssigt at tage spørgsmålet om den ubegrænsede hæftelse op til ny vurdering.

Til stk. 3

Forslaget til affattelse af stk. 3, følger principperne i den gældende lovs § 21, stk. 3, der omhandler systemer med traditionelle betalingskort. Vedrørende forståelsen af begrebet "groft uforsvarlig adfærd" henvises til bemærkningerne hertil.

Ligesom § 21, stk. 3, nr. 2, forudsættes det udvidede ansvar efter § 26e, stk. 3, nr. 2, kun at kunne gøres gældende i et fåtal af tilfælde.

Til stk. 4 og 5

Der henvises i det hele til bemærkningerne til den gældende lov § 21, stk. 4, og 5. Det følger bl.a. heraf, at underretning om, at en uberettiget har fået kendskab til koden, har virkning fra det tidspunkt, den kommer frem til systemudbyder, selv om systemet er indrettet således, at yderligere transaktioner ikke kan forhindres.

Til stk. 6 og 7

Bestemmelserne svarer til gældende lovs § 21, stk. 7, og 8.

Til § 26f

Efter lovens § 10 fører Forbrugerombudsmanden tilsyn med, at der ikke sker overtrædelser af loven eller bestemmelser, der er fastsat i medfør heraf.

Dette indebærer bl.a., at Forbrugerombudsmanden skal føre tilsyn med, at et betalingssystem er betryggende indrettet, herunder at fornødne kontrol-, sikkerheds- og korrektionsprocedurer er etableret.

I forhold til pengeinstitutternes betalingskortsystemer er det imidlertid kun den del af kontoforholdet, der specifikt er knyttet til udstedelsen og anvendelsen af betalingskortet, der reguleres af loven. Tilsvarende er det som udgangspunkt kun den del af pengeinstitutternes edb-systemer mv., der anvendes til betalingskortkonteringer, der er omfattet af Forbrugerombudsmandens tilsyn efter betalingskortloven. I praksis er det imidlertid de samme bogføringssystemer mv., der anvendes i forbindelse med elektroniske betalingssystemer, ligesom spørgsmålet om sikkerhed i forbindelse med sådanne transaktioner ikke kan undgå at berøre de generelle sikkerhedsmæssige aspekter.

Finanstilsynet fører som led i sin tilsynsvirksomhed efter bank- og sparekasselovgivningen bl.a. tilsyn med pengeinstitutternes bogførings- og edb-systemer.

For at undgå opbyggelsen af en omfattende edb-sagkundskab i begge tilsyn og for at tilrettelægge tilsynsfunktionerne mest hensigtsmæssigt for pengeinstitutterne, indhenter Forbrugerombudsmanden, inden han træffer afgørelse om forhold vedrørende sikkerhedsmæssige og edb-tekniske aspekter, der berører institutternes elektroniske betalingssystemer uden kort, en udtalelse fra Finanstilsynet.

Forbrugerombudsmanden bør i videst muligt omfang ved iværksættelsen af undersøgelser benytte sig af den edb-sagkundskab, der allerede er under opbygning i Finanstilsynet, der stiller den nødvendige bistand til rådighed.

Forbrugerombudsmanden kan efter lovens § 10, stk. 3, betjene sig af særligt sagkyndige i det omfang, det findes fornødent.

Når det drejer sig om undersøgelser af elektroniske betalingssystemer uden kort uden for pengeinstitutsektoren, er det hensigten, at Forbrugerombudsmanden på tilsvarende måde lader Finanstilsynet bistå sig med den sagkyndige bistand til de sikkerhedsmæssige og edb-tekniske undersøgelser.

Dette vil være den mest rationelle løsning, men forudsætter, at de pågældende selskaber dækker Finanstilsynets omkostninger gennem deres bidrag til Forbrugerombudsmanden.

Når der i forbindelse med behandlingen af sager opstår spørgsmål med tilknytning til andre myndigheders ansvarsområde fx. registerspørgsmål, konkurrenceretlige spørgsmål, spørgsmål vedrørende telekommunikationsområdet eller lignende, vil det ofte være hensigtsmæssigt, at Forbrugerombudsmanden indhenter en udtalelse fra de pågældende myndigheder.

Til nr. 4

Ændringen foretages i konsekvens af forslagene oven for.

Til nr. 5

Ændringen, der foretages i konsekvens af forslagene oven for, fastslår, at de civilretlige beskyttelsesregler for forbrugerne ikke kan fraviges til ugunst for disse, jf. også bemærkningernes § 1, stk. 3.

En lang række af bestemmelserne i loven herunder §§ 13, 18, 19a, 26b og registreringsbestemmelserne i kapitel 6 er af offentligretlig karakter. Det følger af almindelige regler, at private ikke ved aftale kan fravige sådanne regler.

Til nr. 6

Under hensyn til at området er nyt og under udvikling, forudses en revision af betalingskortloven på baggrund af indhentede erfaringer med elektronisk betalingsformidling uden kort.

Til § 2

Bestemmelsen fastslår, at loven træder i kraft den.....

Bekendtgørelse af lov om betalingskort m.v.

Herved bekendtgøres lov nr. 284 af 6. juni 1984 med de ændringer, der følger af lov nr. 162 af 23. marts 1988, § 4 i lov nr. 818 af 19. december 1989 og lov nr. 184 af 23. marts 1992

Kapitel 1

Lovens område

§ 1. Loven gælder for betalingssystemer med betalingskort samt betalingssystemer, der kan sidestilles hermed, som udbydes eller kan benyttes her i landet.

Stk. 2. Industriministeren kan bestemme, at betalingssystemer, jf. stk. 1, helt eller delvis undtages fra lovens bestemmelser.

§ 2. Ved betalingskort forstås hævekort samt konto-, kredit- og købekort, der kan benyttes i betalingsøjemed, således at kortindehaver ved brug af kortet kan erhverve varer eller tjenesteydelser, foranledige overførsel af betaling, hæve penge eller foretage lignende transaktioner.

Stk. 2. For hævekort, der kun kan anvendes til at hæve penge hos kortudsteder, gælder dog kun bestemmelserne i kapitel 5.

§ 3. Udstedere af **betalingskort** skal have forretningssted her i landet, medmindre andet er hjemlet i international aftale eller følger af regler fastsat af industriministeren.

§ 4. Ophævet.

§ 5. Ophævet.

Kapitel 2

Anmeldelse

§ 6. Enhver kortudsteder skal anmeldes til Forbrugerombudsmanden.

Stk. 2. Er flere kortudstedere tilsluttet samme betalingssystem, og anvendes i væsentligt omfang samme forretningsbetingelser, kan Forbrugerombudsmanden tillade eller påbyde fælles anmeldelse.

§ 7. Anmeldelse skal indeholde:

- 1) Kortudstaders navn, forretningssted og organisation.
- 2) En beskrivelse af betalingssystemet, herunder forretningsgang og betalingsrutiner.
- 3) De oplysninger, der udleveres i henhold til § 13, stk. 1.
- 4) Forretningsbetingelser og aftalevilkår i øvrigt.

Stk. 2. Ændringer i forhold, hvorom anmeldelse er sket, skal anmeldes inden 8 dage efter, at aftale herom er indgået eller ændring er sket.

Stk. 3. Forbrugerombudsmanden fastsætter nærmere bestemmelser om anmeldelse i henhold til stk. 1 og 2.

Stk. 4. Et betalingssystem må ikke tages i brug, forinden anmeldelse efter stk. 1 har fundet sted.

Stk. 5. Anmeldelse efter stk. 1 indebærer ikke godkendelse af det anmeldte.

§ 8. Ophævet.

§ 9. Ophævet.

Kapitel 3

Administration af loven

§ 10. Forbrugerombudsmanden fører tilsyn med, at der ikke sker overtrædelse af denne lov eller bestemmelser, der er fastsat i medfør heraf.

Stk. 2. Forbrugerombudsmanden kan kræve alle oplysninger, som findes nødvendige for hans virksomhed, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under denne lovs bestemmelser.

Stk. 3. Forbrugerombudsmanden kan betjene sig af særligt sagkyndige i det omfang, det findes fornødent.

Stk. 4. Industriministeren fastsætter nærmere regler om lovens administration.

§ 11. Ophævet.

§ 12. Ophævet.

Kapitel 4

Almindelige bestemmelser

§ 12a. Betalingskortsystemer skal indrettes og virke **således**, at der sikres brugerne overskuelighed, frivillighed og beskyttelse mod misbrug.

Stk. 2. Forbrugerombudsmanden skal ved forhandling søge forholdene ændret, såfremt et betalingssystem i de i stk. 1 nævnte henseender ikke er betryggende indrettet, herunder

- 1) at fornødne kontrol-, sikkerheds- og korrektionsprocedurer ikke er etableret,
- 2) at en kortudsteders forretningsbetingelser, jf. herunder § 13, stk. 1, eller en betalingsmodtagers forretningsbetingelser over for kortindehaver ensidigt tilgodeser egne interesser eller i øvrigt er urimelige, eller
- 3) at en kortudsteders eller betalingsmodtagers forretningsbetingelser ensidigt tilgodeser den ene af parterne, eller
- 4) at lovens bestemmelser i øvrigt ikke overholdes.

Stk. 3. Kan en ændring som nævnt i stk. 2 ikke ske ved forhandling, kan Forbrugerombudsmanden udstede **påbud** herom.

§ 13. Kortudsteder skal ved individuelle henvendelser til enkeltpersoner og virksomheder og ved besvarelse af forespørgsler om betalingskort udlevere skriftligt materiale indeholdende oplysning om:

- 1) Kortets anvendelsesmuligheder.
- 2) Vilkår, der er knyttet til indehavelse og anvendelse af kortet, herunder oplysninger om, hvor ofte kortindehaver vil modtage kontoudtog.
- 3) Omkostninger ved erhvervelse og brug af kortet, herunder eventuelle kreditomkostninger opgjort som de årlige omkostninger i procent.
- 4) Fremgangsmåden ved eventuel vurdering af kreditværdighed.
- 5) Brug, opbevaring og videregivelse af personlige oplysninger og oplysninger om indkøb m.v.
- 6) Hvorledes der advares, hvis kortet eller en dertil knyttet autorisation (PIN-kode eller lignende) bortkommer, misbruges eller er i en uberettiget besiddelse.

Stk. 2. Kortudsteder skal, før aftale om erhvervelse af betalingskort indgås, meddele kortindehaver de i stk. 1 nævnte oplysninger skriftligt.

Stk. 3. Forbrugerombudsmanden kan fastsætte nærmere regler om indholdet og opstillingen af de i stk. 1 og 2 nævnte oplysninger, herunder om opgørelsen og beregningen af kreditomkostninger.

§ 14. Betalingskort må kun udleveres efter anmodning.

Stk. 2. Såfremt en anmodning om betalingskort afslås, skal kortudsteder på opfordring begrunde afslaget.

§ 15. Kortindehaver har ved enhver betalingskorttransaktion krav på udlevering af kvittering.

Stk. 2. Industriministeren kan undtage fra bestemmelsen i stk. 1.

§ 16. Kortindehaver og betalingsmodtager er berettigede til uden varsel at opsigte aftalen med kortudsteder om tilslutning til betalingssystemet.

§ 17. Ophævet.

§ 18. Betalingsmodtager er forpligtet til at modtage kontant betaling inden for normal for-

retningstid til fyldestgørelse af betalingsforpligtelser, der kunne indgås og opfyldes ved brug af betalingskort.

Stk. 2. **Industriministeren** kan undtage fra bestemmelsen i stk. 1.

§ 19. Betalingskort må ikke kræves anvendt som legitimationsmiddel i andre sammenhænge end betalingstransaktioner med betalingskort og som hævekort, jf. dog § 19a.

§ 19a. Betalingskort må ikke kombineres

- 1) med andre funktioner end **betalingskort**-funktioner,
- 2) med ydelser, der ikke vedrører **betalings**-kortfunktionen, eller
- 3) med rabatordninger, eller hvad der må side-stilles hermed.

Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke, såfremt de nævnte funktioner, ydelser eller rabatordninger også udbydes uden betalingskort.

Stk. 3. Markedsføringen af de i stk. 1 nævnte funktioner, ydelser eller rabatordninger separat og i kombination med betalingskort skal ske på en ligeværdig måde.

§ 20. Kortudsteders omkostninger ved drift af betalingssystemet kan ikke pålægges betalingsmodtager.

Stk. 2. Gebyr for kortindehavers brug af betalingskort skal fastsættes uafhængigt af betalingsmodtagerens forhold.

Kapitel 5

Ansvars- og **tabsbegrænsningsregler**

§ 21. Kortindehaver hæfter med op til 1.200 kr. for tab som følge af andres uberettigede brug af betalingskortet, når den til kortet hørende personlige, hemmelige kode er anvendt. Dette gælder dog ikke, hvis andet følger af stk. 2 eller stk. 3.

Stk. 2. Kortindehaver hæfter uden beløbsbegrænsning for tab, der opstår som følge af andres uberettigede brug af betalingskortet og den dertil hørende personlige, hemmelige kode, såfremt kortudsteder godtgør, at kortindehaver har oplyst koden til den, der har foretaget den uberettigede brug.

Stk. 3. Medmindre videregående ansvar følger af stk. 2, hæfter kortindehaver med op til 8.000 kr. for tab som følge af andres uberettigede brug af betalingskortet, hvis kortudsteder godtgør,

- 1) at kortindehaver har overladt kortet til den, der har foretaget den uberettigede brug,
- 2) at kortindehaver eller nogen, som kortindehaver har overladt kortet til ved groft ufor-svarlig adfærd har muliggjort den uberetti-gede brug, eller
- 3) at kortindehaver eller nogen, som kortindehaver har overladt kortet til, har undladt at underrette kortudsteder snarest muligt efter at have fået kendskab til, at kortet er bortkommet.

Stk. 4. Kortindehaver hæfter kun efter stk. 1-3, såfremt transaktionen er korrekt registreret og bogført, jf. § 22.

Stk. 5. Kortudsteder er ansvarlig for uberetti-get brug, der finder sted, efter at kortudsteder har fået underretning om, at kortet enten er bortkommet eller besiddes af en uberettiget. Dette gælder dog ikke, hvis betalingsmodtager er ansvarlig efter stk. 7. Kortudsteder skal snarest over for kortindehaver bekræfte modtagel-sen af underretning om, at kortet er bortkommet. Bekræftelsen skal være skriftlig og angive tidspunktet for underretningen.

Stk. 6. Medmindre andet følger af stk. 1-3 og stk. 7, er kortudsteder ansvarlig for tab som følge af uberettiget brug **af betalingskort**.

Stk. 7. Uanset stk. 1-3 er betalingsmodtager ansvarlig for tab, såfremt betalingsmodtager vidste eller burde vide, at brugeren var uberetti-get til at benytte kortet.

Stk. 8. Industriministeren kan, i det omfang det betinges af prisudviklingen, ændre beløbs-angivelserne i stk. 1 og 3.

§ 22. Kortudsteder er ansvarlig for tab hos kortindehaver og betalingsmodtager, som skyldes fejlregistrering, konteringsfejl, teknisk sammenbrud eller andre lignende omstændighe-der, selv om fejlen er hændelig. Har kortindehaver forsætligt eller groft uagtsomt medvirket til fejlen, kan erstatning til kortindehaver ned-sættes eller bortfalde. Kortudsteder er dog ikke ansvarlig for tab hos betalingsmodtager som følge af forhold hos denne.

Stk. 2. Er betaling udeblevet eller forsinket under omstændigheder som nævnt i stk. 1, 1. pkt., kan misligholdelsesbeføjelser ikke af den grund gøres gældende over for kortindehaver bortset fra krav på rente. Er der sket træk på kortindehavers konto, anses betaling dog for sket med frigørende virkning for kortindeha-ver.

Stk. 3. Må kortudsteder efter stk. 1 erstatte tab hos kortindehaver som følge af forhold hos betalingsmodtager, kan kortudsteder kræve erstatningen betalt af betalingsmodtager.

Stk. 4. Kortudsteder har bevisbyrden for, at betalingstransaktioner ikke skyldes de i stk. 1, 1. pkt., nævnte omstændigheder.

Kapitel 6

Registrering, anvendelse og videregivelse af oplysninger

§ 23. Medmindre andet følger af bestemmelserne i denne lov, finder lov om private registre anvendelse på registre, der føres til brug ved betalingssystemer efter § 1.

§ 24. Der må kun registreres oplysninger om kortindehavers brug af kortet til **betalingskort**-funktioner, jf. § 2, som er nødvendige til gennemførelse af betalingstransaktioner og for at hindre misbrug.

Stk. 2. Oplysninger om kortindehavers brug af kortet til betalingskortfunktioner, jf. § 2, må kun anvendes og videregives, når dette er nødvendigt til gennemførelse af betalingstransaktioner, korrektioner og retshåndhævelse, eller når dette er hjemlet ved lov. Oplysninger om misbrug må kun videregives i det omfang, det er nødvendigt for at hindre misbrug.

Stk. 3. Oplysninger om betalingsmodtagers omsætning, antal betalingstransaktioner, beløbsstørrelser og lignende forhold hos betalingsmodtager må kun registreres, anvendes og videregives, når dette er nødvendigt til gennemførelse af betalingstransaktioner, korrektioner og retshåndhævelse. Oplysninger må i øvrigt kun videregives i det omfang, det er bestemt i anden lovgivning.

Stk. 4. Stk. 1 og 2 gælder ikke for hævetransaktioner, der foretages hos kortudsteder, eller for oplysninger, der ikke kan føres tilbage til fysiske eller juridiske personer.

Stk. 5. Industriministeren kan i forskningsøjemed undtage fra stk. 1-3.

§ 25. Betalingskort må ikke indeholde oplysninger om kortindehavers CPR-nummer.

§ 26. Industriministeren fastsætter efter indhentet udtalelse fra Registertilsynet regler om, at oplysninger, der vedrører her i landet bosatte personers forhold, kun må registreres eller databehandles her i landet.

Kapitel 7

Sagernes indbringelse for retten

§ 27. Forbrugerombudsmandens afgørelser efter denne lov kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Forbrugerombudsmandens afgørelser i henhold til denne lov kan indbringes for domstolene inden tre måneder fra afgørelsens dato. Indbringelse for domstolene har opsættende virkning, medmindre retten fastsætter andet, jf. dog § 28.

§ 28. Påbud udstedt i medfør af § 12a, stk. 3, skal uden unødigt ophold af Forbrugerombudsmanden indbringes for domstolene, hvis den, mod hvem påbuddet retter sig, gør indsigelse.

Stk. 2. Retten kan bestemme, at indbringelse som nævnt i stk. 1 har opsættende virkning.

§ 29. Borgerlige sager, for hvis udfald anvendelsen af denne lov er af væsentlig betydning, og hvor Forbrugerombudsmanden er part, anlægges ved Sø- og Handelsretten i København, medmindre parterne vedtager andet.

Stk. 2. Straffesager om overtrædelse af denne lov behandles ved Sø- og Handelsretten i København, såfremt nærmere kendskab til betalingssystemer, der omfattes af loven, skønnes at være af væsentlig betydning for sagens afgørelse. I øvrigt gælder reglerne i retsplejelovens § 104, stk. 4, og kap. 63.

Stk. 3.1 sager, der efter stk. 1 og stk. 2, 1. pkt., anlægges ved Sø- og Handelsretten i København, finder reglerne i retsplejelovens § 9a, stk. 7, 2. **pkt.**, og § 94, stk. 1, 3. pkt., tilsvarende anvendelse.

Kapitel 8

Straf og påtale m.v.

§ 30. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) overtræder § 3, § 6, stk. 1, § 7, stk. 1, 2 og 4, § 13, stk. 1 og 2, § 14, stk. 1, § 18, § 19a, § 24 og § 25,
- 2) tilsidesætter påbud i henhold til § 6, stk. 2, **og § 12a, stk. 3,**
- 3) undlader at meddele oplysninger, som afkræves efter § 10, stk. 2,
- 4) afgiver urigtige eller vildledende oplysninger i en anmeldelse efter § 6, jf. § 7,

5) i forhold, der i øvrigt er omfattet af loven, meddeler Forbrugerombudsmanden urigtige eller vildledende oplysninger.

Stk. 2.1 forskrifter, der fastsættes i medfør af § 7, stk. 3, § 13, stk. 3, og § 26, kan der fastsættes straf i form af **bøde** for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 3. Er overtrædelsen begået af et aktieselskab, anpartsselskab, andelsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

§ 31. Hvad særligt sagkyndige og deres medhjælpere erfarer gennem deres virksomhed for Forbrugerombudsmanden, skal betragtes som hemmelighed.

§ 32. Den, der driver virksomhed med betalingskort eller medvirker hertil, kan ved dom for strafbart forhold frakendes retten til fortsat at drive den pågældende virksomhed eller til at drive den under visse former eller til at medvirke hertil, såfremt det udviste forhold begrunder nærliggende fare for misbrug ved udøvelse af virksomheden. Borgerlig straffelovs § 79, stk. 3 og 4, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Påstand om frakendelse efter stk. 1 nedlægges af anklagemyndigheden efter anmodning fra Forbrugerombudsmanden.

Stk. 3. Den, der driver virksomhed, hvortil retten er frakendt ham i medfør af stk. 1, eller som i sin virksomhed lader nogen, som er frakendt retten hertil, medvirke ved virksomhed som nævnt i stk. 1, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter borgerlig straffelovs § 131. Drives virksomheden af et aktieselskab, anpartsselskab, andelsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

§ 33. Bestemmelserne i §§ 14, 15, 16, 19, 20, stk. 2, samt §§ 21 og 22 kan ikke ved forudgående aftale fraviges til skade for kortindehaver.

Stk. 2. § 16 og § 20, stk. 1, samt §§ 21 og 22 kan ikke ved forudgående aftale fraviges til skade for betalingsmodtager.

§ 34. Industriministeren kan bestemme, at § 20 og kapitel 6 helt eller delvis ikke finder anvendelse på betalingssystemer efter § 1, som må anses for at være internationale.

Kapitel 9

Gebyr, ikrafttrædelses-, overgangs- og revisionsbestemmelser

§ 35. Omkostninger ved administration af denne lov pålignes anmeldte kortudstedere i forhold til betalingssystemets omsætning.

Stk. 2. Industriministeren fastsætter nærmere bestemmelser om gebyrets fastsættelse og om Forbrugerombudsmandens opkrævning heraf.

Stk. 3. Der tillægges gebyrerne udpantningsret.

§ 36. Loven træder i kraft 1. januar 1985.

Stk. 2. Hvis betalingssystemet er taget i brug inden 1. april 1985, skal kortudsteder senest denne **dato** :

- 1) foretage anmeldelse i henhold til § 6, jf. § 7 og § 8, stk. 1, og
- 2) meddele dem, der var kortindehavere den 1. januar 1985, de i § 13, stk. 1, nævnte oplysninger.

Stk. 3. Overtrædelse af stk. 2 straffes med bøde. § 30, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. § 8, stk. 2 og 3, finder kun anvendelse, hvis betalingssystemet ikke er taget i brug 1. januar 1985.

§ 37. Forslag om revision af loven fremsættes for Folketinget i folketingsåret 1992-93.

§ 38. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Lov nr. 162 af 23. marts 1988 er bekendtgjort i Lovtidende den 30. marts 1988.¹⁾

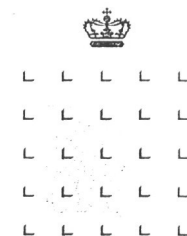
Lov nr. 818 af 19. december 1989 indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse :

Loven træder i kraft den 1. januar 1990.²⁾

Lov nr. 184 af 23. marts 1992 indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelser :

ANNE BIRGITTE LUNDHOLT

1) Lov nr. 162 af 23. marts 1988 angår § 37. § 37 er ændret ved lov nr. 184 af 23. marts 1992.
2) § 4 i lov nr. 818 af 19. december 1989 angår § 11, stk. 2. § 11 er ophævet ved lov nr. 184 af 23. marts 1992.
3) Angår § 13, stk. 1, nr. 3.

UDTALELSE

**INDUSTRI
MINISTERIET**

26. juni 1991

90-333-10
/JF/CH

Udtalelse fra home-banking udvalget.

1. Indledning.

1.1. Baggrunden for udvalgets nedsættelse.

Den gældende betalingskortlov trådte i kraft i 1985. I de følgende år er der sket en vis udvikling inden for det teknologiske område, hvilket der ikke er taget højde for i den gældende lovgivning. Således omfatter betalingskortloven generelt set ikke forhold vedrørende elektroniske betalingsformidlingssystemer uden brug af betalingskort.

I forbindelsen med udarbejdelsen af et forslag til lov om ændring af lov om betalingskort m.v. blev det i 1990 af et intern embedsmandsudvalg overvejet også at lade andre former for elektronisk betalingsformidling være omfattet af loven. Udvalget udtalte imidlertid "at en udvidelse af lovens område til at gælde enhver form for forbrugerinitieret betalingsoverførsel/hævetransaktion rejser en række komplekse problemstillinger, som det ikke anses for hensigtsmæssigt at tage stilling til inden for de givne rammer".

Fra forskellig side blev der efterfølgende fremsat ønske om, at også elektroniske betalingstransaktioner m.v. uden brug af kort blev inddraget under en lovregulering. På baggrund af forskellige omstændigheder, herunder udskrivelse af valg og administrative strukturændringer i Industriministeriet, nedsatte Industriministeriet først i foråret 1991 et hurtigtarbejdende udvalg med henblik på at søgt afklaret, om der var behov for regler på området.

Da industriministeren har bebudet, at ville fremsætte ændringsforslag til betalingskortloven i begyndelsen af Folketingssamlingen 91/92, og da der forinden skulle tages stilling til om eventuelle forslag til regler på home-banking området skulle fremsættes samtidig hermed, blev tidsfristen for afslutningen af udvalgsarbejdet sat til udgangen af juni 1991. Den meget korte tidsramme har

imidlertid begrænset udvalgets muligheder for at foretage en tilstrækkelig gennearbejdning af problemstillingerne.

1. 2. Udvalgets kommissorium.

Det hurtigtarbejdende udvalg blev nedsat 1. maj 1991.

Udvalgets opgave har været at gennemgå forbrugernes retsstilling ved elektroniske betalinger uden brug af kort (home-banking m.v.) samt ved de transaktioner, der foretages af personer via en elektronisk indretning. I forbindelse hermed har udvalget skulle undersøge, i hvilket omfang der er behov for, at forbrugerne sikres en rimelig og tidssvarende retsbeskyttelse gennem en lovregulering..

Endvidere skulle udvalget fremkomme med forslag til en sådan lovgivning i det omfang, som udvalgets overvejelser ville give anledning hertil.

Af hensyn til det forventede forslag til revision af betalingskortloven til efteråret 1991, var det afgørende, at udvalgsarbejdet blev færdiggjort så betids, at konklusionerne, herunder eventuelle forslag til lovudkast, kunne indgå i forbindelse med revisionen af betalingskortloven.

1. 3. Udvalgets sammensætning.

Udvalget har bestået af følgende som har deltaget i udvalgets møder:

Kontorchef Jytte Ølgaard, Industriministeriet, (formand)
 Underdirektør Jens Loft Rasmussen, Finansrådet
 Kontorchef Merete Udengaard, Finansrådet
 Vicedirektør Herluf Poulsen, Unibank (Finansrådet)
 Sekretariatschef Lotte Kolind Poulsen, PBS (Finansrådet)
 Cand. polit. Inger Frydendahl, Forbrugerrådet (første møde)
 Afdelingsleder Søren Geckler, Forbrugerrådet
 Fuldmægtig Søren Iversen, Finanstilsynet
 Fuldmægtig Stig Nielsen, Finanstilsynet (næstsidste møde)
 Fuldmægtig Marianne Lund Larsen, Justitsministeriet (første møde)
 Fuldmægtig Lars Hjortnæs, Justitsministeriet
 Fuldmægtig Anne Zerman Nielsen, Forbrugerstyrelsen
 Fuldmægtig Joan Frederiksen, Industriministeriet
 Fuldmægtig Hanne Haarup Thomsen, Industriministeriet

2. Udvalgets arbejde.

Udvalget har afholdt fem møder i maj og juni måned 1991.

Udvalgets drøftelser har på baggrund af kommissoriet koncentreret sig om følgende spørgsmål:

en definition og afgrænsning af begrebet "home-banking m.v."

den internationale udvikling, herunder omfanget og karakteren af den internationale regulering på området,

hensigtsmæssigheden af at anvende bestemmelserne i betalingskortloven på "home-banking",

hensigtsmæssigheden af at udforme forslag til en rammelovgivning for home-banking,

hensigtsmæssigheden af midlertidigt at udforme en kodeks for pengeinstitutterne om god praksis på "home-banking" området indtil det er vurderet om særlovgivning er påkrævet,

hensigtsmæssigheden af at igangsætte et udredningsarbejde i et egentligt lovforberedende udvalg til forberedelse af en eventuel særlovgivning på home-banking området m.v.

2. 1. Generelt om home-banking m.v.

Udvalget har ikke haft mulighed for at indhente præcise oplysninger om anvendelse af home-banking i Danmark, men udvalget er bekendt med, at flere pengeinstitutter herhjemme udbyder home-banking systemer med et varierende antal muligheder, spændende fra ren informationssøgning til overførsel mellem konti og gennemførelse af betalinger.

Finansrådet har oplyst, home-banking foreløbig har en beskeden anvendelse i Danmark, hvor det er et forholdsvis nyt og uopdyrket område. Fælles for de danske pengeinstitutter er, at de i deres produktudvikling skelner mellem de systemer, som henvender sig til professionelle brugere, først og fremmest erhvervsvirksomheder, og de systemer, som primært henvender sig til privatkunder.

Finansrådet har desuden oplyst, at den mest almindelige anvendelse for private kunder på nuværende tidspunkt er forespørgsler på egne konti og depoter, mens systemerne kun i begrænset omfang benyttes til overførsler mellem konti og til betalinger. Privatkundens forespørgsler og dispositioner sker hyppigst ved hjælp af tryknaptelefoner, hvorved der kommunikeres med pengeinstituttets edb-system, mens erhvervsvirksomheders kommunikation ofte sker via edb-terminaler. Systemerne giver kunden mulighed for hurtigt at få overblik over transaktioner og saldi, samt giver kunden mulighed for at vælge tid og sted for forespørgsler og transaktioner uafhængigt af pengeinstitutternes åbningstid.

På lidt længere sigt må det forventes, at informationsdelen i de videobaserede systemer vil kunne udvides til, at kunden kan indhente prisinformationer, herunder eksempler på beregning af effektiv rente og samlede kreditomkostninger for lån, som kunden påtænker at optage o.lign. Udover et øget serviceindhold må det forventes, at disse systemer som følge af selvbetjeningselementet og den indbyrdes konkurrence mellem pengeinstitutterne på længere sigt vil kunne føre til en billiggørelse sammenlignet med

prisen for serviceydelser baseret på personlig betjening i pengeinstituttet.

På trods af at anvendelsen på nuværende tidspunkt er ret begrænset for privatkunder, finder udvalget, at man som følge af den hastige teknologiske udvikling og den **stadigt** større tilvænning til kortbaserede, elektroniske pengeoverførsler må forudse, at denne form for transaktion både i Danmark og i udlandet vil blive væsentligt mere udbredt fremover dels ved at flere kunder vælger at benytte sig af de nuværende tilbud og dels ved at omfanget af tilbud vil stige.

2. 2. Definition af home-banking m.v.

Udvalget har på baggrund af indhentede informationer om eksisterende home-banking systemer søgt at definere home-banking som "et transaktionsformidlingssystem, som giver mulighed for, at brugere via et elektronisk medie som f.eks. telefon eller edb-terminal og uden personlig kontakt automatisk kan gennemføre betalinger og andre transaktioner samt søge information".

Denne forsøgsvis definition er ikke begrænset til de systemer, der udbydes af pengeinstitutterne. De elektroniske medier må i fremtiden forventes også at blive anvendt til transaktioner, der indebærer en betalingsformidling, som involverer andre end kun pengeinstituttet og kunden. Der kan f.eks. være tale om teleshopping, hvor forbrugeren via egen terminal foretager køb af en vare eller tjenesteydelse, og i forbindelse hermed samtidig foretager en betalingstransaktion.

Endvidere er der mulighed for transaktioner, hvor køb og betaling sker via telefon og ved opgivelse af kort eller kontonummer på et kreditkort.

Det vil derfor være nødvendigt, tillige at inddrage andre systemudbydere i et uddybende arbejde som en forudsætning for, at der kan tilvejebringes fyldestgørende informationer om de muligheder der eksisterer på home-banking området i dag.

På baggrund af de problemer, der knytter sig til definitionen af home-banking begrebet, finder udvalget at der er behov for en nærmere afklaring, som vil kræve drøftelser med andre udbydere end pengeinstitutterne. Udvalget finder, at der er behov for en nærmere undersøgelse af andre former for elektroniske formidling, eksempelvis de ydelser, der kan formidles over telenettet til skærm eller telefon og som samtidig omfatter betaling baseret på de funktioner der udbydes i dag eller som må forventes udbudt inden for en overskuelig tidsramme.

2. 3. Afgrænsning.

Da udvalgets kommissorium er koncentreret om forbrugerbeskyttelseshensyn har diskussionerne været knyttet op på de forbruger-

beskyttelsesinteresser, som er reguleret i den eksisterende lovgivning.

Problemet mht. afgrænsningen af forbrugerbegrebet har været behandlet i en række andre sammenhænge. I den civilretlige beskyttelseslovgivning sondres mellem erhvervsmæssig og ikke-erhvervsmæssig virksomhed, idet forbrugeraftalebegrebet f.eks. i kreditaftaleloven omfatter kreditaftaler, når kreditten hovedsagelig er bestemt til ikke-erhvervsmæssig anvendelse og kreditgiveren vidste eller burde vide dette. Udvalget har peget på, at en afgrænsning i relation til home-banking i givet fald kunne løses parallelt hermed.

Udvalget finder, at en række mindre erhvervsdrivende vil kunne have et tilsvarende beskyttelsesbehov som private brugere og har på den baggrund drøftet afgrænsningsspørgsmålet. Dette spørgsmål har også været behandlet i forbindelse med den ovennævnte særlige forbrugerbeskyttelseslovgivning.

2. 4. Den internationale udvikling.

Der er endnu ikke lovgivet på området hverken i Danmark eller i andre EF-lande, men Kommissionen har udarbejdet en henstilling fra november 1988 om betalingssystemer, herunder navnlig om forholdet mellem kortindehaver og kortudsteder samt et debatoplæg fra oktober 1990 om betalingssystemer i Det indre Marked.

EF-Kommissionen er af den opfattelse, at det er hensigtsmæssigt at forøge beskyttelsen af forbrugeren i forbindelse med finansielle tjenesteydelser såvel mht. betalingssystemer som ved finansiell selvbetjening.

Kommissionens henstilling, der ikke er bindende, dækker i vidt omfang samme område som den danske betalingskortlov, men medtager desuden andre former for finansielle transaktioner, som vil kunne udføres af forbrugeren selv, herunder pengeautomater og home-banking.

Formålet med henstillingen er navnlig at påvirke kontraktindgåelsen mellem kortudsteder og kortindehaver (betalingsindretningshaver) i retning af, at forbrugeren får sikre og klare informationer om kontraktvilkårene. Det er endvidere hensigten, at indføre ensartede vilkår, der skal sikre en minimumsbeskyttelse i forhold til disse former for finansielle tjenesteydelser.

Finansrådet har i den forbindelse oplyst, at EF-kommissionen har accepteret EF-bankforeningens "Code of best practice of the European Banking Industry on Card Payment systems", som ikke regulerer home-banking området.

Fra EF-Kommissionen er det oplyst, at man løbende følger, hvorledes henstillingen efterleves, og at man på grundlag heraf på et senere tidspunkt vil tage stilling til, hvorvidt der er behov for at

udarbejde et direktivforslag på området. Der er imidlertid ikke p.t. konkrete planer i retning af sådanne tiltag.

2. 5. Hensigtsmæssigheden af at anvende visse bestemmelser i betalingskortloven på home-banking m.v.

Udvalget har foretaget en summarisk gennemgang af betalingskortlovens bestemmelser i relation til hensigtsmæssigheden i at udvide den gældende betalingskortlovs anvendelsesområde til også at omfatte elektronisk betalingsformidling uden brug af kort. Når det er betalingskortloven, der tages som udgangspunkt, er det ud fra en erkendelse af, at problemstillingerne omkring home-banking m.v. tidligere har været behandlet i forbindelse med revisionen af betalingskortloven.

EF-Kommissionens henstilling fra 1988 omhandler ligeledes disse transaktioner på linie med betalingskorttransaktioner. Tilsvarende kunne der trækkes relationer til markedsføringsloven. Her er der imidlertid ifølge Forbrugerombudsmanden, næppe hjemmel til at udstede retningslinier, der omfatter alle relevante forbrugerbeskyttelsesaspekter i relation til home-banking med den nødvendige specifikationsgrad.

Det skal bemærkes, at betalingskortloven gælder for betalingssystemer med betalingskort samt betalingssystemer, der kan sidestilles hermed. Hertil anføres i bemærkningerne til lovforslaget, at dette indebærer, at der ikke nødvendigvis skal være tilknyttet et (plast)kort til betalingssystemer, som det er almindeligt i dag. Også mere avancerede betalingssystemer, der f.eks. anvender mikrodatamater som "kort", er omfattet af forslaget. Afgørende efter lovforslaget er, om der er tale om et betalingssystem, der anvender kort eller andre indretninger med lignende funktion. Der er endnu ikke anmeldt betalingssystemer til Forbrugerombudsmanden af denne type.

I betalingskortloven skelnes der ikke mellem erhvervsdrivende og ikke- erhvervsdrivende brugere. Udvalget har drøftet, hvorvidt det i relation til home-banking m.v. vil være hensigtsmæssigt at skelne mellem erhvervsdrivende og ikke- erhvervsdrivende brugere, jf. afsnit 2.3. Ud fra et ønske om at sikre en generel beskyttelse af alle brugere kan det være hensigtsmæssigt, at en lovgivning omfatter både erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende brugere. Heroverfor kan anføres, at der i modsætning til betalingskortområdet er store forskelle for så vidt angår home-banking mht. kompleksiteten af de systemer, der anvendes af erhvervsdrivende og de systemer der hovedsageligt anvendes af ikke-erhvervsdrivende.

En sontring mellem erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende vil nødvendiggøre en nærmere stillingtagen til, hvordan disse begreber konkret kan defineres. Afgrænsningen fra anden forbrugerbeskyttelseslovgivning kunne passende tages som udgangspunkt for home-banking, jf. afsnit 2.3.

Udvalget har drøftet spørgsmålet om anmeldelse og registrering af home-banking systemer m.v., men har dog ikke foretaget en detaljeret drøftelse, da der foreligger et forslag til ændring af betalingskortloven, hvori registreringspligten foreslås ophævet.

Udvalget har drøftet, hvorvidt betalingskortlovens generalklausul med principperne om overskuelighed, frivillighed og beskyttelse mod misbrug bør anvendes på home-banking m.v. Disse begreber er centrale begreber i betalingskortloven. Forbrugerombudsmanden har igennem de forløbne år på baggrund af forhandlinger med de berørte parter foretaget en udfyldende fortolkning af disse begreber.

Der er i udvalget enighed om, at princippet om overskuelighed og beskyttelse mod misbrug bør anvendes i en given regulering af home-banking m.v. Princippet skal sikre, at en bruger i tilstrækkelig grad får mulighed for at gennemskue og få overblik over aftalevilkår samt i det hele taget de fordele og ulemper, der måtte være ved systemet. Princippet omfatter tillige spørgsmålet om muligheder for at opnå kvitteringer for gennemførte transaktioner samt kontoudtog. Her mener Forbrugerrådet, at det er afgørende, at der stilles krav om at der løbende skal gives bekræftelse på gennemførte transaktioner.

Der er også enighed om, at brugeren skal sikres mod urimeligheder bl.a. i forbindelse med personoplysninger, driftstekniske forhold, aftalevilkår og fejl.

Der er i udvalget overvejende enighed om, at princippet om frivillighed også bør indgå i det lovforberedende arbejde. I begrebet frivillighed ligger bl.a., at brugerne ikke må påtvinges systemet som betingelse for at opnå andre ydelser.

Forbrugerrådet finder, at Forbrugerombudsmandens fortolkning af frivillighedsprincippet i betalingskortloven bør anvendes nogenlunde parallelt i forbindelse med home-banking m.v. Spørgsmålet forudsættes imidlertid forhandlet i forbindelse med en foreløbig lovgivning, således at det undgås at udviklingen af home-banking hæmmes utilsigtet.

Finansrådet finder, at konkurrencen mellem pengeinstitutterne på home-banking området gør, at frivillighedsbegrebet hverken er nødvendigt eller hensigtsmæssigt at anvende her. Erfaringerne fra betalingskortloven viser, at frivillighedsbegrebet har lagt begrænsninger på produktudviklingen og dermed har virket hæmmende for konkurrencen. Reglerne for home-banking bør efter Finansrådets opfattelse understøtte - og ikke begrænse - konkurrencen mellem pengeinstitutterne. Et sådant markedsmæssigt system hviler på en forudsætning om, at forbrugerne gives klar besked om pengeinstitutternes priser og betingelser, ligesom forbrugerne retligt og faktisk gives adgang til at udtræde af servicesystemet og eventuelt vælge at flytte til et andet system, som bedre måtte opfylde forbrugernes behov. En anvendelse af frivillighedsprincippet må i det

mindste ske på en måde, der ikke virker hæmmende på udviklingen af systemerne.

Sekretariatet har til brug for udvalgsarbejdet indhentet eksempler fra en række pengeinstitutter på gældende ansvarsregler. Der er i udvalget enighed om, at væsentlige dele af nogle af de aftalevilkår der er blevet forelagt udvalget ikke er hensigtsmæssige. Finansrådet har imidlertid allerede igangsat et arbejde sigtende mod en fælles kodeks for pengeinstitutterne, hvori spørgsmålet om ansvarsbegrænsning vil indgå.

Udvalget har ikke foretaget en detaljeret drøftelse af principperne for en lovregulering vedrørende ansvarsregler for home-banking m.v. Dette skyldes, at Finansrådet og Farbrugerrådet netop har afsluttet deres drøftelser om ansvarsregler på betalingskortområdet. Resultatet af disse drøftelser vil kunne få betydning for den tilsvarende problemstilling på home-banking området. Dog forudsættes det afklaret, hvad der skal gælde når home-banking involverer flere parter end blot pengeinstitut og kunde.

Udvalget har endvidere kort drøftet spørgsmålet om, i hvilket omfang home-banking m.v. er reguleret af andre generelle love som f.eks. registerloven, aftaleloven, købeloven, kreditaftaleloven, markedsføringsloven og bank- og sparekasselovgivningen. Udvalget finder, at der forud for udarbejdelse af forslag til detaljeret særlovgivning på home-banking området, må foretages en systematisk gennemgang af, i hvilket omfang home-banking allerede er omfattet af gældende lovgivning. Denne gennemgang vil kunne bidrage til afdækning af, i hvilket omfang der er behov for særlovgivning på området.

I vurderingen må indgå, hvorvidt en særlovgivning ville kunne tilgodese en række hensyn til beskyttelse af forbrugerne, der ofte vil have behov for særlig beskyttelse, når nye teknisk komplicerede systemer skal introduceres. Med en lovgivning kan man sikre sig, at man i udviklingsfasen af nye systemer kender lovens krav og derved tager højde for disse. Der bør på den anden side tages højde for, at lovgivningen ikke bør lægge unødvendige hindringer for virksomhedernes videreudvikling af systemerne.

2. 6. Hensigtsmæssigheden af at udarbejde forslag til en rammelovgivning.

Udvalget har drøftet, hvorvidt der kunne udarbejdes et forslag til en rammelovgivning, som kunne fremsættes i begyndelsen af Folketingssamlingen 1991/92. En rammelovgivning skulle ikke træde i stedet for en særlovgivning, men blot regulere home-banking området i en overgangsperiode, indtil grundlaget for særlovgivningen forelå.

Hvis der uden et lovforberedende arbejde skulle udformes en rammelovgivning kunne der tages udgangspunkt i betalingskortlovens overordnede principper. I loven kunne der gives en eventuelt snæ-

vert afgrænset bemyndigelse til Forbrugerombudsmanden til efter forhandling med erhvervs- og forbrugerorganisationerne samt til synsmyndighederne at fastsætte de nærmere retningslinier for forbrugerbeskyttelse i forbindelse med home-banking m.v. Betalingskortlovens principper ville efter denne model finde anvendelse på home-banking systemer m.v., således at bestemmelserne blev udfyldt efter forhandling med parterne.

Udvalget har drøftet spørgsmålet om, hvor presserende en lovgivning på nuværende tidspunkt er. Dette afhænger delvist af hvilke forventninger man måtte have til udbredelsen af sådanne systemer i nær fremtid. Der er i udvalget enighed om, at man fremover må forvente en stigende udbredelse, men at der næppe er grundlag for at antage, at der skulle ske en markant udbredelse inden for den nærmeste periode.

Forbrugerrådet mener derimod, at man må forvente en hastig udbredelse. Dette bygger rådet dels på en udtalelse fra et pengeinstitut, dels på det faktum, at de umiddelbart kunne indebære letterter fra forbrugerne.

Finansrådet finder det relevant, at analysere de forbrugerpolitiske aspekter, der knytter sig til home-banking. Der foreligger imidlertid ikke en tilstrækkelig belysning af emnet til, at man kan lovgive, ligesom der ikke under udvalgsarbejdet er fremlagt dokumentation for et akut lovgivningsbehov. Finansrådet finder, at der bør iværksættes et egentligt lovforberedende arbejde, før det er muligt, at give et kvalificeret bud på afgrænsningen af reguleringsområdet og reguleringsintensiteten.

Forbrugerrådet finder det derimod vigtigt, at der snarest udformes regler om beskyttelse af forbrugerne på home-banking området. Dette gælder ikke mindst under indtryk af de aftalevilkår som gælder for området i dag og som udvalget er blevet gjort bekendt med. Ny lovgivning kan i første omgang udformes som nogle rammer, indenfor hvilke den nødvendige udvikling af systemerne må foregå, således at der fra starten bliver taget højde for forbrugerbeskyttelsesbehovet. Forbrugerrådet finder, at de overordnede principper for en sådan lovgivning bør være overskuelighed, frivillighed og beskyttelse mod misbrug samt forbrugerbeskyttende ansvarsbestemmelser. Forbrugerrådet finder ikke, at der er behov for et grundigt udvalgsarbejde som forudsætning for, at der kan udarbejdes forslag til en rammelov, idet det primært er et politisk og ikke et teknisk spørgsmål, hvilket af betalingslovens paragraffer og principper, man i tilpasset form ønsker skal gælde i forbindelse med home-banking.

Med den usikkerhed der gør sig gældende mht. systemernes udbredelse og anden lovgivnings muligheder for at opfangе eventuelle problemer, finder Forbrugerrådet, at der i det mindste må gives udtrykkelig mulighed for indgreb, hvis væsentlige forbrugerbeskyttelseshensyn er truet. Ved vurderingen af mulighederne for at udforme en rammelovgivning lægger Forbrugerrådet til grund, at

nærværende udvalgsarbejde trods alt giver en baggrund for afgrænsning af en rammelovgivning som kan sikre en **minimumsbeskyttelse** selv om Forbrugerrådet er enig i, at et udvalgsarbejde kan afsløre behov for yderligere forbrugerbeskyttelse. Endvidere konstateres, at Forbrugerrådet - trods den påberåbte usikkerhed - faktisk mener sig i stand til selv hurtigt at udarbejde en kodeks, der skal sikre beskyttelsen af de brugere, der ikke-erhvervsmæssigt anvender home-banking systemer. Det er uforståeligt hvis denne indsigt ikke også skulle kunne anvendes i forbindelse med udarbejdelsen af og udfyldning af en rammelovgivning.

Udvalget finder, bortset fra Forbrugerrådet, at problemstillingerne omkring home-banking på indeværende tidspunkt må siges at være komplekse, hvilket bl.a. har givet sig udtryk i vanskeligheder med på det foreliggende grundlag at afgrænse og definere begrebet. En rammelov, der omfatter alle former for home-banking, uden at man er i stand til nærmere at specificere disse og uden at problemstillingen indenfor de enkelte områder er belyst, vil næppe kunne anses for hensigtsmæssig.

2. 7. Hensigtsmæssigheden af at pengeinstitutterne udarbejder en kodeks på home-banking området.

Udvalget har drøftet forskellige muligheder og hensigtsmæssigheden af regulering af home-banking området indtil en særlovgivning kan sættes i kraft på området og et flertal finder bortset fra Forbrugerrådet, at en kodeks for pengeinstitutterne, som udarbejdes i samarbejde med de relevante interesser, kunne anses for en løsning, indtil der foreligger en lovgivning på området.

Finansrådet har i den forbindelse fremlagt en skitse til en kodeks for home-banking systemer med det formål at sikre beskyttelsen af de brugere der ikke-erhvervsmæssigt anvender home-banking systemer.

I henhold til Finansrådets udkast har brugeren krav på en skriftlig orientering om de vilkår og betingelser, der gælder for home-banking systemet, herunder de rettigheder og pligter, der gælder for brugeren. Brugeren skal desuden have mulighed for med kort varsel at kunne opsige aftalen med pengeinstituttet.

Legitimationskontrollen gennemføres ved at brugeren anvender et individuelt brugernummer i kombination med en eller flere personlige koder eller anden tilsvarende betryggende funktion.

Mht. ansvarsregler foreslår Finansrådet, at der anvendes de ansvarsregler, som gælder på betalingskortområdet med den fornødne tilpasning. Reglerne medfører en begrænsning af brugernes ansvar for tab, der vil kunne opstå ved uberettigede dispositioner eller ved fejl i systemet. Modsat indebærer reglerne også et ansvar for brugeren om at medvirke til at sikre, at koden ikke kommer til andres kendskab, og hvis koden bortkommer eller ved mistanke om misbrug, straks at underrette pengeinstituttet.

En sådan kodeks vil ikke omfatte de former for home-banking, der ligger uden for pengeinstitutternes område. Pengeinstitutterne er, bortset fra enkelte forsøg på andre områder, for tiden de eneste udbydere på markedet. Kodeksen vil kunne sikre en ensartethed og vil virke regulerende indtil lovgrundlaget er på plads.

Under diskussionerne af denne skitse har specielt **Forbrugerrådet** givet udtryk for, at man finder, at en kodeks, der i sidste ende fastsættes af Finansrådet, er utilstrækkelig som regulering i en overgangsperiode. Selvom Finansrådet tilkendegiver at ville forhandle kodeksen med bl.a. Forbrugerrådet, har Forbrugerrådet anført, at der i realiteten er tale om et umuligt forhandlingsgrundlag, når Finansrådet i tilfælde af uenighed blot selv kan bestemme. Forbrugerrådet anfører endvidere, at ændringer i samt dispensationer i forhold til en kodeks ensidigt kunne bestemmes af Finansrådet. Endelig kan en kodeks af gode grunde kun omfatte Finansrådets medlemmer - resten af home-banking området vil så være ureguleret. Netop i en udviklingsfase vil det være uheldigt, hvis der ikke tages tilstrækkelige hensyn til forbrugerbeskyttelsen.

Forbrugerrådet er til gengæld indforstået med, at en kodeks udarbejdet i forbrugerombudsmandsregie efter forhandling indenfor bredt formulerede overordnede lovrammer, kan være en rimelig overgangsløsning. Forbrugerrådet skal i den forbindelse understrege, at man bestemt ingen ønsker har om at hæmme udviklingen af home-banking systemer og f.eks. er indstillet på, at der skal være flexibilitet i et eventuelt forbrugerombudsmandsregelsæt, således at det undgås, at forbrugerbeskyttelsesforanstaltninger kommer til at virke utilsigtet og uhensigtsmæssigt hæmmende for udviklingen.

2. 8. Hensigtsmæssigheden af at igangsætte et udredningsarbejde med henblik på at udforme et forslag til lovgivning.

Udvalget har drøftet hvorvidt det er hensigtsmæssigt, at udarbejde et forslag til en særlovgivning. Der er i udvalget fuld enighed om behovet for en grundig undersøgelse af de mange aspekter, der knytter sig til home-banking, herunder behovet for at inddrage andre systemudbydere eksempelvis teleselskaberne i disse undersøgelser.

3. Konklusion.

Udvalgets drøftelser har i overensstemmelse med kommissoriet taget udgangspunkt i forbrugerbeskyttelseshensynet.

Udvalget har indledningsvis måttet bruge en del tid på at få af-dækket og indkredset begrebet home-banking m.v. og en række problemstillinger i forbindelse hermed. Som følge af at begrebet og anvendelsen af home-banking er relativt ny både i dansk og international retlig sammenhæng har diskussionerne været af afklarende og oplysende karakter og har været koncentreret om at

afgrænse og definere området, samt om en drøftelse af, hvilke muligheder der er for regulering på kort og på længere sigt.

Drøftelserne i udvalget har vist, at det er overordentligt vanskeligt at afgrænse begrebet home-banking m.v., bl.a. fordi der fremover forventes at blive udbudt en række nye former for elektroniske transaktionsfaciliteter, der indebærer betalingsformidling ved hjælp af telefon- eller EDB-udstyr. Det har samtidig måttet konstateres, at der ikke findes paralleller til EF- eller anden udenlandsk lovgivning, hvor der kunne forefindes afgrænsninger.

Der er i **udvalget** enighed om, at man bør sikre en rimelig og tidsvarende beskyttelse og at området bør reguleres gennem en særlovgivning.

På grund af den mangelfulde erfaring med indholdet og karakteren af de systemer, der for norges vedkommende endnu er på afprøvningsstadiet, er der imidlertid risiko for, at en detaljeret lovgivning på nuværende tidspunkt kun vil komme til at omfatte pengeinstitutternes systemer og ikke andre områder, hvor der udbydes home-banking systemer, og hvor behovet for forbrugerbeskyttelse gør sig gældende.

For så vidt angår de systemer, som udbydes af pengeinstitutterne i dag, har udvalgets drøftelser bidraget til en afklaring af en række spørgsmål. Der er således enighed i udvalget om, at det vil være gavnligt, hvis dette område blev grundigt behandlet i et egentligt lovforberedende arbejde. I den forbindelse er der bl.a. behov for en gennemgang af hvilke områder, der allerede er reguleret af eksisterende lovgivning.

Endvidere må den internationale udvikling analyseres, således at der ikke i lovgivningen sættes for snævre rammer, der unødigt hæmmer udviklingen af eksisterende og nye systemer eller forringer danske virksomheders konkurrencevilkår på det internationale marked.

Der er således i **udvalget** enighed om, at det ikke på det foreliggende grundlag har været muligt for udvalget at udarbejde forslag til detaljeret særlovgivning.

Udvalget er på den baggrund af den opfattelse, at der bør igangsættes et udvalgsarbejde, som er sammensat af alle relevante parter med det mål, at udarbejde forslag til en særlovgivning for home-banking.

Udvalget anbefaler på denne baggrund, at der snarest igangsættes et egentligt lovforberedende udvalgsarbejde, som skal være færdigt med henblik på, at der vil kunne fremlægges et lovforslag i begyndelsen af Folketingssamlingen 1992/93.

Udvalget finder, at der i den **mellemliggende periode** kan være behov for tiltag på området.

En mulighed er, at pengeinstitutterne udarbejder en kodeks for god forretningsskik på home-banking området, som kan finde anvendelse, indtil der lovgives. Denne skulle i givet fald gælde, indtil der kan vedtages en lovgivning på området, hvilket vil kunne ske inden for en periode på ca. 1 1/2 år.

Udarbejdelse af en kodeks ville give pengeinstitutsektoren lejlighed til gennem selvregulering, at udforme nogle **forbrugerbeskyttelsesregler** og ansvarsregler, der ville tilgodese de nødvendige forbrugerhensyn. De problemer som det eventuelt ikke måtte være muligt at løse i forbindelse med udarbejdelsen af en kodeks, vil kunne inddrages i det efterfølgende lovforberedende arbejde.

Finansrådet foretrækker, at der udarbejdes en kodeks for god forretningsskik på home-banking området, mens der arbejdes på et egentligt lovforslag og vender sig imod, at der på et overfladisk grundlag hurtigt skal udarbejdes forslag til en rammelov. Finansrådet vil være villig til at inddrage forbrugerinteresser ved udarbejdelsen af en kodeks, som vil kunne forventes at være klar i løbet af få måneder.

En anden mulighed vil være at fremlægge forslag til en rammelov allerede i begyndelsen af folketingssamlingen 91/92. En sådan lov kunne bygge på nogle overordnede principper, som skulle udfyldes af Forbrugerombudsmanden efter forhandling med de berørte parter, herunder Finansrådet, Forbrugerrådet og Finanstilsynet.

Forbrugerrådet stiller sig uforstående overfor, at der ikke er behov for lovmæssig særregulering overhovedet i en overgangsperiode, når det er helt uafklaret, hvorledes anden lovgivning skal opfange problemer, der kan forudses. Forbrugerrådet finder det afgørende, at der netop i en udviklingsfase tages højde for forbrugerbeskyttelseshensyn.

For mere grundigt at få afklaret problemerne omkring en rammelovgivning i en overgangsperiode, bør der derfor snarest muligt - og inden et mere omfattende lovforberedende udvalgsarbejde igangsættes - fra Industriministeriets side tages initiativ til at få udarbejdet en første oversigt over eksisterende lovgivnings betydning for home-banking området samt konkrete forslag til, hvorledes en rammelovgivning kunne udformes.

Forbrugerrådet finder, at nærværende udtalelse, med dets foreløbige overvejelser vedrørende en definition af home-banking m.v. og en afgrænsning af målgruppen for forbrugerbeskyttelse giver tilstrækkelig baggrund for at få udarbejdet en rammelovgivning, der kan anvendes i en overgangsperiode indtil nærmere undersøgelser og overvejelser er gennemført. Selv om det eventuelt senere vil vise sig hensigtsmæssigt at udvide definitionen og afgrænsninger, vil der således i det mindste i overgangsperioden kunne opnås en **minimumsbeskyttelse**.

Muligheden for regulering af området i en overgangsperiode vil reelt blive spildt, hvis ingen initiativer tages, før et grundigt lovforberedende arbejde igangsættes. Forbrugerrådet er enig i, at et sådant er påkrævet med henblik på at nå frem til en tilfredsstillende forbrugerbeskyttelse på længere sigt.

Udvalget bortset fra Forbrugerrådet finder ikke på det foreliggende grundlag, at kunne anbefale en hastigt gennemført rammelovgivning. Uden en dyberegående drøftelse af problemfelter og systemindretninger med deltagelse af andre udbydere end pengeinstitutterne vil det ikke være muligt med tilstrækkelig præcision at fastlægge reguleringsområdet og indholdet af den nødvendige regulering.

Der har imidlertid ikke været lejlighed til at drøfte problemstillinger og systemindretninger med andre udbydere end pengeinstitutterne, hvorefter udvalget bortset fra Forbrugerrådet finder, at grundlaget er for spinkelt til at bære en rammelovgivning, der i givet fald også skulle omfatte andre udbydere end pengeinstitutterne. Udvalget kan således ikke, bortset fra Forbrugerrådet, på det foreliggende grundlag anbefale en rammelovgivning.

19. november 1991

Index: 5

J.nr.: 370

KODEKS VEDRØRENDE HOME-BANKING I BANKER OG SPAREKASSER

I kodeksen fastsættes vejledende regler for forholdet mellem banken/sparekassen og privatkunder (forbrugere) vedrørende sidstnævntes anvendelse af bankens/sparekassens home-banking-system. Kodeksen finder ikke anvendelse på forholdet mellem banken/sparekassen og kundens eventuelle betalingsmodtagere.

Kodeksen omfatter home-banking-systemer, der giver privatkunder mulighed for direkte via et elektronisk medie som for eksempel telefon eller edb-terminal og uden personlig kontakt automatisk at gennemføre betalinger og andre transaktioner og/eller at søge information.

Ved privatkunder forstås fysiske personer, der benytter systemet ikke-erhvervsmæssigt.

Banken/sparekassen kan fastsætte afvigende vilkår i atypiske forbrugerforhold af spekulativ- eller erhvervslig karakter. De afvigende vilkår skal skriftligt aftales med den enkelte kunde.

Banken/sparekassen må ikke automatisk uden kundens anmodning tilmelde denne bankens/sparekassens home-banking-system. Såfremt banken/sparekassen afslår en kundes anmodning om at blive tilknyttet home-banking-systemet, skal afslaget begrundes.

Kunden skal have oplysning om mulighed for trediemands misbrug, hvis opkald gennemføres fra telefoner med display, hukommelse og genopkaldsfunktion. Banken/sparekassen bør fraråde kunden at lagre sine koder i telefonens hukommelse, og det bør anbefales, at kunden sletter opkald foretaget fra telefoner med genopkald.

Orientering om driftstider.

Ved tilslutning til systemet skal kunden have oplysning om driftstider enten i kontrakten eller ved en henvisning til separat brochure/brugervejledning.

Meddelelse om midlertidige driftsforstyrrelser skal i videst muligt omfang oplyses via systemet.

Ændringer i systemets åbningstid - særligt indskrænkning i åbningstiden - kan varsles via systemet og bør tillige meddeles kunden direkte, eventuelt på det førstkomende kontoudskrift.

Banken/sparekassen oplyser, hvorledes kunden kan spærre for brugen af systemet. Kunden skal altid kunne foretage spærring i systemets åbningstid med øjeblikkelig virkning. Spærring modtaget uden for systemets åbningstid bør have virkning fra systemets åbning. Banken/sparekassen skal over for kortindehaver skriftligt bekræfte modtagelsen af underretning om spærring med angivelse af tidspunktet for underretningen.

I.e. Vilkår, der er knyttet til anvendelse af systemet

Banken/sparekassen bør anføre:

- Såfremt der stilles krav til kommunikationsudstyret.

Såfremt der er krav til kundens opbevaring af bruger-nummer og kode.

5. OPSIGELSE

Kunden kan til enhver tid skriftligt opsiges kontrakten med banken/sparekassen og uden varsel udtræde af home-banking-systemet. Banken/sparekassen kan, hvor særlige forhold gør sig gældende som for eksempel i tilfælde af, at banken/sparekassen har leveret udstyr til kunden til brug for systemet, aftalemæssigt betinge sig kompensation herfor.

Banken/sparekassen kan skriftligt opsiges kontrakten med kunden med mindst én måneds varsel. I tilfælde af kundens misligholdelse er banken/sparekassen dog berettiget til at ophæve kontrakten uden varsel.

6. FORCE MAJEURE

Banken/sparekassen er ikke ansvarlig for skade, der skyldes lovforskrifter, myndighedsforanstaltninger eller lignende, indtruffet eller truende krig, opror, borgerlige uroligheder, terror, sabotage, naturkatastrofe, strejke, lockout, boykot og blokade, uanset om banken/sparekassen er part i konflikten, herunder at konflikten kun rammer dele af bankens/sparekassens funktioner, forudsat at der ikke foreligger selvstændigt ansvar for banken/sparekassen.

1.cr. Opsigelse, if. nedenfor pkt. 52. KUNDENS ANSVAR

- a) Kunden har en selvrisiko på 1.200 kr. for tab som følge af andres uberettigede brug af systemet, når kundens brugernummer og kode er anvendt.
- b) For tab som følge af andres uberettigede brug af systemet hæfter kunden med op til 8.000 kr., såfremt banken/sparekassen godtgør:

at kunden, eller nogen som denne i strid med reglerne har overladt brugernummer og kode til, ved groft uforsvarlig adfærd har muliggjort den uberettigede brug, eller

at kunden, eller nogen som denne i strid med reglerne har overladt brugernummer og kode til, har undladt at underrette **banken/sparekassen** snarest muligt efter at have fået kendskab til, at **bruger-**nummer og kode er bortkommet.

- c) Kunden hæfter uden beløbsbegrænsning for tab, der opstår som følge af andres uberettigede brug af systemet ved anvendelse af kundens brugernummer og kode, når **banken/sparekassen** godtgør, at kunden, eller nogen som denne i strid med reglerne har overladt brugernummer eller kode til, har oplyst brugernummer og kode til den, der har foretaget det uberettigede brug.

Kundens hæftelse efter a) - c) forudsætter, at pengeinstituttets system har et betryggende sikkerhedsniveau, og at transaktionen er korrekt registreret og bogført.

Kunden er ikke ansvarlig for uberettiget brug af systemet, der finder sted, efter at **banken/sparekassen** har få-

Bilag 4

Særudtalelse af 8. september 1992 fra Generaldirektoratet for P&T

Det er Generaldirektoratet for P&T's opfattelse, at der ikke under udvalgsarbejdet har været fremlagt eksempler på andre home-banking systemer end de, der udbydes af pengeinstitutsektoren.

Det er ligeledes generaldirektoratets opfattelse, at der ikke under udvalgsarbejdet har været fremlagt eksempler på home-shopping, hvor det er muligt at initiere elektronisk overførsel af penge fra egen til udbyders konto i forbindelse med et køb af en vare eller ved levering af en tjenesteydelse.

Den kodeks, der er udarbejdet af Finansrådet i samråd med Forbrugerrådet, tager efter generaldirektoratets opfattelse i tilstrækkeligt omfang hånd om de problemer, der kan opstå på home-banking området.

For så vidt angår home-shopping området, dækkes de situationer der kendes i dag allerede af Lov om visse forbrugeraftaler ligesom Rådets direktiv om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med aftaler vedrørende fjernsalg, der netop behandles i EF-regi tager hånd om home-shopping.

Elektronisk initiering af pengeoverførsel i forbindelse med home-shopping udbydes ikke i dag. Spørgsmålet om regulering af en eventuel fremtidig elektronisk home-shopping, bør derfor efter generaldirektoratets opfattelse tidligst tages op ved den kommende revision af betalingskortloven i 1994/95.

Da et flertal i udvalget er nået frem til, at der bør lovgives på området, finder generaldirektoratet af hensyn til de uklarheder, der efter vor opfattelse ofte har vist sig i diskussionerne i udvalget, at det er nødvendigt,

at det enten klart bør markeres i bemærkningerne til lovtæksten eller eventuelt i selve lovtæksten, at erhvervelse af telekommunikationsydelser ikke er omfattet af betalingskortloven.

Det er **således** generaldirektoratets opfattelse, at betalingselementet ved erhvervelse af telekommunikationsydelser er perifert i forhold til telekommunikationsydelseernes formål. Disse tjenesteydelser bør derfor ikke underlægges en kommende regulering i betalingskortloven, der sigter på en regulering af betalingssystemer.

Generaldirektoratet mener, at følgende tekst kan angives i bemærkningerne til lovforslaget:

Undtaget fra loven er elektroniske systemer, hvor der sker en registrering og opsamling af fordringer på brugeren, men hvor de pågældende fordringer udelukkende udgør afregning for brug af det elektroniske systems egne tjenesteydelser. Som eksempel på elektroniske systemer, som herved er undtaget, kan nævnes telekommunikationssystemer, som de kendes i dag, og centrale EDB-systemer (main-frames), hvor brugeren via terminal, evt. ved hjælp af et modem, har adgang til informationer eller diverse EDB-programmer.

En fortolkning af om enkelte telekommunikationsydelser har "home-shopping lignende karakter" vil kunne virke diskriminerende på de danske televirksomheder i konkurrencen med de øvrige EF-landes televirksomheder. Dette vil efter generaldirektoratets opfattelse kunne få en ødelæggende virkning for den gode position, de danske televirksomheder står i.

Det er derfor fortsat generaldirektoratets opfattelse, at et eventuelt lovgivningsinitiativ på home-banking området bør afvente udviklingen og eventuelle initiativer i EF-regi.

Generaldirektoratet mener iøvrigt, at der generelt bør udvises tilbageholdenhed i spørgsmålet om ny lovgivning på området".

59
election
COMMUNIQUE DE PRESSE
PRESS RELEASE

Date : 3 December 1992
Information : Laura Mosca, Virginia Graham
Reference : 92/19

Home Banking in the EC
BEUC calls for Increased Consumer Protection

European consumers who use home banking systems do so at their own risk since they have scant legal protection. This is the main conclusion of an important new study unveiled in Brussels today.

Carried out by BEUC, the European Consumers' Organisation, and the UK Consumers' Association, the study sheds light on an area in which consumer protection is lagging behind the benefits which could be achieved through technological advances. The result is a system - fast becoming very widely available to consumers in Belgium, Denmark, France, Germany, Ireland, Spain, the Netherlands and the United Kingdom - characterised by enormous variations in cost and few safeguards for its users.

Home banking was first introduced during the early 1980s, and there are signs that the banks are pushing hard for a much wider take up, attracted, during a recession, by greatly reduced overheads. Consumers, for their part, save time not having to travel to their bank or wait in queues: they may be offered banking services via their personal computer, Minitel screen or telephone, depending on where they live and what equipment they have.

"The time has now come for the legislators to catch up with this increasingly sophisticated technology" said Jim Murray, Director of BEUC. "We would like to see all aspects of home banking services brought clearly within the scope of EC legislation." In particular, BEUC is looking to such a measure to provide:

- o clear rules setting out what information has to be contained in the contract;
- o a requirement for greater transparency of costs, both before and after the systems are used;
- o the definition of the responsibilities of the provider of the home banking service as well as the telecommunications company which delivers the service;
- o the right to compensation for losses suffered by consumers as a result of an unreliable service, or the provision of inaccurate or out-of-date information;
- o improved complaints procedures.

Bureau Européen des Unions de Consommateurs - Avenue de Tervueren, 36 bte 4 - 1040 Bruxelles - tél : 02.735 31 10 - fax : 02.735 74 55

Europäischer Verbraucherverband
Organizzazione Europea dei Consumatori
Europese Vereniging van Consumenten

The European Consumer Organisation
Den Europæiske Forbrugerorganisation

Europese Consumentenorganisatie
Ευρωπαϊκή οργάνωση Καταναλωτών

END

The Services and their Costs

The study looked at, in all, 61 home banking systems between February and August 1992. The different systems on offer have been classified as follows:

- o **screen-based systems**
These accounted for 41% of the systems covered by the study, mostly in France and Germany. The customer links up to the bank's computer either through a combination of a personal computer and a modem, or else through a videotext terminal. The telephone lines are used to pass the messages, and a password secures entry into the system.
- o **tone-based systems**
Almost half the systems covered by the study - 44% - use a domestic multi-frequency push button telephone to link up with the bank. In the UK tone-pads can be used with ordinary telephones to create the signals.
- o **voice response systems**
As an alternative to tone-based systems, some systems use voice recognition technology to accept messages, although so far only a rather limited vocabulary can be recognised. Only 5% of the systems covered by the study - all in the UK - used this technology.
- o **personal attention systems**
10% of the systems in the study were based on a normal telephone call to the bank, where, after a password has confirmed the consumer's identity, a human operator offers a full range of banking services.

Most of the systems offer a range of different banking services, including, for example, some or all of the following: ordering a new cheque book, ordering bank statements, transferring money from deposit to current accounts (or vice versa), checking account balances, paying regular bills (though normally only after pre-arrangement) and itemising recent transactions.

The costs of using a home banking system are very difficult to compare: they are composed of different elements, including telephone charges, purchase or hire of equipment, as well as bank and service charges. Overall, the costs vary enormously, not only from country to country, due to different types of system on offer and different telephone charging structures; but also within countries, depending on the pricing policy of the bank, the individual services used, the time of day, and the telephone rates.

For example, the study found that the costs¹ for a particular scenario² varied from nothing at

¹ Exchange rates used are those valid on 27 May 1992.

² The customer accesses the system 40 times a year, with each call lasting four minutes. 25 calls are made at the cheapest telephone rate, 15 at the most expensive rate. If the cost of the telephone calls for the particular home banking system depends on where the customer lives (ie they may have been long-distance), two calculations have been done - one assuming all the calls are local ones and one assuming they are all long distance. Any regular or service charges have been included in the calculations, but the costs of any hardware or tonepads have not. In the few cases where the bank makes a charge for some particular service (eg ordering statements in Denmark), it

all (for the tone-based system offered by Save & Prosper in the UK) to around 400 ECU (for the screen-based system offered by Sydbank in Denmark³). Costs for tone-based systems varied from nothing (see above) to 49.20 ECU for AIB Bank's system in Ireland⁴; and for screen-based systems from 5.65 ECU (BBL in Belgium) to 400 ECU (see above). Personal attention systems costs depend solely on telephone charges: from 3.87 ECU (Bankinter and Citibank in Spain) to 8.84 ECU (Girobank, First Direct and the Cooperative Bank in the UK) using local calls, but, from 26.15 ECU (Girobank in the UK) to 39.38 ECU (Citibank in Spain) using long distance calls.

Legal and Other Protection

None of the countries covered in this report has legislation specific to home banking, although some aspects are covered in Belgium (liability of the consumer), the UK (unacceptable terms and conditions, skill and care in the delivery of the service) and Denmark (fair contracts, good banking practice and information to be provided).

Only Denmark has a specific Code of Practice, but the UK's Code of Banking Practice is relevant to terms and conditions, complaints systems and confidentiality.

The EC Recommendation on Payment Systems⁵ should cover certain aspects of home banking, specifically those related to making payments. For example, there should be set out adequate, clearly stated terms and conditions, charging details, any delays likely to occur, the arrangements in the event of the loss of a PIN number or an unauthorised operation, together with the burden of proof and limits of liability in these circumstances.

However, the study shows that providers of home banking services are not applying the EC Recommendation to the terms and conditions of their contracts, and nor are they complying with the other aspects listed above. BEUC has, in any case, consistently found that the banks do not adhere to the Recommendation in the provision of payment systems, and has concluded that only binding legislation will adequately protect consumers.

has been assumed that this service was not used. Finally, where additional services can be provided at an additional charge (for example, stock exchange services with some banks in France) the calculations have been done for the basic service only.

³ But this latter system is aimed mainly at businesses and professionals, and offers a wide range of services.

⁴ But AIB Bank in Ireland offers six regional numbers. The bank estimates that over 75% of calls are made at local call rates, which would bring the cost down to around 14 ECU.

⁵ Recommendation (86/590/EEC), O.J. L 317 of 17 November 1988.

END

